T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORMANCILIK VE ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ORMAN KÖYLERİNE YAPILAN DESTEKLERİN SOSYAL HAYAT ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS

Mevla KUBAY

ŞUBAT-2024
GÜMÜŞHANE

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORMANCILIK VE ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ORMAN KÖYLERİNE YAPILAN DESTEKLERİN SOSYAL HAYAT ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF SUPPORT TO FOREST VILLAGES ON SOCIAL LIFE: A CASE OF GÜMÜŞHANE PROVINCE

YÜKSEK LİSANS

Mevla KUBAY

ŞUBAT-2024
GÜMÜŞHANE

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORMANCILIK VE ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ORMAN KÖYLERİNE YAPILAN DESTEKLERİN SOSYAL HAYAT ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF SUPPORT TO FOREST VILLAGES ON SOCIAL LIFE: A CASE OF GÜMÜŞHANE PROVINCE

YÜKSEK LİSANS

Mevla KUBAY

Prof. Dr. Günay ÇAKIR

ŞUBAT-2024
GÜMÜŞHANE

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum "**Orman Köylerine Yapılan Desteklerin Sosyal Hayat Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması: Gümüşhane İli Örneği**" isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi'nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

07/02/2024

.....

Mevla KUBAY

TEŞEKKÜR

"Orman Köylerine Yapılan Desteklerin Sosyal Hayat Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması: Gümüşhane İli Örneği" adlı bu çalışma, Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü Ormancılık ve Çevre Bilimleri Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Öncelikle, tez konusunun belirlenmesinde bana yardımcı olan, bilgisi ve ışığıyla çalışmama yön veren, karşılaştığım her problemde beni motive edip çalışma boyunca bana her türlü desteği sağlayan kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Günay ÇAKIR'a bana kendisiyle çalışma şerefini verdiği için sonsuz müteşekkirim. Tanıdığım günden beri bana mücadele ve azmin her şeyden üstün olduğunu öğreten ve daima bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım çok kıymetli hocalarım Prof. Dr. Selim ŞEN, Doç. Dr. Ersin DİKER ve Doç. Dr. Osman KOMUT'a en içten teşekkür ederim.

Bu çalışma sürecinde deneyimlerinden yaralandığım ve çalışmanın şekillenmesi yönünden katkı sağlayan çok kıymetli Köse Orman İşletme Şefi sayın İbrahim ERGENÇ ve orman yüksek mühendisi Seçil UZUNHASAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bugünlere gelmemi sağlayan ve desteklerinin daima arkamda hissettiğim fedakâr anne ve babama sonsuz minnettarım. Ayrıca sabır ve anlayışını esirgemeyen, fikirleriyle bana ışık olan sevgili eşim Şeymanur ODABAŞI KUBAY'a içtenlikle teşekkür ederim. Ve son olarak bu çalışmayı Dünyaya gelişiyle hayatımıza anlam katan ve bir gülüşüyle bize umut olan biricik evladımız Ensar Talha'ya ithaf ediyorum.

Mevla KUBAY

GÜMÜŞHANE – 2024

ÖZET

Ormancılık çalışmaları orman köylüleri ile birlikte yapılmaktadır. Orman köylülerinin sosyo-kültürel ve ekonomik durumları ormanlar üzerinde oldukça fazla etkiye sahip olmaktadır. Bu etkilerin olumlu yönde dönüştürülmesi için orman köylülerinin kalkınmalarını sağlamak amacıyla kamu kurumları tarafından farklı çalışmalar yapılmaktadır. Tez çalışmasında orman köylülerine sağlanan imkânların ormanlar üzerindeki etkilerin belirlenmesi için gerçekleştirilmiştir. Orman köylerinde ekonomik faydaların sağlanması sosyal baskıları azaltarak ekosistem sürekliliğine katkı sağlamaktır. Ana hipotez, ORKÖY'ün (Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü) 2012 ila 2022 yılları arasında gerçekleştirilen sosyo–ekonomik nitelikli projelerin Gümüşhane'deki orman köylülerinin yaşamları üzerindeki etkilerini araştırılmayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında 16 orman köyünde 121 adet orman köy hanesindeki bireyler ile yüz yüze görüşme yoluyla anketler yapılmıştır. Anketlerdeki veriler sayısal ortama aktarılmış ve istatistiki analizler SPSS 28.0 istatistik yazılımıyla yapılmıştır. Verilerin; frekans ve yüzde dağılımları belirlenmiş ve anket soruları arasındaki ilişkiler ki-kare testi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak katılımcıların ORKÖY desteklerinden sırasıyla süt sığırcılığı, besi sığırcılığı, güneş enerjisi ile su ısıtma sistemi, süt koyunculuğu ve mikro kredi desteği aldıkları belirlenmiştir. Orman köylülerinin ORKÖY kredilerinin faydalı olduğunu ifade etmelerine rağmen, kredi miktarlarını düşük bulduklarını söylemişlerdir. Sonuçların orman köylüsü üzerindeki olumlu sonuçlarının ilgili kurumlara faydalı izlenimler vereceği kaçınılmazdır.

Anahtar Kelimeler: Sosyo-ekonomi, Orman köylüsü, Güneş enerjisi, Kalkınma.

SUMMARY

Forestry activities are carried out with forest villagers. The socio-cultural and economic conditions of forest villagers have a huge impact on forests. In order to improve the conditions of the forest villagers, various activities are put into action by public institutions so that all these impacts are converted to a more positive manner. The purpose of this thesis is to indicate the effects of the facilities provided to forest villagers on forests. Providing economic benefits to forest villages, reduces the social oppression. Thus, it contributes to ecosystem's sustainability. The fundamental hypothesis of the thesis aims to investigate the influences of ORKÖY's (General Directorate of Forest Relations) socioeconomic projects on the lives of Gümüşhane's forest villagers which took place between 2012 and 2022. In the cause of this study, surveys had been conducted with 121 forest village households among 16 forest villages through face-to-face interviews. The data in the questionnaires had been digitized and statistical analyses had been performed with SPSS 28.0 statistical software. The data's frequency and percentage distributions had been specified and their relations with the survey questions had been analyzed via the chi-square test. Eventually, it had been proclaimed that the participants respectively received; dairy cattle, beef cattle, solar water heating, dairy farming and microcredit support from ORKÖY subventions. Although, forest villagers stated that ORKÖY credits are beneficial, they also found the loan amounts low. It is obvious that the findings regarding positive consequences on forest villagers will create a useful impression to the concerned institutions.

Key Words: Socioeconomics, Forest villager, Solar energy, development.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....III
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....IV
TEŞEKKÜR.....V
ÖZET.....VI
SUMMARY.....VII
İÇİNDEKİLER.....VIII
TABLOLAR DİZİNİ.....X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....XIV
EKLER DİZİNİ.....XV
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....XVI
1. GENEL BİLGİLER.....1
1.1. Giriş.....1
1.2. Çalışmanın Amacı ve Önemi.....3
1.3. Çalışmanın Sınırlılıkları.....4
1.4. Çalışma Kapsamı.....4
1.5. Literatür Özeti.....5
1.6. Türkiye'de Ormancılık.....9
1.7. Orman Köyü ve Orman Köylüsü.....11
1.7.1. Orman Köylülerinin Sahip Oldukları Yasal Haklar.....14
1.7.2. Orman Köylerinde Sosyo-Ekonomik Yapı.....16
1.8. ORKÖY.....18
1.8.1. ORKÖY' ün Amaç ve Görevleri.....19
1.8.2. ORKÖY Kredi Uygulamaları.....20
1.8.2.1. Ferdi Kredi Uygulamaları ve Yararlanma Şartları.....21
1.8.2.2. Kooperatif Kredi Uygulamaları ve Yararlanma Şartları.....22

1.8.3. ORKÖY Kredi Verme Öncelikleri.....24
2. MATERYAL VE YÖNTEM.....26
2.1. Materyal.....26
2.1.1. Araştırma Alanının Genel Özellikleri.....26
2.2. Yöntem.....28
2.2.1. Anket Sorularının Oluşturulması.....28
2.2.2. Evren ve Örneklem.....29
2.2.3. Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi.....29
2.2.4. Verilerin Analizinde İzlenen Yöntem.....29
2.2.4.1. Ki-Kare Testi.....30
2.2.4.2. Betimleyici Analizler.....30
3. BULGULAR VE TARTIŞMA.....32
3.1. ORKÖY Desteklerinden Yararlanan Orman Köylülerine İlişkin Bulgular.....32
3.1.1.Katılımcıların Demografik Yapısı.....32
3.1.2. Sosyo-ekonomik Özelliklere İlişkin Bulgular.....36
3.1.3. Katılımcıların ORKÖY Desteklerine İlişkin Bulgular.....42
3.1.4. Katılımcıların Sosyal Yaşam ile ORKÖY Arasındaki İlişkiye Bağlı Bulgular.....54
3.1.5. Ki-Kare Analizine Yönelik Bulgular.....56
4. SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....60
KAYNAKÇA.....65
EKLER.....71
ETİK KURULU KARARI.....79
ÖZGEÇMİŞ.....80

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. 2012-2022 yılları arasında orman köylüsüne verilen ferdi kredi uygulamaları (OGM, 2023). 21
Tablo 2. 2012-2022 yılları arasında orman köylüsüne verilen kooperatif kredi uygulamaları (OGM, 2023). 23
Tablo 3. 2012-2022 Yılları Arası Gümüşhane İli Nüfus Değişimi, Orman Köyü ve Köylü Sayısı (TÜİK, 2022; OGM, 2023)..... 27
Tablo 4. Gümüşhane ili resmi meteoroloji istatistikleri (Ölçüm periyodu 1961-2022). (MGM, 2023)..... .28
Tablo 5. Katılımcıların yaşadıkları köylere göre frekans ve yüzde dağılımı.....32
Tablo 6. Katılımcıların cinsiyetine göre frekans ve yüzde dağılımı.....33
Tablo 7. Katılımcıların yaş dağılımı.....33
Tablo 8. Katılımcıların medeni durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....34
Tablo 9. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre frekans ve yüzde dağılımı.....34
Tablo 10. Katılımcıların ailedeki kişi sayısına göre frekans ve yüzde dağılımı.....35
Tablo 11. Katılımcıların çocuk sayısına göre frekans ve yüzde dağılımı.....35
Tablo 12. Katılımcıların mesleklerine göre frekans ve yüzde dağılımı.....36
Tablo 13. Katılımcıların gelir düzeyine göre frekans ve yüzde dağılımı.....36
Tablo 14. Katılımcıların aile gelir kaynaklarına göre frekans ve yüzde dağılımı.....37
Tablo 15. Katılımcıların aylık gelirlerinin geçimlerini sağlamak için yeterli olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....37
Tablo 16. Orman köylüsü olmaktan memnun olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....38
Tablo 17. Orman köylüsü olmaktan memnun olmama nedenine göre frekans ve yüzde dağılımı.....38
Tablo 18. Katılımcıların altyapı hizmetlerine yönelik düşüncelerine göre frekans ve yüzde dağılımı.....39
Tablo 19. Zati ihtiyaç durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....39
Tablo 20. Katılımcıların şehir ve kasabaya göç etmeyi düşünme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....39
Tablo 21. Katılımcıların ailelerinin şehre göç etme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....40

Tablo 22. Bugünkü durum itibarı ile büyük şehre göç etmeyi düşünme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....40
Tablo 23. Şehir ve kasabaya göç etme nedenlerine göre frekans ve yüzde dağılım.....41
Tablo 24. Köyünüzden Diğer Köylere ve İlçelere Ulaşımı Nasıl Sağladıklarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....41
Tablo 25. ORKÖY' Den Herhangi bir Destek Alma Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....42
Tablo 26. ORKÖY Projesinden Yararlanmadan Önceki Geçim Kaynak Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....42
Tablo 27. ORKÖY Kredilerinden Haberdar Olmalarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....43
Tablo 28. ORKÖY'den kredi alma sebeplerine göre frekans ve yüzde dağılımı.....43
Tablo 29. Katılımcıların en çok tercih ettiği ORKÖY desteği türünün frekans ve yüzde dağılımı.....44
Tablo 30. ORKÖY kredisi almış olanların memnun olma durumlarına göre frekans ve yüzde dağılımı.....44
Tablo 31. Kredi aldıktan sonra kişilerin çalışmaya başlama durumlarına göre frekans ve yüzde dağılımı.....45
Tablo 32. Katılımcıların ORKÖY kredisi aldıktan sonra iletişim kurmak zorunda kaldıkları meslek gruplarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımı.....45
Tablo 33. ORKÖY' den alınan kredinin başarılı olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....46
Tablo 34. ORKÖY' den alınan kredinin başarısız olma nedenine göre frekans ve yüzde dağılımı.....46
Tablo 35. ORKÖY' den alınan krediden hala yararlanma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....46
Tablo 36. ORKÖY kredisi ile gerçekleştirilen projenin gelire olan değişikliğine neden olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....47
Tablo 37. ORKÖY kredisi ile gerçekleştirilen projenin gelirine faydalı olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....47
Tablo 38. ORKÖY' ün yöredeki orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik yaptığı çalışmaları yeterli bulma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....48
Tablo 39. Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi (Güneş Enerjisi) Projesi'nin Köyü İçin Başarılı Olma Nedenlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....48

Tablo 40. ORKÖY'ün desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı sizce yeterli gelişmeyi gösterme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....49
Tablo 41. ORKÖY'ün desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı için yeterli gelişmeyi gösterdiğini belirten katılımcıların bunun nedenlerine göre frekans ve yüzde dağılımı.....49
Tablo 42. Süt Sığırcılığı/ koyunculuğu kredilerinin çok tercih edilme sebeplerine göre frekans ve yüzde dağılımı 50
Tablo 43. ORKÖY kredileri ile köyünüzde yeni iş kolları ortaya çıkma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....50
Tablo 44. Köyünüzün kalkınması için orköy hangi tür projelerden kredi vermeli durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....51
Tablo 45. ORKÖY Faaliyetleriyle Orman Köylerinde Yaşayan Kadınların Yaşam Standartlarında Değişim Yaşanma Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....51
Tablo 46. ORKÖY projesi ile elde edilen geliri nerede kullandıklarına göre frekans ve yüzde dağılımı.....52
Tablo 47. ORKÖY tarafından sağlanan kredilerle ilgili olarak yetersiz bulduğunu noktalara göre frekans ve yüzde dağılımı.....52
Tablo 48. ORKÖY Dışında Kredi Kullandığınız Başka Kurumlar Olma Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....52
Tablo 49. ORKÖY kredisi sonrasında hayatınızda bir farklılık olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....53
Tablo 50. ORKÖY Kredisi Sonrasında Harcama Kalemlerinin Değişme Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....53
Tablo 51. ORKÖY Kredisi Sonrasında Harcama Kalemlerinin Değişme Nedenlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....53
Tablo 52. Daha Önce Akıllı Telefon Kullanma Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....54
Tablo 53. ORKÖY Kredisi sonrasında gündelik rutinin dışına çıkılma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....54
Tablo 54. ORKÖY kredisi almadan önce aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünlerin yer alma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....54

Tablo 55. ORKÖY kredisi aldıktan sonra aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünlerin yer alma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....55
Tablo 56. ORKÖY kredilerinden sonra tekrar kente göç etmeyi düşünme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....55
Tablo 57. Eğitim için destek alma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı.....56
Tablo 58. Aile gelir kaynağı ile aile gelirinin geçimini sağlama durumu arasında ki-kare tablosu 56
Tablo 59. ORKÖY tarafından verilen kredilerden memnuniyet durumu ile krediyi yetersiz bulma durumu arasında ki-kare tablosu.....57
Tablo 60. Kredi aldıktan sonra meslekler ile yakınlaşma durumu ile kredi aldıktan sonra kimlerle çalışmaya başlama durumu arasında ki-kare tablosu.....57
Tablo 61. ORKÖY kredisi almış olmaktan memnuniyet durumu ile ORKÖY kredisinden sonra tekrar kente göç etme düşüncesi arasında ki-kare tablosu 58
Tablo 62. ORKÖY kredisi ile birlikte harcama kalemlerin değişmesi durumu ile kalemlere harcama yapma sebepleri arasında ki-kare tablosu 58
Tablo 63. Şehir veya kasabaya göç etme durumu ile şehir veya kasabaya göç etme isteğinin nedenleri arasında ki-kare tablosu 59

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Türkiye orman varlığı haritası 9
Şekil 2. Türkiye'nin ormanlık alanının yıllara göre değişimi (OGM, 2023). 10
Şekil 3. Türkiye'de orman köylerinin ve köylülerinin illere göre dağılımı 12
Şekil 4. ORKÖY kredi desteklemeleri 26
Şekil 5. Çalışma alanı 27

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Anket Formu. 71

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

OGM	: Orman Genel Müdürlüğü
ORKÖY	: Orman ve Köy İşleri Daire Başkanlığı
SPSS	: Statistical Packages for the Social Sciences
ADNK	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
Bk	: Bakınız

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Yaşam standartlarının yüksek olması bir ülkenin kalkınmasının temel amaçlarından birisidir. Ülkeler kalkınma kriterlerine göre; gelişmiş, gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkeler şeklinde sınıflandırılmaktadır (Kubar, 2016). Türkiye, gelişmekte olan bir ülke olarak görüldüğü için gelişmekte olan ülkeler sınıfında bulunmaktadır. Tüm gelişmekte olan ülkeler gibi Türkiye'de de kırsal nüfus oranı fazladır ve tarımın ekonomideki payı büyüktür. Türkiye Cumhuriyet'inin kuruluş yıllarından beri kırsal kesimlerin kalkınması ve kırsal nüfusun hayat standartlarının geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır (Ökten ve Çeken, 2008).

Birleşmiş Milletler'in Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı tarafından ülkelerin kalkınma düzeyini belirlemede (URL-1, 2022):

i) Kişi başına düşen gayrisafi millî gelir,

ii) İnsan varlıkları endeksi,

iii) Ekonomik ve çevresel kırılganlık endeksi olmak üzere üç temel başlığa dikkat edilmektedir.

Ekonomik ve çevresel kırılganlık endeksi içerisinde tarım, ormancılık ve balıkçılığın ekonomideki payı, alçak yüksek kıyı bölgelerinde nüfus payı, kurak alanlarda yaşayan nüfusun payı ve tarımsal üretim kriterleri yer almaktadır (URL-1, 2022). Bu kriterlerin kalkınma olarak sahaya yansıması ise ekonomik değerlerle birlikte toplumsal yaşam standardının artışı, eğitim düzeyinin yükselmesi, anne ve bebek ölümlerinin azalması, sosyolojik sorunların çözülmesi, kültürel faaliyetlerin artması ve yönetim ve siyasi düzenin daha gelişmesi olarak gerçekleşmektedir (Tok, 2010; Özsoy, 2012). Kriterlerin kimi fiziksel olarak ölçülebilirken kimi ise toplumun memnuniyet düzeyiyle belirlenmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TUİK) "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2022" adlı raporuna göre kırsal nüfus (belde ve köylerde yaşayanlar) oranı %6,6 olarak tespit edilmiştir. Bu yıllarda tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün

gayrisafi yurt içi hâsıladaki payı ise %6 olarak belirlenmiştir. Kırsal nüfus için tarım ve hayvancılığın ekonomideki payı önemli bir göstergedir (TUİK, 2022).

Tarıma dayalı kırsal alanda yaşayan insanların ekonomik şartları büyük oranda zorlayıcıdır. Bu durum; yüksek rakımlı, tarımsal arazilerin az olduğu, eğimli araziler üzerinde bulunan orman köylerinde daha da zorlayıcıdır. Bu bölgelerde yapılacak devlet destekli ormancılık faaliyetlerinde bölge insanına istihdam önceliği verilmesi, bölge insanının ekonomik şartlarının iyileşmesini sağlamakta ve kente yönelik göçün azalmasında etkili olmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü tarafından 2023 yılında yayımlanan resmi istatistiklere göre Türkiye'de 2022 yılında orman köylerinde 6.958.122 milyon vatandaş yaşamaktadır (OGM, 2023). Orman köylülerinin Türkiye'de en fakir kesim olduğu belirtilmektedir (Daşdemir ve Kanburoğlu, 2009). Bu tespitler, orman köylülerine destek verilmesinin gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Orman Genel Müdürlüğünün bünyesinde bulunan Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (ORKÖY), yaptığı faaliyetler ve desteklerle orman köylülerine yardımcı olmaktadır. ORKÖY'ün amacı orman köylülerinin hayat standardının yükselmesine yardımcı olmak ve nihayetinde kente olan göçü azaltarak kırsal yaşamı desteklemektir (Kaplan vd., 2019).

Bu çalışmadaki temel amaç orman köylülerine sağlanan imkânların ormanlar üzerindeki etkilerin belirlenmesi için gerçekleştirilmiştir. Orman köylerinde ekonomik faydaların sağlanması sosyal baskıları azaltarak ekosistem sürekliliğine katkı sağlamaktır. ORKÖY tarafından 2012-2022 yılları arasında gerçekleştirilen sosyo–ekonomik nitelikli projelerin uygulama sonuçlarının Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü sınırları kapsamında ikamet eden orman köylülerinin yaşamları üzerindeki etkilerinin araştırılmasıdır.

Tez çalışması; giriş, materyal ve yöntem, bulgular ve tartışma, sonuçlar ve öneriler olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde; çalışmanın amacı ve önemi, sınırlılıkları, kapsamı, literartür özeti ve konuyla ilişkili olarak Türkiye'deki ormancılık ve orman köyü ile orman köylüsü anlatılmıştır. Bunun yanı sıra orman köylülerinin sahip oldukları yasal haklar, orman köylerinde sosyo-ekonomik yapı, ORKÖY tanıtımı, ORKÖY'ün amaç ve görevleri, ORKÖY kredi uygulamaları, ferdi kredi uygulamaları ve yararlanma şartları, kooperatif kredi uygulamaları ve yararlanma şartları ve ORKÖY kredi verme öncelikleri de giriş bölümünde anlatılmıştır. Materyal ve yöntem bölümünde; çalışmada kullanılan materyal ve yöntemler açıklanmıştır. Materyal

kısmı; Gümüşhane İli hakkında genel bilgiler içerirken yöntem kısmı; anket sorularının oluşturulması, verilerin analizinde izlenen yöntem ve yapılan analizleri içermektedir. Çalışmanın bulgular ve tartışma bölümünde; çalışma amacına ulaşabilmek için uygulanan anketlerin ve istatistik analizlerin sonuçlarına yer verilmektedir. Öte yandan bulgular ve tartışma kısmında çalışma sonucunda ulaşılan sonuçlar, konuyla ilgili olarak yapılan diğer çalışmalarla karşılaştırılarak tartışılmıştır. Sonuçlar ve öneriler bölümünde ise çalışma süresince yapılan araştırma, inceleme ve gözlemler ışığında elde edilen sonuçlar ortaya konulup, öneriler sunularak çalışma sonlandırılmıştır.

1.2. Çalışmanın Amacı ve Önemi

İnsanoğlu ile ormanlar arasındaki ilişki uzun yıllardan bu yana var olan bir durumdur. Ormanlar bireysel olarak da toplumsal olarak da insanlığı etkilemekte ve insanlık ta ormanları etkilemektedir. Ormanların toplumdaki rolü toplumsal ihtiyaçlar, teknik yenilikler ve hatta felsefi eğilimlerle birlikte değişim göstermektedir (Ritter ve Dauksta, 2012). Sanayileşme, kentleşme ve ekonomik gelişmeler, ağaçlar ve ormanlar tarafından sağlanan doğal kaynakların giderek daha fazla sömürülmesine neden olmaktadır. Bu durum aynı zamanda insanların doğaya yabancılaşmasına ve insanların doğayla olan bağının zayıflamasına neden olmaktadır. Ancak buna rağmen günümüzde orman köylerinde yaşayan insanlar bulunmaktadır (Mather ve Needle, 2000).

Orman köyleri fiziksel ve demografik özellikleri bakımından diğer köylerden farklı durumdadır. Kırsal alanlarda oluşan sosyoekonomik sıkıntılar orman köylerinde diğer köylere nazaran fazla ve şiddetli bir şekilde yaşanmaktadır. Nitekim bu durum insanların doğa ile bağını güçlendirirken, ormanların bilinçsiz kullanımı nedeniyle doğal kaynakların hızla tüketilmesine de sebep olabilmektedir (Nagendra vd., 2006). Bu olumsuz durumun önüne geçebilmek ve ormanlarda sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla kırsal kalkınma kapsamında kamu kurumları tarafından birçok proje gerçekleştirilmiştir. Ancak bu projelerin en yaygın ve etkili olanı ORKÖY'dür. ORKÖY'ün amacı; ormanları korumak, sürdürülebilirliği sağlamak ve orman köylerinde yaşayan insanların sosyal ve ekonomik sorunlarını gidermektir (Uzun vd., 2023).

Gümüşhane'nin orman köylerinde yaşayan bireylerin katılımıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı orman köylülerine sağlanan imkânların ormanlar üzerindeki etkilerin belirlenmesi için gerçekleştirilmiştir. Orman köylerinde ekonomik faydaların sağlanması sosyal baskıları azaltarak ekosistem sürekliliğine katkı sağlamaktır.

Orman köylerinin sosyal ve ekonomik açıdan geliştirilmesi hem köy sakinleri hem de ormanların sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından oldukça önemlidir (Uzun vd., 2023). Bu amaçla yapılan birçok proje bulunmaktadır. Ancak literatürde bu projelerin sonuçlarının beklenen düzeyde olup olmadığı ile ilgili pek fazla çalışma bulunmamaktadır. Bu durumda çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışmanın, ormanlar üzerindeki baskıları azaltma konusunda farkındalık oluşturacağı ve orman köylülerine ek gelir kaynakları sağlanması açısından da önem arz ettiği düşünülmektedir.

1.3. Çalışmanın Sınırlılıkları

Günümüzde yapılan her araştırmada olduğu gibi bu çalışmanın da bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Özellikle çalışmanın yapıldığı dönemde 6 Şubat depreminin getirdiği sıkıntılar beraberinde hazırlanan tez çalışmasının sınırlılıkları aşağıda belirtildiği gibidir:

- Çalışma Gümüşhane ilinin sınırları dahilinde bulunan 16 orman köyü kapsamında gerçekleştirilmiştir.
- Zamansal olarak; 2012-2022 yılları içerisinde ORKÖY desteğinden yararlanan orman köylülerini kapsamakta olup diğer orman köylülerini kapsamamaktadır.
- Yapılan bu çalışmanın sonuçları Gümüşhane İli orman köylerini kapsamaktadır. Dolaysıyla ülke bazına genelleme yapılmaz.
- Katılımcıların okuryazarlık durumunun düşük olması çalışma verilerinin elde edilmesinde güçlük çekilmesine neden olmuştur.

1.4. Çalışma Kapsamı

Çalışma, Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü sınırları kapsamındaki orman köylerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ana hipotezi ORKÖY tarafından 2012-2022 yılları arasında gerçekleştirilen sosyo-ekonomik nitelikli projelerin uygulama sonuçlarının Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü sınırları kapsamında ikamet eden orman köylülerinin yaşamları üzerindeki etkilerinin araştırılmasıdır. Dolayısıyla çalışma kapsamına ORKÖY desteklerinden faydalanan ve orman köylerinde yaşayan bireyler dahil edilmiştir.

1.5. Literatür Özeti

Bu bölümde çalışma konusuna bağlı olarak önceden yapılan bilgilere yer verilmiştir.

Kızılarslan (1993), Tokat merkez İlçesine bağlı orman köylerinde ORKÖY kredilerinin uygulanmasına ilişkin bir araştırmada bulunmuştur. Bu araştırmada; 1980 ile 1991 yılları arasında Tokat ilinin merkez İlçesine bağlı orman köylerine verilen ORKÖY kredilerinin uygulanma durumunu ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; Tokat ilinin merkez köylerine verilen ORKÖY kredileri istenilen amaca hizmet edememiştir. Bu durumun nedenlerinden biri kontrol mekanizmalarının zayıf olmasıdır. Bir diğer sebebi ise verilen kredilerin düğün masraflarını karşılama ya da traktör alma gibi amacından uzak şekilde kullanılmasıdır.

Daşdemir (2002), Kuzeydoğu Anadolu Bölgesini önemli ölçüde temsil eden Kars iline bağlı Sarıkamış ve Erzurum iline bağlı Oltu ilçelerinde ormancılık kooperatiflerinin kırsal kalkınma ve bölge ormancılığı açısından etkilerini Sarıkamış İlçesinde 2 ve Oltu İlçesinde ise 1 olmak üzere toplamda üç orman kooperatifi 1999-2000 yılları kapsamında monografi yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda; genellikle ormancılık kooperatiflerinin kuruluş amaçlarına ulaşamadıkları ve topluma istenilen faydayı sağlayamadıkları tespit edilmiştir.

Toksoy vd. (2005) yaptıkları çalışmalarında; Bayburt, Gümüşhane, Trabzon, Rize, Artvin, Giresun ve Ordu illerini kapsayan bir araştırma yürütmüş olup bu çalışmada orman – köylü ilişkilerini irdelemişlerdir. Yapılan çalışmada 82 orman köyünde yaşayan 582 orman köylüsü ile yüz yüze anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda; araştırmaya katılan orman köylülerinin hem ormancılık politikalarından hem de ormancılık çalışmalarından ağırlıklı olarak memnun olmadıkları tespit edilmiştir. Öte yandan yoksulluğun orman tahribatıyla ilişkili olduğu çalışmada ulaşılan bir diğer sonuçtur.

Solmaz (2007) tarafından yapılan çalışmada ORKÖY projelerinin orman köylerinin ekonomik etkileri ve orman kaynaklarının kullanımına etkisi araştırılmıştır. Çalışma kapsamında orman içerisindeki ve orman yakınındaki köylerden toplam 612 kişiye anket uygulanmıştır. Çalışma sonuçlarında orman köylülerinin ormana bağımlı bir şekilde yaşadıkları, dolayısıyla orman kaynaklarını sürekli olarak kullandıkları tespit edilmiştir. Çalışmada, yapılan ORKÖY projeleriyle orman köylüsünün ekonomik olarak refaha kısmen kavuştuğu belirtilmiştir. Öte yandan yapılan projelerle orman suçlarının

birçoğunun engellendiği ancak otlatma ve kaçakçılık gibi suçların istenen ölçüde engellenemediği tespit edilmiştir.

Soydan (2010) tarafından yapılan çalışmanın amacı, Adana'daki ORKÖY desteklerinin inceleyip, ekonomik desteklerde ortaya çıkan sıkıntıları orman köylüleri ve ORKÖY açısından değerlendirmektir. Bu bağlamda çalışmada 18 adet orman köyünden toplam 100 orman köylüsüyle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sonucunda ORKÖY desteklerinin orman köylerindeki yoksulluğu giderme açısından olumlu sonuçlar doğurduğu ortaya çıkmıştır. Ancak çalışmada kurumların kaynak eksikliğinin olduğu bundan dolayı verilen desteklerden sadece belli sayıda orman köylüsünün faydalandığı tespit edilen bir diğer husustur.

Turan ve Dağdaş (2010) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, güneş enerjisi ve artan kullanım imkânlarını ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada, özellikle yazlık konutlar, kırsal yerleşimler, büyükşehirlere yakın olup doğal hayata dönük hafta sonu aktiviteleri için satın alınan yapıların şebekeye uzak ve elektrik hat çekme bedeli yüksek olan yerleşim yerleri çalışma alanı olarak seçilmiştir. Söz konusu çalışmada, fosil yakıtların kullanılmasıyla oluşan çevre kirliliğin önüne geçebilmek için yenilenebilir, temiz enerji kaynaklarının daha yaygın bir biçimde üretilmesi ve kullanımın daha yaygın hale getirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda doğal yollarla karşılanacak ısı ve elektrik ihtiyacının çevre ve görüntü kirliliğini en aza indireceği bununla birlikte enerjide dışa bağımlılığı azaltacağı ön görülmektedir.

Alkan (2014) tarafından yapılan çalışmada ise kırsal nüfus değişiminin ormanlar ve ormancılık üzerine etkileri Trabzon ili örneğinde incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini Trabzon ilinde yer alan 68 orman köyü oluşturmaktadır. Bu köylerde yaşayan 848 orman köylüsü ile yüz yüze anket ve yarı yapısal görüşmeler yapılarak araştırma verileri elde edilmiştir. Çalışma sonucunda; Trabzon orman köylerinde göç olgusu nedeniyle orman köylü nüfusunda azalma olduğu tespit edilmiştir. Bu azalma ile birlikte ormanlar üzerindeki baskının azaldığı ancak ormancılık çalışmalarının yürütülmesi için gerekli olan iş gücünün temininde sıkıntıların yaşanabileceği belirtilmiştir. Bunun yanında alternatif yakacakların kullanılmaya başlanmasıyla orman köylerinde yakacak odun miktarının azaldığı çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç olarak ön plana çıkmaktadır.

Daşdemir ve Yılmaz (2016) yaptıkları çalışmalarında, Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada ORKÖY'ün Rolünü Samsun Orman İşletmesi örneği üzerinden incelemişlerdir. Yapılan çalışmada; 2011-2015 yılları arasına ilişkin veriler kullanılmış olup, toplam 112 orman köylüsü üzerinde 19 sorudan oluşan anket çalışması

gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda; ORKÖY kredilerinin %59'unun ekonomik amaçlı olup, %41'inin ise orman köylüsünün odun hammaddesine bağımlılığını azaltmak maksadıyla verilen sosyal amaçlı güneş enerjisi kredileri olduğu görülmüştür. Ayrıca ORKÖY desteği alan köylülerin yaş ortalamasının 51, eğitim seviyelerinin düşük ve genel olarak yoksul kesim olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan çalışmada; ORKÖY faaliyetlerinin genel olarak orta-iyi seviyede olduğu ve %50-75 düzeyinde başarıya ulaştığı sonucuna varılmıştır.

Yetiş (2017) tarafından yapılan çalışmada orman köyleri sosyal devlet anlayışı ve ORKÖY projeleri kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmada verilere ulaşabilmek adına, literatür taraması ve yıllara göre çeşitli istatistiksel veriler kapsamlı olarak incelenmiştir. Çalışma sonucunda ORKÖY projelerinde kaynakların yetersizliğinden dolayı yeterli gelişim gösterilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak ORKÖY'ün bütçesinin artırılması ve bunun orman köylülerine yansıtılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Coşgun (2018) tarafından yapılan çalışmada, Batı Karadeniz Bölgesini oluşturan (Bolu, Bartın, Karabük, Kastamonu, Sinop ve Zonguldak) iller arasında yer alan orman içi köylerin sosyal ve ekonomik yapıları tespit edilerek bu köylerin kalkındırılma koşul ve olanaklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak 113 köy araştırmanın örneklemine dahil edilmiş olup bu köylerden seçilen 384 aile-işletme ile yüz yüze anket çalışması gerçekleştirmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; nüfus, nüfus artış hızı, göç durumu, tarım alanlarının varlığı, nadas bırakılan alanlar ve büyükbaş hayvancılık faktörleri arasında ilişkiler olduğu belirlenmiştir.

Çiray (2021) tarafından Kütahya'da yapılan çalışmada 2010-2019 yılı ORKÖY projelerinin uygulama sonuçlarının değerlendirilmesidir. Bu bağlamda çalışmada 32 orman köyünde 179 adet orman köylüsü ile yüz yüze anket yöntemiyle görüşme yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler SPSS paket programıyla analize tabi tutulmuştur. Çalışma sonuçlarında katılımcıların %43,6'sının ORKÖY projelerinden ortalama düzeyde memnun kaldıkları tespit edilmiştir. Öte yandan katılımcıların %44,7'sinin ise konuyla ilgili fikir sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Çalışmada elde edilen bir diğer sonuç ise; ORKÖY'ün süt/besi/güneş enerjisi ile ilgili projelerinden katılımcıların %94'ünün memnun kaldığıdır. Çalışma sonunda ORKÖY projelerinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi, ormancılık teşkilatıyla orman köylülerinin arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Ağırman (2021) tarafından Trabzon'da yapılan çalışmada, Trabzon'un Maçka ilçesinde ORKÖY tarafından 2008-2018 yıllarında verilen sosyo-ekonomik özellikli

kredilerin uygulama sonuçlarının araştırılması ve gerekli çözüm önerilerinin sunulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışma kapsamında Maçka'ya bağlı 9 orman köyünde 158 orman köylüsü ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sonucunda ORKÖY kredilerinin orman köylerindeki yaşam koşullarını iyileştirdiği görülmüştür. Öte yandan ORKÖY kredilerinin ekonomik olarak eksik kaldığı da çalışmada tespit edilen bir diğer sonuçtur. Çalışmada bu sonuçlardan yola çıkılarak, çalışma alanının fiziksel niteliklerine ve orman köylülerinin isteklerine uygun projelerin geliştirilip, projeler vasıtasıyla üretilen ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla örgütlenmenin teşvik edilmesi önerilmiştir.

Daşdemir ve Karcı (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, yenice orman işletme müdürlüğüne bağlı Göktepe ve Kayadibi Orman İşletme Şeflikleri sınırları kapsamında bulunan orman köylülerinin ormancılık kooperatiflerine yönelik algı ve beklentilerini incelemişlerdir. Yapılan çalışma sonucunda; orman köylülerinin ormancılık kooperatiflerine yönelik toplam algı düzeyinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. En yüksek algı düzeyi beklentiler bileşeni olup, bunu sırasıyla farkındalık, ilişkiler, etki düzeyi, memnuniyet, yönetim anlayışı ve yeterlilik bileşenleri takip etmektedir. Çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç ise kooperatiflerin faaliyetlerinin sadece orman işleriyle sınırlı olması nedeniyle diğer iş kollarına yönelmemeleridir.

Çakır ve Tonyalı (2021) tarafından yapılan çalışmada, Gümüşhane ilinde bulunan orman köylülerinin güneş enerjili su ısıtma sistemi kullanımının etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; Gümüşhane orman işletme müdürlüğü sınırları kapsamında bulunan 21 orman köyünde ORKÖY desteği alan 70 hane ile yüz yüze anket çalışması yürütülmüş olup, elde edilen veriler Tek Örnek T-testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda; sıcak su ve yemek pişirmede kullanılan yakacak odun tüketimin de azalma olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu durumun karbon salınımın da azalmaya neden olduğu ve iklim değişikliğine olumlu katkılar sağladığı saptanmıştır.

Uzunhasan (2022) tarafından yapılan çalışmada, orman köylülerinin ORKÖY projelerine yönelik beklentileri, projelerden faydalananların elde ettikleri ve beklentileri araştırılmıştır. Öte yandan çalışmada, verilen desteklerin orman köylülerini tatmin etme düzeyleri de değerlendirilmiştir. Çalışma Kastamonu'nun Daday ilçesine bağlı orman köylerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ORKÖY projelerinden faydalanan 97, projelerden faydalanmayan 100 orman köylüsü ile anket yapılmıştır. Çalışma sonucunda orman köylülerinin durumlarından memnun oldukları, ormanı hayatlarının bir parçası olarak gördükleri tespit edilmiştir. Öte yandan ilgili kurumların köy muhtarları ile

ilişkilerinin sıkılaştırılması ve orman köylüsü ile daha fazla iletişimde olunması gerektiği çalışmada ulaşılan bir diğer sonuçtur.

Uzun vd., (2023) tarafından yapılan çalışmada Sakarya Orman Bölge Müdürlüğü tarafından 2002-2016 tarihlerinde uygulanmış olan ORKÖY projelerinin orman köylülerine sosyal ve ekonomik katkıları araştırılmıştır. Çalışma Kocaeli ve Sakarya'da bulunan ve ORKÖY kapsamında verilen ferdi kredileri kullanan orman köylülerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Sosyal nitelikli kredi alan 338 kişi, ekonomik nitelikli kredi alan 228 ve kredi almayan 187 orman köylüsüyle anket yapılmıştır. Çalışma sonucunda verilen desteklerle birlikte odun kullanımında ve diğer orman suçlarında düşüş yaşandığı tespit edilmiştir.

1.6. Türkiye'de Ormancılık

Orman Genel Müdürlüğü (OGM) 2022 yılı faaliyet raporuna göre orman rejimi içindeki alanlar 23.245.000 hektar ile ülke yüz ölçümünün %29,8'ine denk gelmektedir. Bu alanın, 13.707.843 hektarı normal kapalı ormanlar (toplam ormanlık alanının %58,97'sini) ve 9.537.157 hektarı boşluklu kapalı ormanlardan (toplam ormanlık alanın %41,03'ü) oluşmaktadır. Ormanların %95,71'i koru, %4,29'u baltalık olarak işletilmektedir. Toplam ağaç serveti ise yaklaşık olarak 1,73 milyar m^3, ormanların odun ham maddesi verim gücünün bir göstergesi olan artım ise 47,8 milyon m^3 seviyesindedir (OGM, 2023). Türkiye orman varlığı haritası Şekil 1.'de gösterilmektedir (OGM, 2021).

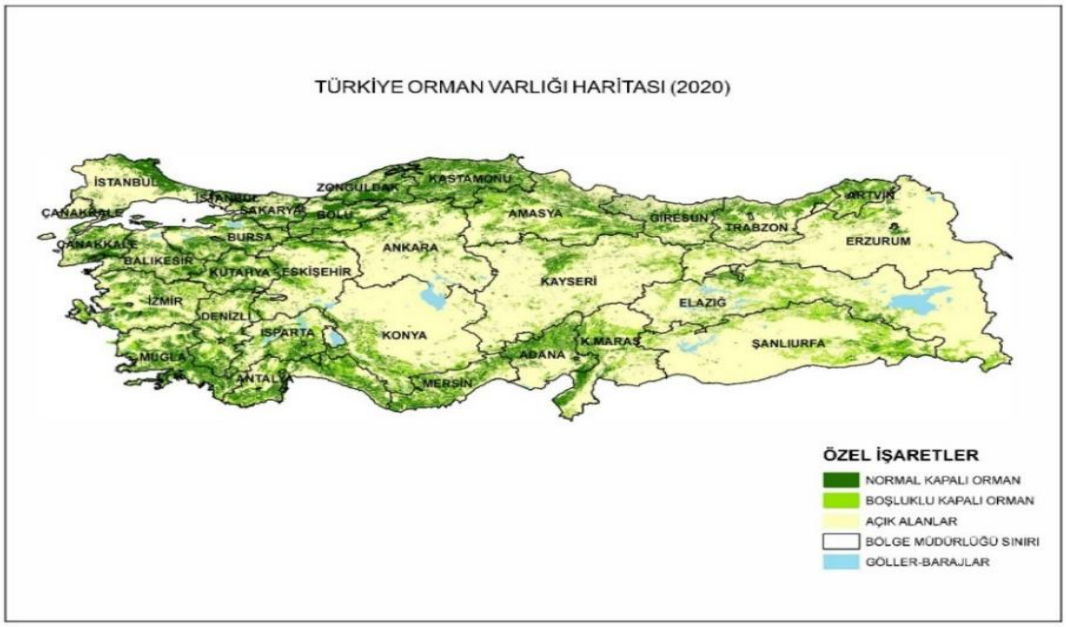

Şekil 1. Türkiye orman varlığı haritası

Orman envanter çalışmaları Türkiye'de ilk olarak 1963 yılında başlamıştır. Günümüze kadar ormanlık yerlerde alansal artış meydana gelmiştir. 1963 yılından 2022 yılına kadar orman alanlarında meydana gelen değişiklikler Şekil 2.'de gösterildiği gibidir. Bu yıllar arasında orman alanlarında 3.045.704 hektarlık bir artış olduğu görülmektedir. Yeni ormanlar oluşturmak için gerçekleştirilen ağaçlandırma faaliyetleriyle birlikte bozuk ve boşluklu kapalı alanların ıslahı gibi çalışmalarla normal kapalı orman alanlarında da her yıl artış meydana gelmektedir (OGM, 2023). Yeni ormanlar oluşturmak için yol, dere ve nehir kenarı ağaçlandırma, ıslah etme, erozyonu engelleme, mera ıslahı, özel bölge ağaçlandırmaları ve suni tensil çalışmaları yapılmaktadır.

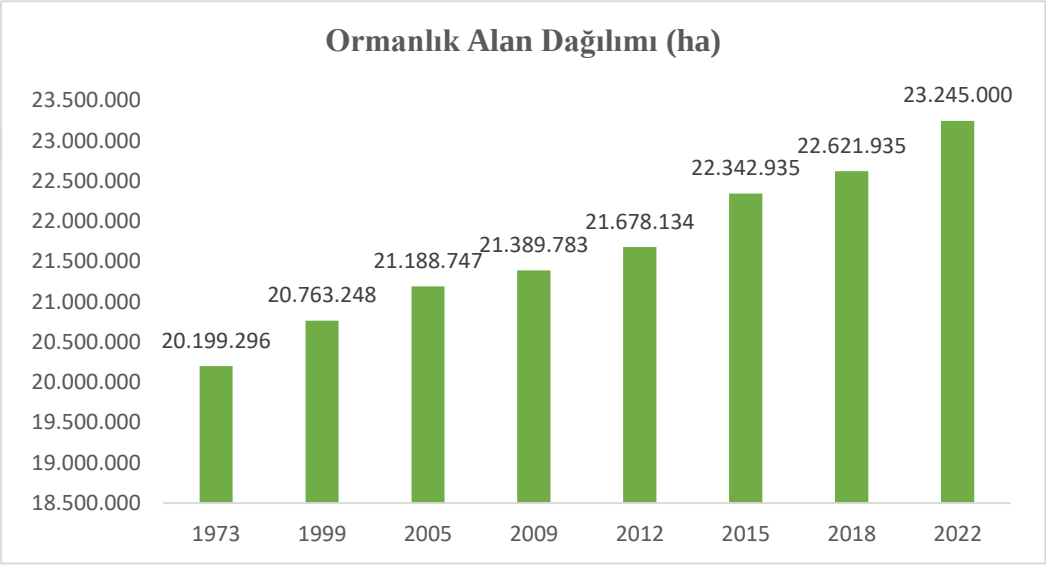

Şekil 2. Türkiye'nin ormanlık alanının yıllara göre değişimi (OGM, 2023).

Geniş çerçevede ormancılık terimi, toplumun orman ürünlerine ve hizmetlerine olan ihtiyaçlarını en uygun düzeyde ve süreklilik ilkesine de bağlı olarak karşılamak için teknolojik, sosyo-ekonomik, biyolojik ve kültürel faaliyetlerin tümünü içeren çok yönlü bir çalışmalar bütünü olarak tanımlanabilir (Kiriş, 2009). Ormancılıkta toplumun talepleri göz önünde bulundurularak faaliyetler gerçekleştirilmelidir. Ormancılığın sürdürülebilir olması için yapılanmaları birbirinden farklı olmasına rağmen tüm ülkelerde ormancılık örgütleri bulunmaktadır. Türkiye'deki ormanların büyük çoğunluğu devlet mülkiyetinde olduğundan dolayı Türkiye'de ormancılık çalışmalarının yürütülmesinde örgüt yapısının hâkimiyeti devlete aittir.

Türkiye'de ormancılığının tarihi incelendiği zaman bazı kalkınma planlarında ormancılık, tarım sektörünün bir alt sektörü olarak ele alınmıştır. Hatta bazı kalkınma planlarında ormancılığa dair yeterli bilgi dahi verilmemiştir (Türker ve Yılmaz, 2010). Son olarak 2019-2023 yıllarını kapsayan 11. Kalkınma Planı hazırlıkları esnasında ise

ormancılığın ilk kez bir sektörden ziyade, belirli bir araştırma grubuyla temsil edildiği görülmüştür (TOD, 2019).

Ormancılığın sadece ülkedeki gayrisafi milli hâsıla olarak ölçülebilir faydalarına odaklanmak hatalı davranmaya sebep olabilir. Ormancılığın ekolojik denge, sera gazları, biyolojik çeşitlilik, oksijen üretimi, suyun ve toprağın korunması ve yaban hayatına etkileri gibi ekonomik olarak ölçülemeyen faydaları da göz önünde bulundurulmalı ve ormancılık faaliyetleri bu doğrultuda yürütülmelidir.

Ormancılık faaliyetlerinin yürütülmesinde Türkiye'de de bazı sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar bölgeden bölgeye değişmekle birlikte daha çok yönetim ve örgütlenme problemleri, odun dışı orman ürünlerinde ekonomik açıdan beklenen seviyeye ulaşamaması, kırsaldan kente yaşanan göçlerin sonucunda kırsal nüfusun azalması ve kırsal kalkınma düzeyinin istenilen seviyeye ulaşmaması, çevresel sorunların artışı, orman ürünleri sanayinde sermayenin yetersizliği ve ormancılık mevzuatının günün koşullarına uygun bir şekilde güncellenememesi gibi başlıklar altında toplanabilir (Daşdemir ve Çakmak, 2017; Pak. vd., 2021; Pak.vd., 2022).

Türkiye'de ormancılığın sürdürülmesindeki bir diğer önemli engel, tarım ve hayvancılık gelirlerinin sınırlı olması, kullanılabilir arazinin yetersiz ve verimsiz olması, orman köylüsünün geçiminin önemli ölçüde orman kaynaklarına bağlı olması, farklı çalışma imkânlarının olmaması sonucunda orman köylülerinde fakirlik meydana gelmektedir (Gürler, 2010).

Bahsi geçen bu sorunlar ormancılığın bölgeden bölgeye değişim göstermeyen genel sorunları olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte ormancılığın bölgeden bölgeye farklılık gösteren sorunları da bulunmaktadır. Coğrafik yapının durumu, iklim özellikleri, bölge halkının ormancılığa bakış açısı, genel örf ve âdetleri, sosyolojik ve ekonomik yapıları ormancılığın bölgesel farklılık gösterebilen sorunlarıdır. Örneğin terör eylemleri, ağaçlandırmayı olumsuz yönde etkileyen yağış miktarları ve iklim yapısı, ormanlık alanının Türkiye ortalamasının altında olması, ormancılık çalışmalarını olumsuz yönde etkileyen durumlardır (Pak, vd., 2021).

1.7. Orman Köyü ve Orman Köylüsü

Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usuller isimli ormancılık mevzuatında orman köyleri, orman içinde veya orman bitişiğinde bulunan köyler şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Mülki sınırları içinde devlet ormanı olması şartıyla evlerin toplu bulunduğu yerleşim alanından itibaren aralıksız devam eden arazileri dört yönden

ormanla çevrili köyler, orman içi köy olarak tanımlanmaktadır. Mülki sınırları içinde devlet ormanı olup da orman içi sayılmayan köyler ise ormana bitişik köy olarak tanımlanmaktadır (URL-2, 2022). Türkiye'de orman köyü sayısı ve orman köylüsü nüfusunun 2012-2022 yılları arasındaki değişime bakıldığında orman köyü sayısının sürekli arttığı, orman köylü nüfusunun ise 2020 yıllarına kadar azalma eğiliminde olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca orman köyü sayısı sürekli artarken orman köylüsü nüfusunun genel olarak düşmesi, orman köylerinin nüfus yoğunluğunun azaldığını göstermektedir. Orman Genel Müdürlüğün yayınladığı resmi ormancılık istatistik verilerine bakıldığında 2012-2022 yılları arasında en az orman köyü sayısı 14.212 ile 2012 yılındayken en fazla orman köyü sayısı ise 23.236 ile 2022 yılındadır. Yine en az orman köylüsü nüfusu 4.931.551 ile 2012 yılıdır. En fazla orman köylüsü nüfusu ise 7.451.124 ile 2021 yılıdır (OGM, 2023). Orman köylerinin ve Orman köylülerinin 2022 yılında illere göre dağılımı Şekil 3.'de gösterilmektedir.

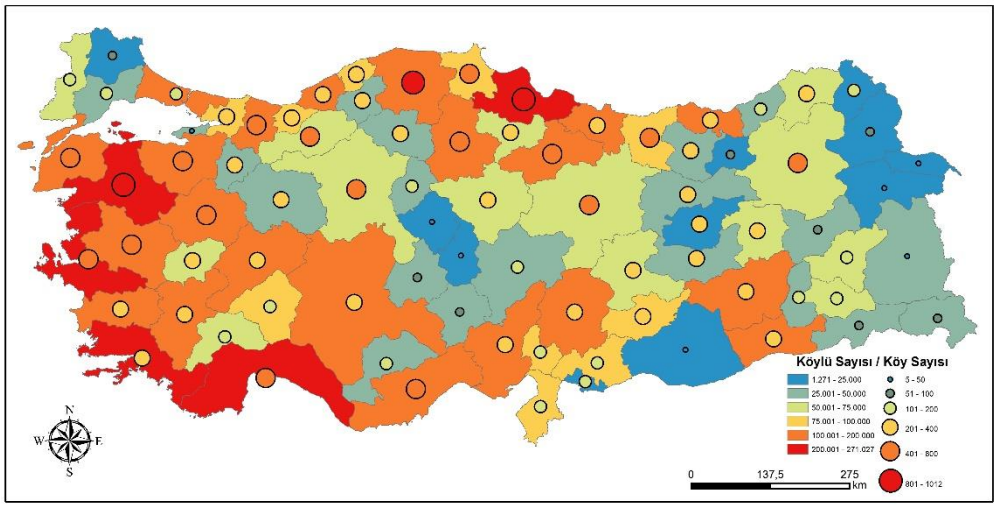

Şekil 3. Türkiye'de orman köylerinin ve köylülerinin illere göre dağılımı

2022 yılı verilerine göre Türkiye'de 23.236 orman köyü bulunmaktadır ve bu köylerde toplamda 6.958.122 milyon orman köylüsü yaşamaktadır. Şekil 3. incelendiği zaman, iklim ve coğrafya yapısına da uygun olduğu için Doğu, Trakya ve İç Anadolu bölgelerinde genel olarak orman köyü sayısının az olduğu görülmektedir. Orman köylerinin sayısal üstünlüğü Karadeniz ve Ege bölgelerinde yoğunlaşmış ve bu bölgeleri Akdeniz bölgesi takip etmiştir. Şekil 3.'ün yer aldığı kaynağa göre en az orman köyü sayısı 5 ile Iğdır, en fazla orman köyü sayısı ise 1012 ile Kastamonu şehirleridir. Ayrıca 2022 yılında orman köylerinde yaşayan nüfusun illere göre dağılımına bakıldığında ise Orman köylüsü nüfusu Trakya, İç Anadolu ve Doğu bölgelerinde en az, Ege, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde en fazladır. Türkiye'de en az orman köylüsü nüfusu 1.271 ile

Iğdır'dadır. En fazla orman köylüsü nüfusu ise 271.027 ile Samsun şehrindedir (OGM, 2023).

Orman köyleri, Türkiye'deki en düşük sosyo-ekonomik koşullara sahip kesimdir (Solmaz, 2007). Fiziksel özelliklerinden dolayı yatırım miktarının oldukça düşük olduğu orman köylerinde tarıma elverişli arazi miktarı da oldukça düşüktür. Bunun dışında yine fiziksel özelliklerinden dolayı orman köylerinde ulaşım da oldukça zordur. Ulaşımın yeterince desteklenmemesi ve yolların stabilize edilmemesi, özellikle kış mevsiminde orman köylülerinin şehir merkezlerine ulaşımı neredeyse imkansızlaşmaktadır. Ulaşım altyapısı dışında iletişim, elektrik, su gibi önemli unsurlarda da büyük engellerle karşılaşılmaktadır. Öte yandan Orman köylerinde kamu hizmetleri de yeterli düzeyde değildir (Tonyalı, 2019).

Özellikle eğitim ve sağlık hizmetleri, kentlere göre anlamlı bir şekilde düşüktür (Tolunay, 1991). Okullar yetersiz olup bir kısmında taşımalı eğitim ve birleştirilmiş eğitim sistemi uygulanmaktadır. Bunun yanında sağlık hizmetleri yeterli olmayıp çoğu orman köyünde daimi doktor ve hemşire/ebe bulunmamaktadır. Orman köylerinde daha çok haftanın veya ayın belli gün ve saatlerinde gezici sağlık hizmetleri verilmektedir. Acil bir durumda zorlu ulaşım sebebiyle kaliteli sağlık hizmetine geç ulaşılmaktadır. Orman köylerinin hemen hemen hiçbirinde eczane bulunmaması da ilaca ulaşmada orman köylülerinin sorun yaşamasına sebep olmaktadır.

Orman köylerinin arazi şartlarının kötü olması, dağlık alan olması, genellikle yüksek rakımlı ve engebeli yerlerde bulunması, iklim, coğrafik ve topografik şartların kötü olması da orman köylülerinin olumsuz yaşam koşulları arasında yer alır. Ekonomik şartların yetersizliği, işsizlik ve fakirlik oranlarının yüksekliği de olumsuz etmenlerdir Tüm bu sebeplerle orman köylerinden kente olan göç fazladır (Günşen, 2012). İnsan-doğa ilişkisinde önemli bir yeri bulunan ormanlar, insanların zararlı etkilerine son derece açıktır.

Özellikle Orman köyü ile köylüsünün iç içe olan yaşamı, ormanların zarar görmesini beklenir bir sonuç hâline getirmiştir. Osmanlı döneminde isteyen herkes ormandan serbestçe faydalanmış ve bu anlayış Cibâl-ı Mübâha olarak isimlendirilmiştir. Faydalanmaya sınır ve denetleme getirilmemesi ise ormanların zarar görmesine sebep olmuştur. 1839 yılında kabul edilen Tanzimat Fermanı'nın akabinde çıkarılan "Memâlik-i Mahrûsede Olan Ormanların Tanzim ve Tesviyesine Dair Lâyiha-i Mütercemedir" başlıklı kanun, ormanlardan serbest bir şekilde faydalanılmasını engellemiştir. Bu kanun,

yönetim ile halkın arasını açmış, 1870 yılında çıkarılan Orman Nizamnamesi ise bu durumu bir çatışma boyutuna getirmiştir. 1920 yılında çıkarılan Baltalık Kanunu ormanlardan faydalanılmasını artırmış ancak bunu olumsuz yönde kullananlar sebebiyle ormanlar ciddi zarar görmüş ve 1924 yılında bu kanun yürürlükten kaldırılmıştır (Ok, 2019; Ağırman, 2021).

Türkiye'nin ilk orman kanunu ise 1937 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu kanunla halkın ihtiyaçları dikkate alınmış ancak yönetim ile ormandan faydalanan kesim arasındaki çatışma sona ermemiştir (Ok, 2019). 1957 yılında, OGM örgüt yapısı dâhilinde "Köy Kalkınma Şubesi" oluşturulmuştur (Çağlar, 2012). Köy Kalkınma Şubesi, yönetim ile ormanlardan faydalanan kesim arasındaki anlaşmazlıkların temelinde, orman köylerinin kalkınma sorunlarının yer aldığını tespit etmiştir. 1964 yılında Orman Köyleri Kalkınma Dairesi açılarak orman teşkilatının kırsal alanlardaki kalkınmaya yardımcı olması ve bu şekilde çalışması gerektiğine karar verilmiştir (Ok, 2019).

1969 yılında ise Türkiye'de ilk kez Orman Bakanlığı kurulmuştur. Bunun akabinde 1970 yılında Orman ve Köy İlişkileri (ORKÖY) kurulmuştur (Tolunay ve Korkmaz, 2005). 1974 yılında çıkarılan bir kanun ile Orman Köylüleri Kalkınma Fonu meydana getirilmiştir. Bu fon aracılığıyla, orman köylerinin kalkınması ve orman köylülerinin yaşam standartlarının yükseltilmesi amaçlanmıştır. Bu fon 2001 yılında yürürlükten kaldırılmış ve orman köyleri için gerekli kredi yardımları, genel bütçede kullanıma açılan özel ödenekten tanzim edilmeye başlanmıştır (Önal, 2010).

Tanzimat Fermanı ile başlayan bu sürecin başında orman köylüleri orman düşmanı olarak görülmüştür. Ancak sürecin devamında, sorunun temelinde orman köylerinin sosyo-ekonomik başta olmak üzere yukarıda bahsedilen yönlerden geri kalmasının olduğu tespit edilmiştir. Bunun ardından ise orman köylülerine destekler verilmiştir. Ancak verilen desteklerin yeterli olmadığı, orman köylülerinin hâlen en düşük sosyo-ekonomik grup olması ile açıklanabilmektedir.

1.7.1. Orman Köylülerinin Sahip Oldukları Yasal Haklar

Orman köylüleri, düşük sosyo-ekonomik durum ve diğer hizmetlerden kentlilere göre daha az oranda faydalanabildikleri için kente göç etmektedirler. Bu durum, orman köylerinin âtıl kalmasına ve ormancılığın zarar görmesine sebep olmaktadır. Hem göçü azaltabilmek hem de ormancılığı sürdürülebilir kılmak adına orman köylülerine ve orman kooperatiflerine ormandan faydalanmak üzerine bazı yasal haklar tanınmıştır. İlgili yasal haklara dair maddelere aşağıda yer verilmiştir:

6831 sayılı orman kanununun 31. maddesine göre verimli devlet ormanı bulunan köylerde orman köylüsü kapsamındaki kişilerden muhtaç durumdaki ihtiyaç sahiplerinin köyde yapılacak çeşitli imar faaliyetleri için emval ihtiyacı, tarife bedeli alınmak kaydıyla karşılanır. Bu imar faaliyetleri arasında orman köylüsünün barınma ihtiyacını karşılamak için ev ve ambar yapımı, hayvancılık faaliyetlerini kolaylaştırmak için samanlık, ahır ve kümes yapımı yer almaktadır (URL-3, 2022). Orman köylüleri, bu madde sayesinde bireysel ve toplu imar ihtiyaçlarını karşılamak üzere hammadde alabilmektedir. Bu madde sayesinde, orman köylülerinin iskân kalıcılığını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu maddeden yararlanmak isteyen orman köylülerinin yönetime başvurmasının akabinde yönetim tarafından başvuru kabul edilirse emval ücretleri malzemelerin satıldığı işletme müdürlüklerinde veya şefliklerden doğrudan ödenmektir.

Önemli bir durum ise bu kapsamdan yararlanılarak yapılan evler ve diğer yapılar aynı köydeki kişiler dışında bir başkasına satılamaz veya taşınamazlar. Yine 31. ve 32. maddelerine göre orman köylülerinin orman köyü içerisindeki yapılarının tamiratları için ihtiyaç duydukları malzemeler, normal satış bedelinin üçte biri fiyatına orman köylülerine satılarak karşılanmaktadır. Tamir ihtiyacı için malzeme talebi beş yılda bir yapılabilmektedir (URL-3, 2022).

Öte yandan 6831 sayılı orman kanununun 34. maddesi orman köylülerine ve kooperatiflerine tanınan kanuni hakları içermektedir (URL-3, 2022). Yine orman kanununun 34. Maddesine göre Orman köyleri kalkındırma kooperatifleri, orman köyünde ikamet eden toplam ev sayısının %51 veya daha fazla evin iştiraki ile kurulmaktadır. Ayrıca bu madde kapsamına göre devlet ormanlarında çalışan bireylere veya şirketlere, hak ettikleri istihkak ücretleri %10 yüksek olacak şekilde ödeme yapılmaktadır (URL-3, 2022). İş imkânı sunması bakımından bu madde önem taşımaktadır.

6831 sayılı orman kanununun 37., 39. ve 40. maddeleri de orman köyleri kalkındırma kooperatiflerine bazı haklar vermektedir. Bu maddeler aracılığıyla orman köyleri kalkındırma kooperatifleri ve bireysel olarak orman köylüleri, çeşitli orman ürünlerini ve artıklarını çıkarma ve toplama konusunda önceliğe sahiptir (URL-3, 2022). İş imkânı sunması bakımından bu maddeler önem taşımaktadır.

6377 sayılı Orman Ürünlerinin Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 9. maddesine göre orman köylülerinin bireysel ve toplu imar faaliyetleri veya var olanların tamiri için gereksinim duydukları çeşitli orman malzemeleri, 40 m^3'ü aşmamak kaydıyla

tahsisli satış şeklinde kendilerine verilmektedir. Bunlarla birlikte; dikili ağaç satışı, orman köylülerine, orman köyleri kooperatiflerine ve senelik üretim miktarı 25.000 m^3 ve üzerinde bulunan işletmelere tahsisli, talep eden başka kişi ve şirketlere ise açık artırma usulüyle gerçekleşmektedir (URL-4, 2022).

Orman köylülerine verilen ferdi krediler, orman köyü kooperatiflerine verilen kooperatif kredileri ve köy tüzel kişiliklerine yapılan karşılıksız yardımlardır. Bu kapsamda ORKÖY faaliyetleri önemlidir. ORKÖY'ün orman köylülerine sunduğu avantajlar hakkında sonraki bölümlerde ayrıntılı bilgi verilecektir. Tüm bunlar, orman köylüleri ile diğer kesimler arasındaki sosyo-ekonomik makası kapatma amacı gütmektedir.

Tüm bu maddeler, orman köylülerine ve orman kooperatiflerine verilen pozitif ayrımcılık ilkeleridir. Orman köylüsü bakımından iyi karşılanan bu uygulamalar, ormanların ve ormancılığın sürdürülebilirliği için önem taşımaktadır. Daha fazla verilecek imtiyazlar ile orman köylülerinin ve nihayetinde Türkiye ormancılığının daha ileri noktalara taşınabileceği ön görülmektedir.

1.7.2. Orman Köylerinde Sosyo-Ekonomik Yapı

Orman köylülerinin sosyo-ekonomik yapısı birbiriyle ilişkili çok sayıda faktörden meydana gelen tümleşik bir sistemdir. Bu faktörler arasında ilk başta, istenilen düzeyde yapılması neredeyse mümkün olmayan tarım ve hayvancılık gelmektedir. Gelişmiş tarım tekniklerinin kullanılamaması ve büyük ölçekli hayvancılık faaliyetlerine geçilememesi bu bakımdan önemlidir. Ayrıca tarım yapılabilir arazinin yetersiz olması ormansızlaşmaya yani ormandan tarım arazisi meydana getirmeye sebep olmaktadır. Bu ekonomik girdilerin az, fakirliğin yüksek olması sebepleri de orman suçlarının istenen düzeye inmemesine neden olmaktadır. Ulaşım ve diğer altyapı hizmetlerinin yetersizliği de sık yaşanan sorunlar olarak görülmektedir. Tüm bunlar, orman köylerindeki göçün bir türlü engellenememesi ile sonuçlanmaktadır. Yine de gerek kooperatifler aracılığıyla gerekse bireysel yönlendirmeler ile orman köylüleri arasında yardımlaşma ve birlikte başarma duygusunun iyi olması, orman köylüleri için katkı olarak kabul edilmektedir.

Türkiye'de her ne kadar orman varlığı sürekli artış eğiliminde olsa da kentsel nüfustaki artış daha fazla olduğundan dolayı kentsel nüfusun orman varlığı üzerindeki rekreasyon ve eğlence başta olmak üzere çeşitli sebeplerle meydana getirdiği baskı günden güne artmaktadır. Bununla paralel olarak orman köylülerinin nüfusundaki azalma yakacak odun, tarım alanı açma ve ormanı mera olarak kullanma gibi sebeplerle ormanlara verdiği zararı azaltmaktadır.

Önceki bölümlerde, orman köylülerinin genel ve bölgeye özgü sorunlarından ve dezavantajlarından bahsedilmiştir. Bu kısımda, yine bu sorunlar ve dezavantajlara dair bazı bilgilere yer verilecektir.

Alkan ve Toksoy (2008), orman köylerindeki sosyoekonomik yapıyı Trabzon ili örneğinde incelemişlerdir. Yaptıkları bu çalışmada engebeli alanlarda yaşadıklarını, ormana bağımlı oldukları fakat aynı zamanda orman dışı ürünlere yönelimlerinin olduğu, yaşlı kesimin fazla olduğunu, özellikle kadınların okuryazar düzeyinin düşük olduğunu, geçimlerinin çoğunu emekli maaşıyla gerçekleştirdiklerini bunun yanında ise orman işlerinden de kazanç elde ettiklerini tespit etmişlerdir. Çalışma sonucunda, kırsal alandaki insanların göç ettiğini, göç edenlerin daha çok genç; göç etmeyenlerin ise daha çok yaşlı kesim olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durumun orman köyleri kooperatiflerinin atıl kalmasına ve ormancılık faaliyetlerinde istihdam edilecek kişilerin bulunamamasına sebep olduğunu tespit etmişlerdir. Sonuç kısmında, orman köylerinde meydana gelen göçlerin buraların demografik ve sosyo-ekonomik yapılarını anlamlı bir şekilde değiştirdiğini tespit etmişlerdir.

İstanbul ili Şile ilçesinde Orman Köylerinde ORKÖY Tarafından Gerçekleştirilen Köy Kalkındırma Projelerinin Uygulama Sonuçlarının Araştırıldığı bir diğer çalışmada ise (Önal ve Bekiroğlu, 2011); orman köylüsünün refahı ve yaşadıkları yerin iyileştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Orman köyünde yaşayan gençlerin %70 oranında şehre göç edeceği, bunun sebebinin ise iş olanaklarının yetersiz olmasından kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Güneş (2012), orman köylerinde gerçekleşen göç ve iç göçlerin nedenlerini Kastamonu ve Bartın örneği üzerinde incelemiştir. Bu çalışma sonucunda ise göçlerin sebepleri olarak yaşam alan şartlarının iyi olmaması, istihdam sağlayamamaları, eğitim şartlarının yetersiz olması, ormana bağlı geçim sağlandığı için orman üretim işlerinin az olması, yakacak odun teminindeki sıkıntılar ve verilen ORKÖY kredilerinin yetersiz kalmasını tespit etmiştir.

Orman köylerinin sosyo-ekonomik yapısını inceleyen bir başka çalışmada ise (Anonim, 2018); orman köylülerinin geçim kaynağı olarak %26 oranında tarım, %24 oranında emekli maaşı olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada geçimini ormandan sağlayanların oranı yalnızca %2 olarak belirlenmiştir.

Ağırman (2021), ORKÖY tarafından verilen kredilerin orman köylüsüne verilmesi sonucunda oluşan etkileşimleri Trabzon İli Maçka İlçesi örneği üzerinde incelemiştir.

Orman köylülerinin yaşamlarını idame etmeleri ve geçimlerini sağlayabilmeleri için ormana müdahalede bulunduklarını, bu yüzden de bunu azaltmak için ORKÖY gibi kurumların çalışma yaptığını belirtmiştir. Yaptığı bu çalışmada verilen ORKÖY kredilerinin; orman köylüsünün yaşam şartlarını iyileştirdiğini fakat ekonomik açıdan yetersiz kaldığı kanısına varmıştır. Sonuç olarak yetersiz kalan krediler sonucunda geçim sıkıntısı çektiklerini ve bu nedenle şehre göç etmek istedikleri sonucuna varmıştır.

Görüldüğü üzere orman köylüleri; zor şartlarda, temel ihtiyaçlardan mahrum, işsizliğin, fakirliğin ve ekonomik yetersizliklerin zorladığı koşullarda bir hayat sürmektedir. Orman köylerinin kalkındırılması, ormancılığın sürdürülebilirliğinin sağlanması ve orman köylerinden kentlere olan göçlerin engellenmesi için orman köylülerinin sosyo-ekonomik yapılarına göre hareket etmek ve gerekli görülen durumlar için çözümler üretmek gerekmektedir.

1.8. ORKÖY

Orman ve Köy İlişkileri Daire Başkanlığının (ORKÖY) amacı; ormanların korunması, geliştirilmesi ve genişletilmesine yönelik hedeflere ulaşmak için ormanlar içinde ve bitişiğinde yaşayan köy halkının ekonomik, sosyal ve kültürel yönden kalkınmasına yardımcı olmak ve orman-orman köylüsü ilişkilerini olumlu yönde geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda, orman köylülerinin ormanlar üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmayı amaçlayan hizmetler verilmektedir. Bu hizmetler, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı olan Orman-Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü tarafından mevzuat çerçevesinde plan bir şekilde yürütülmektedir (Soydan, 2010).

ORKÖY'ün bürokratik yapısı yıllar içerisinde bazı değişikliklere uğramıştır. ORKÖY, 21.01.1970 tarihinde Orman Bakanlığına bağlı bir yapı olarak kurulmuştur. 1982 yılına gelindiği zaman ORKÖY, müstakil bir daire başkanlığına dönüştürülmüş ve faaliyetlerine bu şekilde devam etmiştir. Bundan sadece iki yıl sonra 1984 yılında ORKÖY tamamen kapatılmış ve mevcut varlığı Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. ORKÖY 1991 yılında Orman Bakanlığı ile yeniden kurulmuş, 2003 yılında ise Çevre ve Orman Bakanlığına bağlanmıştır. 2011'de ORKÖY Genel Müdürlüğü kapatılarak merkezde OGM bünyesinde daire başkanlığı, taşrada ise Orman Bölge Müdürlüklerinde ORKÖY şube müdürlükleri şeklinde faaliyet göstermektedir. Günümüzde görevlerini hâlen bu şekilde yürütmektedir. (Daşdemir ve Bozdağ, 2019).

1.8.1. ORKÖY' ün Amaç ve Görevleri

2011 yılında Orman ve Su işleri Bakanlığına bağlanan ORKÖY'ün görev, yetki ve sorumlulukları 4 Temmuz 2011 tarihinde yayımlanan "Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile belirtilmiştir (URL-5, 2022). Belirtilen mevzuatta ORKÖY için şu ifadelere yer verilmiştir:

- Orman içinde veya bitişiğinde yaşayan orman köylülerinin sosyo-ekonomik kalkınmalarını desteklemek amacıyla incelemeler gerçekleştirmek, çeşitli projeler ve faaliyetleri planlamak/planlatmak ve bunları yapmak/yaptırmak,
- Orman köyleri kooperatiflerinin hazırlamış oldukları projeleri destekleyerek bu projelerden elde edilen çeşitli ürünlerin ülke içinde ve ülkelerarası satışları için incelemeler yapmak, orman köylülerini ve kooperatiflerini bilgilendirmek,
- Bireysel veya kooperatif bazında çeşitli hibe ve krediler vererek orman köylerinde de yaşayan köylülerin sosyo-ekonomik olarak kalkınmasını sağlamak ve bu madde ışığında gerekli olan tüm çalışmaları planlamak ve yönetmek,
- Her türlü kredi ve çeşitli yardımların, iş imkânlarının ve diğer faaliyetlerin orman hizmetleri için kullanılmasını gerçekleştirmek, bu amaçla gerçek ve tüzel kişilerle iş birliği sağlamak,
- İş imkânlarını artırmak, orman köylerinden illegal olarak faydalanılmasını engellemek amacıyla odun ve diğer orman malzemelerinin üretimine yardımcı olmak. Ayrıca bu malzemeler için gerekli olan sanayinin kurulmasına ve kalkınmasına yardımcı olmak,
- Orman köylüleri arasında iskân etkileri yerden farklı yere transfer edilecek olan kişilerin taşınmaz mülklerini kamusal olarak devralmak,
- Bakanlık orman idaresi tarafından, yukarıda yer alanlara benzer olarak verilen diğer görevleri yapmak.

ORKÖY bu mevzuatın gereğini köy kalkındırma projeleri ve planları hazırlamak, hibelerde bulunmak, bireysel ve kooperatiflere kredileri vermek, orman işlerinde orman köylülerini istihdam ederek orman köylülerine iş imkânları oluşturmak, orman köylülerine danışmanlık hizmeti vermek, istihsal ve benzeri çalışmalarla gerçekleşmektedir. Bunlar ile ORKÖY; ormanların sürekliliğini sağlamayı ve orman köylülerinin sosyo-ekonomik yönden kalkınmasını, orman köylülerinin gelir düzeyinin artmasını ve refah düzeyinin yükseltilmesini sağlamaya çalışmaktadır. Bu çalışmaların sonucunda; orman köylülerinin daha iyi bir yaşam standardına kavuşturulması, orman

köylerinden kentlere yapılan göçlerin azaltılması ile ormanlar üzerindeki baskının bertaraf edilmesi beklenmektedir.

1.8.2. ORKÖY Kredi Uygulamaları

ORKÖY, orman köylüsünü desteklemek için iki kategoride kredi desteği sağlamaktadır. Bu destekler; "Ferdi Kredi Desteği" ve "Kooperatif Kredi Desteği" olarak bilinmektedir (Kaplan vd., 2019). Orman köylüsü olan, kredi tespit tarihinden önceki son bir yıl boyunca orman köyünde oturan ve icralık durumda bulunmayan kişilere ve kooperatiflere kredi ve hibe desteği verilmektedir (Soy, 2020). Bu kredilerin ayrıntıları bir sonraki bölümde verilmiştir.

1.8.2.1. Ferdi Kredi Uygulamaları ve Yararlanma Şartları

Ferdi kredilerin amacı; orman köylüsüne yeni iş imkânları sunmak, istihdam sağlanarak işsizlik oranlarını azaltmak, gelir düzeyi artırılarak fakirlik oranları azaltılabilmek, istihdama katkı sağlamak, orman köylüsünün hayat standardını yükseltebilmek, odun tüketimi azaltmak ve orman köylerinden kentlere yapılan göçü azaltmaktır. Bu kazanımların elde edilmesinde ferdi kredilerin önemi büyüktür. Ferdi krediler; sosyal krediler, ekonomik krediler ve karşılıksız yardımlar şeklinde verilmektedir (Önal, 2010).

Sosyal krediler kapsamında orman köylülerinin odun tüketimini azaltmak amacıyla krediler verilmektedir. Dış cephe mantolama, dam örtülüğü malzemeleri, güneş enerjisi, su ısıtma sistemleri ve kat kalorifer sistemleri vb. projeler bu kredi kapsamında sağlanmaktadır. Ayrıca tüm bu projelerde krediler faizsiz olarak verilmektedir (Soy, 2020). Sosyal krediler ile orman köylüsünün hayat standardını yükseltmek ve başta yakıt odunu olmak üzere orman ürünlerinin tüketimini azaltmak amaçlanmaktadır.

Ekonomik krediler ise orman köylülerinin gelirini artırmak ve ormanları koruma hedeflerine uygun olarak desteklenen ekonomik projeler arasında süt sığırcılığı, besi sığırcılığı, süt koyunculuğu, besi koyunculuğu, arıcılık, kültür mantarcılığı, tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği, ev hanımları için mikro krediler, seracılık ve bağcılık yer almaktadır (Çiray, 2021). Bu krediler, hayvancılık ve arıcılık için kullanıldığında faiz alınmamaktadır. Diğer ekonomik maksatlı projeler için ise T.C. Ziraat Bankasının tarımsal kredilere uyguladığı faizin yedide biri (1/7) oranında yıllık faizle kredi verilmektedir (Soy, 2020). Ekonomik kredilerle orman köylüsüne yeni iş imkânları sunmak, istihdam sağlayarak işsizliği azaltmak, gelir düzeyini arttırarak fakirliği azaltmak ve orman köylerinden kentlere yapılan göçü azaltmayı amaçlanmaktadır.

Karşılıksız yardımlar, orman köylülerinin sosyo-ekonomik kalkınmasını desteklemek amacıyla yapılan projelerin kapsamında, eğitim, tanıtım, yayım, deneme ve gösterim çalışmaları ile 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun ve 15/7/1997 tarihli ve 97/9637 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik uygulamalarına ilişkin harcamalar; karşılıksız yardım şeklinde yapılmaktadır (Önal, 2010).

2012-2022 yılları arasında Türkiye'de orman köylülerine destek olmak amacıyla verilen sosyal ve ekonomik ferdi krediler ise Tablo 1.'de yer almaktadır. Değerler deflatör katsayısına göre hesaplanmamıştır.

Tablo 1. 2012-2022 yılları arasında orman köylüsüne verilen ferdi kredi uygulamaları (OGM, 2023).

Yıl	Sosyal destekler		Ekonomik destekler		Toplam destekler	
	Adet	TL	Adet	TL	Adet	TL
2012	15.265	23.971.521	2.610	37.560.219	17.875	61.531.740
2013	14.149	25.903.376	6.932	107.652.619	21.081	133.555.995
2014	6.592	15.159.049	5.946	94.096.278	12.538	109.255.327
2015	4.297	12.645.374	6.124	102.777.314	10.421	115.422.688
2016	5.367	19.794.692	6.942	130.112.951	12.309	149.907.643
2017	4.089	17.606.373	6.214	129.796.207	10.303	147.402.580
2018	2.216	10.355.169	6.303	146.609.443	8.519	156.964.612
2019	2.163	15.543.337	7.178	185.998.114	9.341	201.541.451
2020	2.119	19.089.605	7.129	230.627.630	9.248	249.717.235
2021	3.640	43.125.082	7.487	303.787.557	11.127	346.912.639
2022	2.668	55.191.842	7.750	467.202.815	10.418	522.394.657

Ferdi krediler toplamının genel olarak bir artış trendi olduğu, yıldan yıla dalgalanmalı bir seyir gösterdiği, 2016 yılından 2018 yılına kadar azaldığı, 2019-2022 yıllarında ise bir miktar arttığı görülmektedir. Ferdi kredilerin daha çok ekonomik maksatlı krediler olarak verildiği görülmektedir. Ayrıca tablo incelendiği zaman ferdi krediler içerisinde ekonomik maksatlı kredilerin oranının yıllar arasında farklılık gösterdiğini söylenebilmektedir. 2022 yılında verilen ferdi kredilerin %89,43'sı ekonomik maksatlı krediler olduğu görülmektedir. Bu durum, orman köylülerinin geçim zorlukları sebebiyle daha çok iş imkânı oluşturmak üzere krediler kullandığı şeklinde değerlendirilebilir.

Orman köylülerinden kimlerin ORKÖY ferdi kredilerinden yararlanabileceği yani ferdi kredilerden yararlanma şartları, kanunla güvence altına alınmıştır (URL-6, 2022).

Belirtilen kanunun 11. maddesinde ferdi kredilerden faydalanma koşulları arasında şunlar yer almaktadır:

- Şahıs, sözel olarak değil taleplerini yazılı bir dilekçeyle yönetime başvurmalıdır.
- Talep edilen kredini kullanılacağı alan ve faaliyet, yönetimin hazırladığı planlarda ve projelerde tavsiye edilmiş olarak yer alması gerekmektedir.
- Bu kredi faaliyetlerinden yalnızca orman köylüsü olan kişiler faydalanabileceğinden dolayı başvuran kişi, orman köylüsü olduğunu belgelemek zorundadır.
- Başvuran kişi, talep ettiği krediyi, kendisine verilen kurallara göre harcayacağını ve yine belirtilen kurallara göre geri ödeyeceğini kabul etmiş sayılmaktadır.
- Kişi yardıma muhtaç olmalı ve kişinin bu durumu köy muhtarlığı tarafından kendisine verilecek belgeyle onaylanmış olmalıdır.
- Yardıma başvuran kişi sürekli çalışan işçi, kamu personeli, esnaf veya emekli bir kişi olmamalıdır.
- Başvuran kişi krediyi küçük ölçekli sanayi, el ve ev sanatları alanlarında kullanacaksa bu faaliyetlerin yürütülebileceği uygun iş yerlerine sahip olmalıdır. Eğer böyle bir yere sahip değilse de kredinin onaylanmasının ardından uygun iş yerini yapmayı kabul etmiş sayılır.
- Aynı faaliyet için başvurmuş kişiler arasında tamamının başvurusu kabul edilemeyecekse başvuranlar arasında o faaliyet hakkında eğitimi ya da iş tecrübesi bulunan kişiler arasından seçim yapılmaktadır.

1.8.2.2. Kooperatif Kredi Uygulamaları ve Yararlanma Şartları

Kooperatif kavramı kısaca, birlikte iş yapmak anlamına gelmektedir. Kooperatifler ülke kaynaklarının akılcı bir şekilde kullanılması ve genel ekonomi yönünden yararlı kuruluşlar olarak bilinmektedir (Toksoy vd., 2009). Kooperatifler, özellikle kırsal alanda yaşayan ve piyasa ekonomisi koşullarına uyum sağlamakta güçlük çeken köylüler için önemli bir kuruluş olarak görülmektedir. Bu kuruluşların, köylülerin geleneksel yardımlaşma ve iş birliği düzenine uygun olduğu tespiti yapılarak sosyo-ekonomik kalkınma için önemli araç olduklarına inanılmaktadır (Sayar, 1996).

İlk kez 1956 yılında çıkarılan 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 40. maddesinde "çeşitli ormancılık çalışmaları tercihen köy orman kooperatifi kuranlara gördürülür" hükmüne yer verilmiştir. Orman köylülerinin kooperatifleşmesini teşvik etmek ve onlara

orman işçiliğinde öncelik tanınması, hak ediş bedelinin artırılması veya uygun fiyata orman ürünü satın alma olanağının tanınması gibi haklar verilmiştir (Toksoy vd., 2009).

Orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin asıl kuruluş amacı; orman köylüsünün olumsuz hayat koşullarını iyileştirmek, onların sosyo-ekonomik problemlerine çözümler üretmek, gönenç düzeyini yükseltmek ve böylece yoksul orman köylerinin kalkınmalarını sağlayarak ormanlar üzerindeki sosyo-ekonomik baskıları azaltmaktır (Daşdemir ve Karcı, 2021).

ORKÖY tarafından Türkiye'deki orman köylüleri kooperatiflerine 2012-2022 yılları arasında verilmiş kredilere dair bilgiler Tablo 2.'de yer almaktadır (OGM, 2023).

Tablo 2. 2012-2022 yılları arasında orman köylüsüne verilen kooperatif kredi uygulamaları (OGM, 2023).

Yıl	Uygulanan proje sayısı	Verilen kredi tutarı TL
2012	17	13.349.967
2013	17	21.033.256
2014	23	19.042.168
2015	12	9.296.145
2016	-	-
2017	7	5.764.067
2018	4	3.314.354
2019	5	5.122.516
2020	2	889.695
2021	12	7.686.222
2022	9	8.298.752

Kooperatif kredisi ile desteklenen proje sayılarının yer aldığı Tablo 2. 'ye göre ülke çapında orman köylülerine verilen kooperatif kredisi miktarının ve verilen kredi proje sayısının çok düşük olduğu söylenebilir. Yine bu tabloya bakılarak 2016 yılında kooperatif kredisi verilmediği, sonraki yıllarda verilen kooperatif kredilerinin miktarında ise dalgalanmalar olduğu söylenebilir. ORKÖY tarafından 2012-2022 yılları arasında toplam 108 kooperatif projesine destek verilmiş ve toplamda verilen kredi miktarı 93.797.142 TL olarak tespit edilmiştir (OGM, 2023).

Kooperatif kredileri, orman köylerinde bulunan Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri-Kooperatif üst kuruluşlarınca projeye dayalı olarak verilmektedir (Anonim, 2020). Kooperatif kredilerine dair esaslar, Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usuller ile açıklanmıştır (URL-6, 2022). Kooperatif projeleri; yeni yatırım projeleri, modernleştirme projeleri, genişletme projeleri ve işletme sermayesi projeleri şeklinde gruplara ayrılmaktadır (Anonim, 2020).

Orman köylülerinden kimlerin ORKÖY kooperatif kredilerinden yararlanabileceği yani kooperatif kredilerinden yararlanma şartları, Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerinde yer almaktadır (URL-6, 2022). Buna göre kooperatif kredilerinden yararlanma şartları şu şekildedir:

- Kurulan kooperatifin tüzüğünde yer alan amaçlara ve koşullara uygun, ortakların sosyo-ekonomik gereksinimlerinin karşılanmasını sağlaması, iş imkânı vermesi, kooperatif üyelerinin çeşitli ürünlerinin ve iş gücünün kıymetlenmesini sağlaması, orman köylerini ve köylülerini kalkındırmaya yaraması.
- Orman köyleri kooperatiflerinin yasal olarak belirtilmiş tüm hükümlerinin yapılmış olması yani kooperatifin kanuni şartlara tam uyum sağlamış olması. Bu şartlar arasında yer alan zaman dâhilinde gerekli toplantıların gerçekleştirilmiş ve muhasebe kayıtlarının tutulmuş olması.
- Kooperatifin kredi için başvurduğu faaliyetin; kooperatif iç yönetimi tarafından onaylanmış ve bu faaliyetin ayrıca bakanlık tarafından kabul edilmiş olması.
- Kooperatif tarafından merkez kabul edilen orman köyündeki ev sayısının %51 veya daha fazlasının kooperatif tarafından temsil edilmiş olması.
- Gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetin kapasitesine göre makul sayıda orman köylüsünün faaliyete ortak kabul edilmiş olması.
- Kredinin verilmesinden evvel, orman köylüsü kooperatifi 18. maddede yer alan koşulları sağlamış olmalıdır.
- Kooperatifin faaliyeti yürüttüğünün, daha önceden belirlenmiş koşullar ve yönergeler ışığında tespit edilmiş olması.
- Orman köyleri kooperatifleri, kredi alarak yürütmeyi planladıkları faaliyetleri gerçekleştirecekleri taşınmazların sahibi olduğunu veya gerekli süreliğine bu taşınmazları kiraladığını belgelemiş olmalıdır.

1.8.3. ORKÖY Kredi Verme Öncelikleri

Orman köylülerinden ORKÖY kredisi alımında bazı kişilere öncelik verilmektedir. Bu öncelikler Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerinde 14. maddede yer almaktadır (URL-6, 2022). ORKÖY tarafından orman köylülerine tahsis edilen bireysel ve kooperatif bazındaki kredilerin kullanılmasında şu hükümler yer almaktadır:

- Tüm başvuruların kabul edilemeyecek olması durumunda deprem, sel veya heyelan gibi bir doğal afet sebebiyle taşınmazları hasar görmüş olanlara öncelik verilir.
- Bakanlık tarafından yürütülen ormancılık faaliyetlerinin en fazla şekilde yapıldığı ve kişi başına düşen gelirin en düşük, çeşitli sosyo-ekonomik alanlarda en geride olan orman köylerine öncelik tanınır.

Bunlarla birlikte, orman köylerinde mevcut bulunan veya kurulacak olan kooperatiflerden:

- Başta odun olmak üzere orman malzemelerinin kullanımını azaltan ve bu malzemelerin savurganlığını önleyen ve halkın ormana karşı davranışlarına pozitif katkı sağlayacak alanlarda faaliyet gerçekleştireceklere öncelik verilir.
- Bireysel kredi alınarak faaliyete geçmiş işyerlerinin gereksinimlerini telafi edecek ya da bu işyerlerinin pazarlama problemlerine çareler sunacak proje gerçekleştireceklere öncelik verilir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Çalışma, Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü sınırları dahilinde bulunan orman köylüleri bu çalışmanın materyalini oluşturmaktadır. Çalışma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada kurum kaynaklarının temini, ikinci aşama ise 2012-2022 yılları arasında ORKÖY desteği alan orman köylüleri ile yapılan yüz yüze anket çalışması sonuçlarından ibarettir. Ayrıca çalışmada Orman Genel Müdürlüğünün yayınladığı istatistiksel veriler, Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü verileri ve orman köylüleri ile yürütülen anket çalışması sonucunda elde edilen veriler, veri seti olarak kullanılmıştır.

Şekil 4. ORKÖY kredi desteklemeleri

2.1.1. Araştırma Alanının Genel Özellikleri

Türkiye'nin kuzeyinde yer alan Gümüşhane ili iklimsel özellikleri açısından Doğu Anadolu ile Karadeniz Bölgesi arasında bir geçiş bölgesinde yer almaktadır. İlin doğu sınırında Bayburt, batı sınırında Giresun, kuzey sınırında Trabzon ve güney sınırında ise Erzincan ili bulunmaktadır. Gümüşhane iline jeomorfolojik açıdan bakıldığı zaman yapısında farklı iki durum görülmektedir. İlki, Köse, Kelkit ve Şiran ilçelerini kapsayan Güney kesimi yüksek bir plato özelliğini göstermektedir. İkinci durum ise Kuzey kesiminde bulunan Merkez, Torul ve Kürtün ilçeleri ise dar ve derin vadilerle birbirinden bölünmüş engebeli dağlık bir yapıya sahiptir. Genel olarak ilin arazi yapısı dağlık ve engebelidir. Yüksekliği 3.331 m ile ilin en yüksek tepesi Abdal Musa Tepesi'dir. İlin deniz seviyesinden yüksekliği 1210 metre olup yüzölçümü ise 6575 km^{2}'dir (Gümüşhane İlinde Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023).

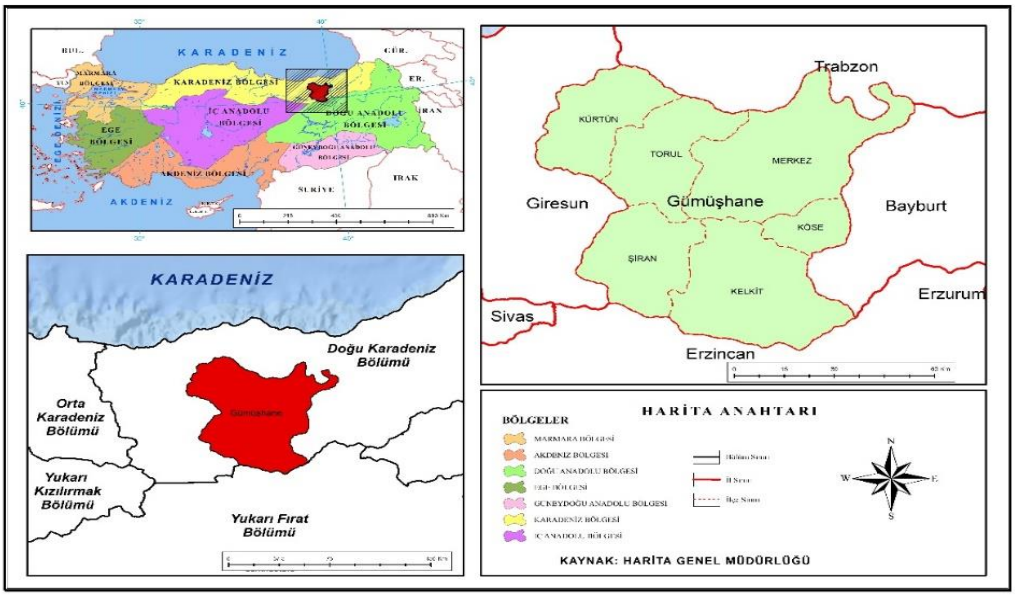

Şekil 5. Çalışma alanı

Gümüşhane ilinin nüfusu 2022 yılı sonunda adrese dayalı nüfus kayıt (ADNK) sistemine göre 72.485 erkek, 72,059 kadın olmak üzere toplamda 144.544 kişidir. Nüfusun 87.435'i il ve ilçe merkezlerinde yaşarken 57.069'u belde ve köylerde yaşamaktadır. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre il merkezi nüfusu 54.462'dir. Nüfus oranı bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Merkez, Kelkit ve Şiran'dır. Ayrıca Tablo 3 incelendiğinde 2022 yılı itibariyle Gümüşhane İlinde 278 orman köyü ve bu köylerde toplamda yaşayan 31.501 orman köylüsü olduğu görülmektedir (TÜİK, 2022; OGM, 2023).

Tablo 3. 2012-2022 Yılları Arası Gümüşhane İli Nüfus Değişimi, Orman Köyü ve Köylü Sayısı (TÜİK, 2022; OGM, 2023).

Yıl	Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü	Nüfus Yoğunluğu	Orman Köyü Sayısı	Orman Köyü Nüfusu	Toplam Nüfus
2012	3.4	21	190	25.578	135.216
2013	3.4	22	250	36.793	141.412
2014	3.2	23	249	34.557	146.353
2015	3.2	24	264	31.791	151.449
2016	3.5	27	264	20.492	172.034
2017	3.3	26	265	21.201	170.173
2018	3.1	25	277	20.034	162.748
2019	3.1	26	275	32.576	164.521
2020	2.9	22	275	31.540	141.702
2021	2.8	23	278	25.868	150.119
2022	2.7	22	278	31.501	144.544

Tablo 4'te görüleceği gibi Gümüşhane ilinin yıllık ortalama en yüksek sıcaklığı 16. 5 °C, yıllık ortalama en düşük sıcaklığı 4.4 °C olup yıllık ortalama güneşleme süresi 5.7 saat iken yıllık ortalama 100.8 gün ise yağışlı olarak geçmektedir. 1961-2022 yılları arasında en yüksek sıcaklık 41.1 °C ile ağustos ayında görülürken en düşük sıcaklık ise -25.7 °C ile şubat ayında görülmektedir (MGM, 2023).

Tablo 4. Gümüşhane ili resmi meteoroloji istatistikleri (Ölçüm periyodu 1961-2022). (MGM, 2023).

GÜMÜŞHANE	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ortalama Sıcaklık (°C)	-1.8	-0.5	3.6	9.3	13.6	17.1	20.0	20.2	16.4	11.2	5.0	0.5	9.6
Ortalama En Yük. Sıc. (°C)	3.0	5.3	9.9	16.3	21.2	25.2	28.2	29.0	25.4	18.9	10.7	4.9	16.5
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	-5.5	-4.8	-1.1	3.8	7.6	10.9	13.9	13.9	10.2	6.0	0.9	-3.0	4.4
Ortalama Güneşleme Süresi(Saat)	1.4	3.8	4.9	6.0	7.3	8.9	9.9	9.5	7.9	5.4	2.3	1.2	5.7
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	11.31	10.51	12.82	13.56	15.41	10.62	4.08	3.80	5.49	9.44	9.93	11.46	118.4
Aylık Toplam Yağış Mik. Ortalaması(mm)	36.4	31.0	44.4	57.7	68.2	48.0	12.7	14.2	21.6	43.2	42.0	40.9	460.3
En Yüksek Sıcaklı (°C)	15.5	18.0	24.0	29.0	34.4	36.2	41.0	41.1	37.7	32.0	22.2	19.2	41.1
En Düşük Sıcaklık (°C)	-23.6	-25.7	-22.6	-11.0	-2.8	1.8	4.5	4.9	-1.0	-4.8	-15.0	-21.0	-25.7

2.2 Yöntem

2.2.1. Anket Sorularının Oluşturulması

Anket soruları tez kapsamında amaçlanan sonuçlara ulaşılmak için hazırlanmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri, eğitim düzeyleri, ekonomik durumları, ORKÖY kredisi alıp almama memnuniyetlerini ve ORKÖY faaliyetleriyle ilgili düşüncelerini öğrenmek için açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan bir anket formu hazırlanmıştır. Anket formu hazırlanırken literatürde daha önce çalışma konusuna bağlı olarak yapılmış çalışmalardan yararlanmış ve çalışmanın amacına göre yeni sorular eklenmiştir. Anket soruları, konuyla ilgili araştırmalar incelenmek suretiyle oluşturulmuştur. Anket katılımcılara uygulanmadan önce Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 26.10.2022 tarih ve E-95674917-108.99-137701 sayılı Etik Kurul Onayı alınmıştır. Uygulama kapsamında anket formu 61 sorudan oluşmaktadır.

2.2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2012-2022 yılları arasında Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü sınırları dahilinde bulunan ve ORKÖY desteğinden yararlanan orman köylüleri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise toplam 16 adet orman köyünden kolayda örneklem yöntemiyle seçilen 121 adet orman köy hanesindeki bireyler oluşturmaktadır. Kolayda örneklem yöntemine göre araştırmacı, ihtiyaç duyduğu örneklem sayısına ulaşana kadar en kolay ve ulaşılabilir katılımcılardan veri toplamaktadır (Saruhan ve Özdemirci, 2016).

2.2.3.Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi

Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü sınırları dahilinde bulunan orman köylülerine yapılan desteklerin sosyal hayat üzerindeki etkilerini tespit edilmesi amacıyla orman köylüleri ile yüz yüze anket çalışmaları yapılmıştır. Bu bağlamda ORKÖY desteğinden yararlanan orman köylüsü anket çalışmalarına dâhil edilmiştir. Çalışmanın evreni olan Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü sınırları dahilinde bulunan orman köylülerini temsil edecek anket sayısının belirlemek için sınırlı toplumlarda örnek büyüklüğünü veren aşağıdaki formülden yararlanılmıştır (Lemeshow vd., 1990; Daşdemir, 2019; Daşdemir ve Karcı, 2021).

$$n \geq \frac{Z^2 \times N \times p \times q}{N \times D^2 + Z^2 \times p \times q}$$

Formülde gösterilen;

n = Örnek büyüklüğü

Z = Güven katsayısı (%95'lik güven düzeyi için Z=1,96)

N = Ana kütle Büyüklüğü (859)

p = Ölçülmek istenilen özelliğin ana kütlede bulunma olasılığın(0,5)

q = Ölçülmek istenilen özelliğin ana kütlede bulunmama olasılığını (0,5)

D = Kabul edilen örnekleme hatasıdır (0,10).

Bu formüle göre örneklem büyüklüğü yani "n" değeri hesaplanmış ve en az 86 adet orman köy hanesindeki bireyler ile anket yapılması gerektiği belirlenmiştir. Ancak çalışmamıza konu olan hane sayısı 121 olarak gerçekleşmiştir.

2.2.4. Verilerin Analizinde İzlenen Yöntem

Veri analizi için SPSS 28.0 istatistik yazılımı kullanılmıştır. Anket sorularının tümüne ilişkin frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Anket maddeleri arasındaki ilişki için ise parametrik olmayan yöntem olan ki-kare analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu

yöntem, iki kategorik değişkenin kategorileri arasında oranlar bakımından ilişki olup olmadığını göstermektedir. İstatiksel olan bu karşılaştırmada ise $p<0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirme yapılmıştır.

2.2.4.1. Ki-Kare Testi

Ki-kare testi, beklenen frekanslar ile gözlenen frekanslar arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ortaya koymak için uygulanan bir testtir. Ki-kare testi, niteliksel (kesikli-kategorik) olarak tanımlanan değişkenlerin istatistiki analizinde kullanılmaktadır. Öte yandan ölçümle elde edilen sürekli değişkenlerin belirlenmiş bir değerden az veya çok olarak nitelendirilerek kesikli değişkene dönüştürülebilir. Dönüştürülen bu değişkene ki-kare testi uygulanabilmektedir (Göngür ve Bulut, 2008; Kılıç, 2016).

Ki-Kare testi, aritmetik ortalaması sıfır ve varyansı bir olan normal dağılımlı bir ana kütleden bağımsız olarak seçilen n adet örneğe ait değerlerin kareleri toplamını ifade etmektedir (Dündar, 1987). Öte yandan ki-kare testi, parametrik olmayan testler içinde yaygın olarak kullanılan testler olup iki nitel değişken arasında bir ilişkinin amacını belirlemek için de kullanılabilmektedir (Uzgören ve Uzgören, 2007).

Ki-kare testi genellikle:

- Farklı gruplar arasında fark olup olmadığının testinde,
- İki farklı değişken arasında ilişki olup olmadığının testinde,
- Gruplar arası homojenlik testinde,
- Örneklemden elde edilen dağılımın istenen bir teorik dağılıma uyup uymadığının testinde,
- Varyansla ilgili aralık tahmininde,
- Varyans için ki-kare testinde kullanmaktadır (Göngür ve Bulut, 2008).

2.2.4.2. Betimleyici Analizler

Betimleyici (tanımlayıcı) istatistiğin amacı, tek tek incelendikleri zaman üniteler hakkında bilgi sağlayan ancak popülasyon hakkında sınırlı veya yetersiz bilgi sunan verileri uygun metotlarla değerlendirmek, özetlemek, daha açıklayıcı bir hâle getirmek ve yorumlayarak sonuçlar çıkarmaktır. Bu amaçla çeşitli istatistiki metotlar kullanılmaktadır. Bu metotlardan biri görsel özellikleri içeren frekans tablolarıdır. Frekans tabloları, tek boyutlu tablolar ve iki boyutlu tablolar (çapraz tablolar) olarak ikiye ayrılmaktadır. Tek boyutlu tablolar, sütunlar ve satırlardan oluşan yapılardır. Ayrıca bu

tek boyutlu tablolar, verilerin özetlenerek daha anlaşılır bir şekilde sunulmasını sağlamaktadır. Bu tablolarda incelenen değişkene ait sınıflar (alt gruplar, kategoriler) ile bu sınıflara ait frekans, nispi (oransal) frekans ve gerektiğinde eklemeli frekans ve eklemeli nispi frekans ölçüleri yer alır. Bir diğeri ise iki boyutlu tablolar (çapraz tablolar) olup verilerin özetlenmesinde yaygın olarak kullanılmaktadır. İki boyutlu tablolar kullanılarak verilerin iki farklı değişkene ait olma durumu özetlenebilmektedir (Akbulut, 2020; Çiray, 2021).

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. ORKÖY Desteklerinden Yararlanan Orman Köylülerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu kısmında katılımcıların demografik yapılarına, sosyo-ekonomik özelliklerine, ORKÖY desteklerine ilişkin veriler ve sosyal yaşam ile ORKÖY arasındaki bağlantıya yönelik bulgulara yer verilmiştir.

3.1.1.Katılımcıların Demografik Yapısı

Gümüşhane ili sınırları içinde yer alan orman köylerinden 2012-2022 yılları arasında ORKÖY desteği alan toplam 121 adet orman köy hanesindeki bireyler ile anket uygulanması yapılmıştır. Anket çalışmasının yapıldığı orman köyleri; Subaşı, Gerdekhisar, Bezendi, Aşut, Sütveren, Gökçeler, Kayadibi, Olukdere, Tekke, Kazantaş, Yaylım, Kabaktepe, Oylumdere, Kazanpınar, Pirahmet ve Sungurbeyli'dir.

Katılımcıların yaşadıkları köylere göre dağılımı Tablo 5'te verilmiştir**.** Anket formunun uygulandığı köylere göre dağılım incelendiği zaman en çok orana sahip üç köy Subaşı (%19.7), Gerdekhisar (%9.9) ve Bezendi (%9.1) olup en az orana sahip üç köy ise Sungurbeyli (%2.5), Pirahmet (%2.5) ve Kazanpınar (%2.5) olarak saptanmıştır.

Tablo 5. Katılımcıların yaşadıkları köylere göre frekans ve yüzde dağılımı

Orman Köyü	**Frekans(Hane Sayısı)**	**Yüzde**
Subaşı	24	19.7
Gerdekhisar	12	9.9
Bezendi	11	9.1
Aşut	10	8.3
Sütveren	8	6.6
Gökçeler	7	5.8
Kayadibi	7	5.8
Olukdere	7	5.8
Tekke	7	5.8
Kazantaş	6	5.0
Yaylım	5	4.1
Kabaktepe	4	3.3
Oylumdere	4	3.3
Kazanpınar	3	2.5
Pirahmet	3	2.5
Sungurbeyli	3	2.5
Toplam	**121**	**100.0**

Ankete katılan orman köylülerinin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 6.'da verilmiştir. Buna göre 121 orman köylüsünden 110 kişinin erkek, 11 orman köylüsünün

ise kadın olduğu görülmektedir. Cinsiyetler arasındaki oranın ise erkeklerde %90,9 kadınlarda ise %9,1 olduğu görülmektedir. Sonuç olarak ORKÖY desteklerini çoğunlukla erkeklerin almış olduğu ortaya çıkmaktadır. Usta (2020) tarafından yapılan çalışmada ise ankete toplam 145 kişi katılmış olup kadınların oranı %24, erkeklerin oranı %76 olarak görülmüştür. Ağırman (2021) tarafından yapılan çalışmada 158 katılımcının %90.5'i erkek olarak görülmüştür. Uzunhasan (2022)'ın çalışmasında ORKÖY'den destek alanların %93.8'i erkek, %6.2'si kadındır; destek almayanların ise %81'i erkek, %19'u kadındır. Tonyalı (2019)'nın çalışmasında katılımcıların %96'sı erkek, %4'ü kadındır. Görüldüğü üzere çalışmalara katılanlarda genel olarak erkek cinsiyet baskındır. Bunun sebebi olarak Türk aile yapısı gösterilebilir.

Tablo 6. Katılımcıların cinsiyetine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Erkek	110	90.9
Kadın	11	9.1
Toplam	**121**	**100.0**

Ankete katılan katılımcılarının yaş dağılımı Tablo 7.'de verilmiştir. Katılımcıların yaşları 24-78 arasında değişmekte olup ortalaması 52.2'dir. Kılıç (2012) de katılımcıların %60'ının 26 – 45 yaşlarında, %23.3'ünün 18 – 25 yaşlarında olduğu görülmüştür. Akçam (2019) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların büyük çoğunluğunun 26-45 (%42.2) ve 46-65 (%38.5) yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların yaş dağılımı

Grup	**En Küçük**	**En Büyük**
Yaş	24	78

Ankete katılan katılımcılarının medeni durumlarının dağılımı Tablo 8.'de verilmiştir. Tablo 8 incelendiği zaman çalışmaya katılan orman köylülerinin 117'sinin evli ve oran olarak %96.7, bekârların 2 kişiyle %1.7 ve dulların ise 2 kişiyle %1.6 oranında olduğu tespit edilmiştir. Böylelikle destek alanların neredeyse hepsinin medeni durumunun evli olduğu ortaya çıkmaktadır. Usta (2020) tarafından yapılan çalışmada katılımcılar evli ve bekâr olarak ayrılmış olup dul faktörü eklenmemiştir. Söz konusu çalışmada, katılımcıların %76'sı evli olarak tespit edilmiştir. Ağırman (2021)'ın çalışmasında katılımcıların %88'i evli, %3'ü bekar ve %9'u dul olarak görülmüştür. Toksoy ve arkadaşlarının çalışmasında katılımcıların %90.3'ü evli, %3.2'si bekar, %6.5'i ise dul olduğu görülmüştür (Toksoy vd.,2008) Bir diğer çalışmada katılımcıların %86'sı evli, %13'ü dul, %1'i ise bekar olarak belirlenmiştir (Bulut, 2018). Tonyalı (2019)' un

çalışmasında katılımcıların %93'ü evli, %6'sı bekar, %1'i ise duldur. Çalışmalarda evli olanların oranı genel olarak çok yüksektir.

Tablo 8. Katılımcıların medeni durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Evli	117	96.7
Bekar	2	1.7
Dul	2	1.6
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların eğitim düzeylerine ilişkin veriler Tablo 9'da verilmiştir. Tablo 9'da görüldüğü üzere katılımcıların eğitim durumu 88 kişi ile %72.7 oranında ilkokul mezunu, 19 kişi ile %15.7 lise mezunu, 11 kişi ile %9.1 ortaokul mezunu ve 3 kişi ile %2.5 lisans mezunu olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların çoğunluğunun eğitim düzeylerinin düşük olduğu ortadadır. Usta (2020) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların %42'si ilkokul, %22'si lise, %17'si ise üniversite mezunudur. Toksoy ve arkadaşlarının çalışmasında katılımcıların %47'si ilkokul, %25'i ortaokul, %20'si lise ve dengi okul, %4'ü ise yüksekokul veya üniversite mezunudur (Toksoy vd., 2008). Bir diğer çalışmada katılımcıların ORKÖY desteği alanların %54.6'sı ilkokul, %27.8'i ortaokul, %9.3'ü lise; destek almayanların %40'ı lise, %19'u ilkokul, %15'i ortaokul mezunudur (Uzunhasan, 2022). Önal (2011)'in çalışmasında %70 ilkokul, %13 ortaokul, %9 lise mezunudur. Uzun (2010) çalışmasında eğitim düzeyinde %64.2 ile birinci sırada ilkokul, %17.3 ile ikinci sırada lise, %12.5 ile üçüncü sırada ortaokul yer almıştır. Gürler (2010) çalışmasında, hane reislerinin %81'i ilkokul mezunu, %11'i herhangi bir eğitim kurumundan mezun olmamış, %7'si ise ortaokul mezunu olarak görülmüştür. Soydan (2010) da katılımcıların %74 ilkokul, %12 ortaokul, %5 lise görülmüştür. Akçam (2019)'a göre katılımcıların %54.1'i ilkokul, %20.2'si ortaokul, %10.1'i lise, %3.7'si üniversite mezunudur. Orman köylülerinin eğitim imkânlarını genel olarak göstermesi bakımından bu sonuç anlamlıdır.

Tablo 9. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
İlköğretim	88	72.7
Ortaöğretim	11	9.1
Lise	19	15.7
Lisans	3	2.5
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ailedeki kişi sayıları Tablo 10'da verilmiştir. Katılımcıların ailedeki kişi sayısına göre dağılımı sırasıyla; 4 kişi (%24), 2 kişi (%21.6), 3 kişi (%20), 6 kişi ve üzeri (%18.9) ve 5 kişi (%16.5) olarak saptanmıştır. Tablo 10'a bakıldığı zaman en çok 4

kişinin bir arada yaşadığı ve bunun genel itibariyle birbirine yakın oranda olduğu ortaya çıkmıştır. Benzer bir çalışma yapan Nazik (2017) ye göre katılımcıların %64'ü hanelerinde 5-8 kişi yaşadığını %36'sı ise 1-4 kişi yaşamaktadır. Bir diğer çalışmada, Akçam (2019)'a göre katılımcıların %78.9'ü 4-6 kişi, %17.4'ü ise 1-3 kişi yaşadığını ifade etmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların ailedeki kişi sayısına göre frekans ve yüzde dağılımı

Kişi Sayısı	**Frekans**	**Yüzde**
2 kişi	25	21.6
3 kişi	24	20.0
4 kişi	29	24.0
5 kişi	20	16.5
6 kişi ve üzeri	23	18.9
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların çocuk sayıları Tablo 11'de verilmiştir. Katılımcıların çocuk sayısına göre dağılımı sırasıyla; 4 çocuklu 31 kişi (%27.9), 3 çocuklu 28 kişi (%25.2), 2 çocuklu 16 kişi (%14.4), 5 çocuklu 14 kişi (%12.6), 6 çocuk ve üzeri 14 kişi (%12.6) ve tek çocuklu 8 kişi (%7.3) olarak saptanmıştır. Bu verilerden yola çıkarak yoğunlukla 3 ve 4 çocuklu aileler olduğu, tek çocuklu ailelerin ise azınlıkta olduğu görülmektedir. Ağırman (2021) 'e göre katılımcıların 4 ve üzeri çocuğu olan aile oranı %51 olarak tespit edilmiştir. Bulut (2018) çalışmasında katılımcıların %55'i 0-3, %37'si 3-6, %8'i ise 6 ve üzeri çocuk sahibidir.

Tablo 11. Katılımcıların çocuk sayısına göre frekans ve yüzde dağılımı

Çocuk Sayısı	**Frekans**	**Yüzde**
Tek çocuk	8	7.3
2 çocuk	16	14.4
3 çocuk	28	25.2
4 çocuk	31	27.9
5 çocuk	14	12.6
6 çocuk ve üzeri	14	12.6
Toplam	**111**	**100.0**

Katılımcıların mesleklerine göre veriler Tablo 12'de verilmiştir. Mesleklerine göre dağılım sırasıyla; çiftçi 81 kişi (%70), 19 kişi (%15.7) diğer, işçi 13 kişi (%10.7) ve ev hanımı 8 kişi (%6.6) olarak saptanmıştır. Bu verilere dayanarak ankete katılan orman köylülerinin yarısından çoğunun çiftçilikle uğraştığı, geriye kalan kısmın ise birbirine yakın oranda ev hanımı, işçi ve diğer işlerle uğraştığı ortaya çıkmıştır. Bulut (2018) çalışmasında katılımcıların %63'ü emekli, %17'si esnaf, %17'si ise çiftçi ve diğer olarak meslek seçimi yapmıştır. "Diğer" cevabını verenler arasında ev hanımı cevabını verenler de bulunmaktadır. Uzunahsan (2022)'ye göre ORKÖY desteği alanların %85.6'sı çiftçi, %5.2'si ev hanımı, %5.2'si emekli, %3.1'i serbest meslek; destek almayanların %24'ü

serbest meslek, %20'si çiftçi, %13'ü emekli, %11'i memur, %9'u işçi, %8'i ev hanımı, %6'sı öğrenci, %6'sı şoför ve %3'ü muhtar olduğu tespit edilmiştir. Uzun (2010) da katılımcıların %52 ile birinci sırada emeklilik, %29.2 ile ikinci sırada işçilik, %8.3 ile üçüncü sırada diğer, %5.2 ile dördüncü sırada çiftçilik, %3.6 ile beşinci sırada memurluk ve son olarak %1.8 ile altıncı sırada esnaflık olduğu görülmektedir. Tonyalı (2019)'un çalışmasında katılımcıların %36'sı çiftçi, %47'si işçi, %9'u esnaf, %4'ü ev hanımı, %1'i ise memurdur. Meslek bilgisi çalışmalara göre önemli farklılıklar göstermektedir.

Tablo 12. Katılımcıların mesleklerine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Çiftçi	81	70.0
İşçi	13	10.7
Ev Hanımı	8	6.6
Diğer	19	15.7
Toplam	**121**	**100.0**

3.1.2. Sosyo-ekonomik Özelliklere İlişkin Bulgular

Katılımcıların gelir düzeyine ilişkin veriler Tablo 13'te verilmiştir. Katılımcılarından 90 kişinin (%74.4) orta gelir, 25 kişinin (%20.7) kötü ve 6 kişinin (%5) ise iyi gelir düzeyinde olduğu saptanmıştır. Katılımcı orman köylülerinin çoğunlukla orta gelirli olduğu ve geliri iyi olan kişilerin çok az sayıda olduğu ortaya çıkmıştır. Usta (2020) tarafından yapılan çalışmada gelir düzeyi miktar olarak belirtilmiş olup katılımcıların %46'sı o dönemde asgari ücret bandında gelir düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Söz konusu çalışmada asgari ücret bandından daha yüksek düzeyde gelire sahip olanlar %17 olup genel olarak gelir düzeyinin yapılan bu çalışmadan daha iyi olduğu görülmüştür. Günşen (2012) çalışmasında katılımcıların %69'unda orman köylüsünün gelirinin çok düşük olduğu belirlenmiştir. Akçam (2018) da katılımcıların %30.3 geliri olmadığını, %54.9 ise gelirinin düşük düzeyde olduğunu belirtmiştir. Tonyalı (2019) çalışmasında katılımcıların %90'ı gelir düzeyinin düşük olduğunu belirtmiştir. Gelir düzeyi çalışmalara göre önemli farklılıklar göstermekle birlikte, orman köylülerinin ortalama gelirinin Türkiye ortalamasından daha düşük olduğu ortadadır.

Tablo 13. Katılımcıların gelir düzeyine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
İyi	6	5.0
Orta	90	74.4
Kötü	25	20.6
Toplam	**121**	**100.0**

* Ayrıntılı bilgi için anket formun 8'nci sorusuna bk.

Katılımcıların aile gelir kaynakları Tablo 14'te verilmiştir. Aile gelir kaynağı çalışmalara göre önemli farklılıklar göstermektedir. Genel olarak orman köylerinde ormancılığın katkısının az olduğu söylenebilir. Bu da orman köylerinde ormancılığın bir gelir kaynağı olarak daha fazla ön plana çıkması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 14. Katılımcıların aile gelir kaynaklarına göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayvancılık	48	39.7
Emekli Maaşı	21	17.4
Tarım	11	9.0
Tarım-Hayvancılık	31	25.6
Diğer	10	8.3
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların aylık gelirlerinin yeterlilik durumu Tablo 15'te verilmiştir. Katılımcılarından 83 kişi (%68.6) aylık gelirlerinin geçimlerini sağlamak için yeterli olduğunu, 38 kişi (%31.4) yeterli olmadığını belirtmiştir. Orman köylüsünün yapılan ankete göre geçimini sağlayabildikleri tespit edilmiştir. Usta (2020) tarafından yapılan çalışmada genel olarak gelir düzeyi çalışmaya göre iyi olmasına rağmen gelirin yeterliliğinde bir tezatlık vardır. Bu çalışmada katılımcıların %72'si gelirinin yetersiz olduğunu, yalnızca %28'si gelirinin yeterli olduğunu bildirmiştir. Ağırman (2021) 'e göre katılımcıların %58.9'u gelirlerini yeterli bulmaktadır. Önal (2010) da çalışmasında katılımcıların %59'u gelirini yeterli görmüştür. Gelirin yeterliliği, ortalama olarak katılımcıların yarısında yeterli kabul edilmektedir.

Tablo 15. Katılımcıların aylık gelirlerinin geçimlerini sağlamak için yeterli olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	38	31.4
Evet	83	68.6
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların orman köylüsü olmaktan memnuniyet durumunu gösteren veriler Tablo 16'da verilmiştir. Katılımcıların %85.1'i orman köylüsü olmaktan memnun olduğunu, %14.9'ü memnun olmadığını belirtmiştir. Çoğunluğun orman köylüsü olmaktan memnun olduğu tespit edilmiştir. Ağırman (2021) çalışmasında katılımcıların %75.9'u bölgede yaşamaktan memnun olduğunu ifade etmiştir. Toksoy ve arkadaşlarının (2008)'de yaptıkları çalışmada ise katılımcıların %77'si köydeki mevcut yaşamlarından memnun olduklarını, %21'i ise memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Önal (2010) çalışmasında katılımcıların %81'i orman köylüsü olmaktan memnun bulunmuştur.

Tonyalı (2019) çalışmasında katılımcıların %76'sı orman köylüsü olmaktan memnun olduğunu belirtmiştir. Çalışmalara göre çoğunluk olarak orman köylülerinin orman köylüsü olmaktan memnun oldukları görülmektedir.

Tablo 16. Orman köylüsü olmaktan memnun olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hayır	18	14.9
Evet	103	85.1
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların orman köylüsü olmaktan memnun olmayışlarının sebepleri Tablo 17'de verilmiştir. Memnun olmayan katılımcıların %88.9'u yeterli teşvik ve zati ihtiyaç verilmemesi, %11.1'i istihdam olanaklarının yeterli olmaması olarak belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu yeterli teşvikin ve zati ihtiyaç verilmemesinden dolayı orman köylüsü olmaktan memnun olmadıkları ortaya çıkmıştır. Tonyalı (2019) çalışmasında katılımcıların orman köylüsü olmaktan memnun olmama sebebi olarak %40 istihdam olanaklarının kısıtlı olması, %40 sosyal güvenceye sahip olmama, %14 hayvancılığın sürdürülememesi, %6 ormanların getirisinin düşük olması görülmüştür. Bu sorunların ortadan kaldırılması, orman köylülerinin genel durumunun iyileşmesine katkı sağlayabilir.

Tablo 17. Orman köylüsü olmaktan memnun olmama nedenine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
İstihdam olanaklarının yeterli olmaması	2	11.1
Yeterli teşvik ve zati ihtiyaç verilmemesi	16	88.9
Toplam	**18**	**100.0**

Katılımcıların altyapı hizmetlerine karşı düşünceleri Tablo 18'de verilmiştir. Katılımcıların %57'si köyünde var olan alt yapı hizmetlerini yeterli olduğunu, %43'ü yeterli olmadığını belirtmiştir. Orman köylülerinin altyapı hizmetlerine olan tutumları oran olarak birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. Ağırman (2021) çalışmasında altyapı hizmetleri gruplandırarak verilmiştir ve bu çalışmada katılımcıların %76'sı elektrik altyapısını orta ve çok iyi, %80'i ulaşım ağını orta ve çok iyi, %65'i haberleşme ağını çok iyi, %85'i kanalizasyon ağının çok kötü, su altyapısı %75'i tarafından orta ve çok iyi olarak derecelendirmiştir. Bir diğer çalışmada, orman köylerinin %66.2'sinde yol, %32.4'ünde elektrik, %32.4'ünde su, %14.7'sinde telefon, %51'inde sağlık, %8.8'inde ise eğitim sorunu olduğu gündeme getirilmiştir (Alkan, 2008). Altyapı sorunları orman

köylerinin genel sorunlarını teşkil etmektedir. Ulaşımı zor, sarp yerlerde bulunan orman köyleri, altyapı yönünden her zaman geri kalmaktadır.

Tablo 18. Katılımcıların altyapı hizmetlerine yönelik düşüncelerine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	52	43
Evet	69	57
Toplam	**121**	**100**

Katılımcıların zati ihtiyaçlarına ilişkin veriler Tablo 19'da verilmiştir. Katılımcıların %82.6'si zati (yakacak) ihtiyaç kullandığını, %17.4'ü zati ihtiyaç kullanmadığını belirtmiştir. Verilere göre büyük bir çoğunluğun zati yakacağa ihtiyacının olduğunu belirtmişlerdir. (Tonyalı, 2019)'a göre ankete toplam 70 kişi katılmış olup %94'ü (66 kişi) zati ihtiyaç kullandığı, %6'sı (4 kişi) ise zati ihtiyaç kullanmadığını ifade etmiştir. Kılıç (2012) çalışmasında Şimdiye kadar zati ihtiyaç kullandınız mı? Sorusuna %77.2'si yakacak, %7.5'i yapacak ve %15.3'ü de hem yakacak hem de yapacak olarak zati ihtiyaç kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 19. Zati ihtiyaç durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	21	17.4
Evet (Yakacak)	100	82.6
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların kırsaldan kente göç etme düşüncelerine ait veriler Tablo 20'de verilmiştir. Katılımcıların %85,1 kırsaldan kente göç etmek istemediğini, %14.9 göç etmek istediğini belirtmiştir. Böylelikle katılımcıların tamamına yakınının köyde yaşamaya devam edecekleri tespit edilmiştir. (Ağırman, 2021)'e göre göç etmeyi düşünenlerin oranı %7.6 olarak tespit edilmiştir. Bir başka çalışmada katılımcıların %78'i göç etmeyi düşünmediklerini belirtmişlerdir (Toksoy vd., 2008).

Tablo 20. Katılımcıların şehir ve kasabaya göç etmeyi düşünme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	103	85.1
Evet	18	14.9
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ailelerin büyük şehre göç etme verileri Tablo 21'de gösterildiği gibidir. Buna göre katılımcıların %53.3'ü ailelerinden büyük şehre göç etmediğini, %46.7'si göç ettiklerini belirtmiştir. Benzer bir sonucu çalışmasında ortaya koyan (Çiray,

2021) de çalışmasında katılımcıların yarıdan fazlası %55.9'u(100) kişinin göç etmedikleri buna karşılık %41.1'i(79) kişinin ise göç ettiğini tespit etmiş olup orman köylerinden dışarıya olan göçlerin temel sebebinin ise iş imkânları ve evlilik durumu kaynaklı olduğunu belirtmiştir. Kılıç (2012) çalışmasında katılımcılara geçmiş yıllarda ailenizden dışarıya göç eden oldu mu sorusuna karşılık katılımcıların %64.8'i ise hayır şeklinde cevap vermişlerdir. Benzer bir tespitte bulunan (Önal, 2010) da katılımcıların %44'ünün büyük şehirlere göç ettiğini ifade etmiştir.

Tablo 21. Katılımcıların ailelerinin şehre göç etme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hayır	64	53.3
Evet	56	46.7
Toplam	**120**	**100.0**

Katılımcıların bugünkü durum itibari ile büyük şehre göç etme düşünce verileri Tablo 22'de verilmiştir. Buna göre katılımcıların %85.1'i bugünkü durum itibari ile büyük şehre göç etmek istemediklerini, %14.9'u göç etmek istediklerini belirtmiştir. Katılımcıların bugünkü durum itibariyle göç etme üzerine yapılan başka bir çalışmada ise göç etmeme oranı daha yüksek olup oran olarak %88 olarak tespit edilmiştir. Göç etmeme durumumun yüksek çıkmasının ise katılımcılarının orman köylüsü olmaktan memnun olduklarını tespit etmiştir (Önla, 2010).

Tablo 22. Bugünkü durum itibarı ile büyük şehre göç etmeyi düşünme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hayır	103	85.1
Evet	18	14.9
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların kırsaldan kente göç etme nedenlerine ilişkin bulgular Tablo 23'te verilmiştir. Buna göre kırsaldan kente göç ettiklerini belirten katılımcıların %44.4'ü işsizlik, %33.3'ü hayat şartlarının zorluğu, %16.7'si çocukların eğitimi ve %5.6'sı tarım alanlarının yetersizliği nedenleriyle göç ettiklerini belirtmektedir. Katılımcıların hayat şartlarına karşı gelir getirici işlerinin olmadığı, buna istinaden geçim sıkıntıları yaşanmasından dolayı ve çocuklarına daha iyi eğitim verilememesi yüzünden göç ettiklerini belirtmişlerdir. Günşen (2012) çalışmasında, orman köylerindeki net göç oranının köyün konumu, köyde bulunan dolu konutların tüm konutlara oranı, köyde tarıma elverişli olup da ekilmeyen tarım alanı oranı, köyde okuryazar olmayanların köy nüfusuna oranı ve köyde işlenen açmacılık suçunun diğer orman suçları içindeki oranıyla

arasında anlamlı ilişkiler gösterilmiştir. Bir çalışmada, orman köylerinden dışarıya olan göçlerin ana nedenleri olarak orman köylerinin sağlık, eğitim altyapı bakımından yeterli olanaklara sahip olmaması, tarım alanlarının az ve veriminin düşük olması, şehir merkezlerinden uzak yüksek rakımlı ve eğimli arazilerde kurulmuş olmaları ve buralardaki gelir sağlayacak iş olanaklarının yetersiz olması gösterilmiştir (Atmiş, 2020). Önal (2010) yaptığı çalışmada katılımcıların dışa göç nedeni olarak %50 işsizlik, %29 ise yaşam koşullarının güçlüğü öne çıkmaktadır. Orman köylerinde göç önemli bir sorun olarak devam etmektedir. Çalışmalar da bu durumu ortaya koymaktadır.

Tablo 23. Şehir ve kasabaya göç etme nedenlerine göre frekans ve yüzde dağılım

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Çocukların Eğitimi	3	16.7
Hayat Şartlarının Zorluğu	6	33.3
İşsizlik	8	44.4
Tarım Alanlarının Yetersizliği	1	5.6
Toplam	**18**	**100.0**

Katılımcıların diğer köylere ve ilçelere ulaşım nasıl sağladıklarına ait veriler Tablo 24' de verilmiştir. Katılımcıların köye ulaşımı nasıl sağladıklarına göre dağılım sırasıyla özel araç (%46.7), minibüs (%36.7), taksi ve servis (%5), diğer (%4.1) ve motosiklet (%2.5) olarak saptanmıştır. Yapılan çalışmada katılımcıların başka yerlere giderken en çok özel araçları kullandıkları, özel aracı olmayanların ise toplu taşıma aracını yaygın olarak kullandıkları, en az ise motosiklet kullandıkları tespit edilmiştir. Benzer bir sonucu çalışmasında ortaya koyan (Önal, 2010) de çalışmasında katılımcıların çevre köy ve ilçeye ulaşımı oransal olarak %86'sının özel araçla sağladığını tespit etmiştir. Özsan (2011) çalışmasında il ve ilçe merkezlerine ulaşımınızı nasıl sağlıyorsunuz sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar %26'sı bütün ulaşım araçları ile sağlamanın mümkün olduğunu, %35'i köyün özel minibüsü ile ve %29'u kendi şahsi araçları ile ulaşım sağladıklarını belirtmiştir.

Tablo 24. Köyünüzden Diğer Köylere ve İlçelere Ulaşımı Nasıl Sağladıklarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Minibüs	44	36.7
Taksi	6	5.0
Servis	6	5.0
Özel Araç	56	46.7
Motorsiklet	3	2.5
Diğer	5	4.1
Toplam	**120**	**100,0**

3.1.3. Katılımcıların ORKÖY Desteklerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların ORKÖY'den aldığı destek çeşitleri Tablo 25'te verilmiştir. Katılımcılar; ORKÖY desteği alan kişilerden oluşmaktadır. Destek alma türlerine göre dağılım sırasıyla; süt sığırcılığı (%62), besi sığırcılığı (%16,5), Güneş enerjisi ile su ısıtma sistemi (%14), süt koyunculuğu (%5) ve mikrokredi (%2,5) olarak saptanmıştır. Bu verilerden yola çıkarak en çok hayvancılık üzerine destek alındığı ortaya çıkmıştır. Tonyalı (2019) çalışmasında katılımcıların %50'si süt sığırcılığı, %27'si ahır, %13'ü güneş enerjisi, %10'u diğer sebeplerle kredi kullanmışlardır. Soydan (2010) 'a göre katılımcıların daha önce ORKÖY kullanan 50 kişinin %36'sı güneş enerjisi, %28'i süt sığırcılığı, %16'sı dam örtülüğü, %10'u süt koyunculuğu, %2'si besi koyunculuğu, %2'si kuzine soba kredisi ve %6'sı ise diğer kredisini kullandığını ifade etmiştir.

Tablo 25. ORKÖY' Den Herhangi bir Destek Alma Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Besi sığırcılığı	20	16.5
Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi	17	14.0
Mikrokredi	3	2.5
Süt koyunculuğu	6	5.0
Süt sığırcılığı	75	62.0
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY desteğinden önce geçimlerini sağladıkları geçim kaynakları Tablo 26'da verilmiştir. Katılımcıların ORKÖY projesinden yararlanmadan önceki geçim kaynak durumuna dağılım sırasıyla; hayvancılık (%58.7), tarım (%18.2) ve serbest meslek (%11.6) ile diğer (%11.5) olarak saptanmıştır. Veriler gösteriyor ki ORKÖY desteğinden önce ya da sonrasında da orman köylülerinin hayvancılığa önem verdiği tespit edilmiştir. Hayvancılığın yanında tarımın da geçim kaynağı olduğu ortaya çıkmıştır. Benzer bir araştırmada Çiray (2021) çalışmasında katılımcıların yarısının %50.8'nin (91 kişi) ORKÖY projelerinden önce geçimlerini tarım ile sürdükleri, %17.3 (31) kişinin de hayvancılık ile geçimlerini sağladıklarını belirtmiştir.

Tablo 26. ORKÖY Projesinden Yararlanmadan Önceki Geçim Kaynak Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hayvancılık	71	58.7
Serbest Meslek	14	11.6
Tarım	22	18.2
Diğer	14	11.5
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredilerinden haberdar olma şekilleri Tablo 27'de verilmiştir. Katılımcıların ORKÖY kredilerinden haberdar olma şekilleri sırasıyla; muhtar (%87.6), tarım kredi (%9.9), diğer köyler (%1.7) ve ORKÖY (%0.8) olarak saptanmıştır. Muhtarın ORKÖY kredi haberlerini yaymakta önemli bir rol oynadığı, ORKÖY haberleşme araçlarının ise zayıf olduğu sonucuna varılmıştır. Uzunhasan (2022) ise çalışmasında ORKÖY desteği alan orman köylülerinin %58.8'i muhtar, %25.8'i işletme şefliği toplantıları, %10.3'ü destek alan diğer köylüleri, %5.2'si destek alan kendi köylüleri; ORKÖY desteği almayan orman köylülerinin %28'i muhtar, %20'si destek alan diğer köylüler, %18'i destek alan kendi köylüleri, %14'ü işletme şefliği toplantıları, %11'i radyo-TV kamu spotları, %9'u ORKÖY broşürleri aracılığıyla ORKÖY kredilerinden haberdar olduklarını ifade etmişlerdir. Bilgi alma kaynağı çalışmalara göre değişmektedir.

Tablo 275. ORKÖY Kredilerinden Haberdar Olmalarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Muhtar	106	87.6
ORKÖY	12	9.9
Tarım Kredi	1	0.8
Diğer köyler	2	1.7
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY'den kredi alma sebepleri Tablo 28'de verilmiştir. Katılımcıların ORKÖY'den kredi alma sebeplerine dağılım sırasıyla; yaşam standartlarını iyileştirmek (%38.7), ek gelir sağlamak (%31.1), hane için yeni iş olanakları oluşturmak (%26.9) ve diğer (%3.4) olarak saptanmıştır. Orman köylüleri yaşama alanlarını iyileştirmek ve gelir düzeylerini artırmak amaçlı ORKÖY kredileri aldıkları sonucuna varılmıştır. Ağırman (2021) çalışmasında katılımcıların %71.5'i yaşam standartlarını iyileştirmek, %27.2'si ek gelir sağlamak ve %1.3'ü hane için yeni iş olanakları oluşturmak sebebiyle kredi aldığını belirtmiştir.

Tablo 28. ORKÖY'den kredi alma sebeplerine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hane için yeni iş olanakları oluşturmak	32	26.9
Ek gelir sağlamak	37	31.1
Yaşam standartlarını iyileştirmek	46	38.6
Diğer	4	3.4
Toplam	**119**	**100.0**

Katılımcıların en çok tercih ettiği ORKÖY desteği türü Tablo 29'da verilmiştir. ORKÖY tarafından verilen kredilerden tercih edilme durumuna göre katılımcıların %86 ekonomik amaçlı krediler ve %14 sosyal amaçlı kredileri tercih ettiğini belirtmiştir.

Alınan verilere göre orman köylüleri ekonomik bakımdan refaha ermek içi tercih ettikleri, bunun yanında sosyal amaçlı kredilerin de az da olsa tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Daşdemir ve Yılmaz (2016) çalışmasında 2011-2015 yıllarında verilen kredilerin %59'u ekonomik, %41'i sosyal amaçlı kredilerdir. Bu tespitlerin aksine Soydan (2010) çalışmasında 2001-2009 döneminde verilen kredilerin %19.7'si ekonomik amaçlı, %80.3'ü ise sosyal amaçlı kredilerden oluştuğunu belirtmektedir. Kredi çeşitleri çalışmalara göre farklılık arz etmektedir.

Tablo 29. Katılımcıların en çok tercih ettiği ORKÖY desteği türünün frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Ekonomik amaçlı krediler	104	86.0
Sosyal amaçlı krediler	17	14.0
Toplam	**121**	**100.0**

* Ayrıntılı bilgi için sayfa 20'ye bk.

Katılımcıların ORKÖY kredilerinde memnun olma durumları Tablo 30'da verilmiştir. Katılımcıların %94.2'si ORKÖY kredisinden memnun kaldıklarını, %5.8'i memnun kalmadıklarını belirtmişlerdir. ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun musunuz sorusu sorulduğunda; genel olarak, ORKÖY projelerinden memnun olduklarını ancak kredi miktarların düşük olduğu ve bu kredi ile günümüzde istenilen hayvanların alınmadığı belirtmektedirler. Ayrıca köylüler sürdürülebilirliğinin devam etmesi için ORKÖY kredi miktarlarının arttırılarak daha fazla hayvan almak istediklerini bununla beraber verilen kredilerin denetlenmesini istediklerini ifade etmektedirler. Uzunhasan (2022) çalışmasında ORKÖY desteği alan katılımcıların %97'si orta-iyi düzeyde memnun kaldıklarını belirtmişlerdir. Önal (2010) da çalışmasında katılımcıların %90'ı ORKÖY'den, memnun olduğunu belirtmiştir. Tonyalı (2019) ise çalışmasında kredi alan kişilerin %87'si memnun olduklarını, %10'u ise memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Farklı bir tespitte bulunan Soydan (2010) çalışmasında orman köylülerinin %7.77'si beklentilerinin karşılandığını, %92.23'ü ise beklentilerinin karşılanmadığını belirtmiştir. Kaplan vd (2019) da yaptıkları bir çalışmada üreticilerin desteklerden memnun olmama sebeplerini %24.53'ü desteklerin yetersiz olduğunu %5.66'si maliyet unsurların ile desteklerin örtüşmediğini ifade etmişlerdir.

Tablo 30. ORKÖY kredisi almış olanların memnun olma durumlarına göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hayır	7	5.8
Evet	114	94.2
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY desteği aldıktan sonra kişilerin çalışmaya başlama durumları Tablo 31'de verilmiştir. Kredi aldıktan sonra çalışmaya başladıklarını belirten katılımcıların %57.3'si tek başına çalıştıklarını, %42.7'si çocukları ile çalıştıkları ortaya çıkmıştır. Benzer bir bulguya ulaşan Önal (2010)'da ORKÖY'den kredi alan katılımcıların %72'si tek başına çalıştığını, %26'sı çocukları ile çalıştıklarını tespit etmiştir.

Tablo 31. Kredi aldıktan sonra kişilerin çalışmaya başlama durumlarına göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Çocuklarım	47	42.7
Tek Başıma	63	57.3
Toplam	**110**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredisi aldıktan sonra iletişim kurmak zorunda kaldıkları meslek grupları Tablo 32'de verilmiştir. Kredi aldıktan sonra meslek gruplar ile yakın ilişki içine girdiğini belirten katılımcıların %68.8'si yem satıcıları, %21.9'u veteriner ve %9.4'ü diğer olarak belirtmiştir. Yapılan çalışmada; orman köylülerinin en çok kredi yardımı hayvancılık üzerine olduğu için de en çok hayvancılık üzerine çalışma yapan veteriner ve yem satıcıları ile iletişim hâlinde bulundukları tespit edilmiştir. Önal (2010) da çalışmasında bu soru yalnızca süt sığırcılığı kredisi alan katılımcılara yönetilmiş olup verilen cevaplardan katılımcıların oransal olarak en çok yem satıcıları, en az muhasebecilerle ilişki içinde oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 32. Katılımcıların ORKÖY kredisi aldıktan sonra iletişim kurmak zorunda kaldıkları meslek gruplarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Veteriner	21	21.9
Yem Satıcıları	66	68.8
Diğer	9	9.3
Toplam	**96**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredilerinin başarıları hakkındaki düşünceleri Tablo 33'te verilmiştir. Katılımcıların %89.3'ü ORKÖY'den aldığı kredinin başarılı olduğunu, %10.7'si başarılı olmadığını belirtmişlerdir. Benzer sonuca ulaşan (Ağırman, 2021) çalışmasında katılımcıların %99.4'ü başarılı, %0.6'sı ise başarısız olduğunu belirtmiştir.

Tablo 33. ORKÖY' den alınan kredinin başarılı olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	13	10.7
Evet	108	89.3
Toplam	**110**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredilerinin başarısız olma nedenleri Tablo 34'te verilmiştir. ORKÖY'den aldığı kredinin başarılı olmadığını belirten katılımcıların %76.9'u sahip olunan kaynaklar ile proje arasındaki ilişkinin yetersizliği, %23.1'i diğer sebepler olduğu belirtmişlerdir.

Tablo 34. ORKÖY' den alınan kredinin başarısız olma nedenine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Sahip olunan kaynaklar ile proje arasındaki ilişkinin yetersizliği	10	76.9
Diğer	3	23.1
Toplam	**13**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredilerini ilerleyen zamanda yararlanma durumları Tablo 35'te verilmiştir. ORKÖY' den alınan krediden yararlanma değişkenine cevap veren katılımcıların %86'sı hala yararlandıklarını, %14'ü yararlanmadıklarını belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada katılımcıların zaman geçse de halen Orköy kredilerini kullandıkları ortaya çıkmıştır. Benzer bir araştırmada farklı bir tespitte bulunan Bulut (2018) çalışmasında katılımcıların %81'i kredi ve teşviklerden yararlanmadıklarını belirtmişlerdir. Yine yapılan başka bir çalışmada ORKÖY'den kredi alan katılımcıların %38.4'ü işi devam ettirirken, %61.6'sı ise devam etmediği ifade edilmiştir (Kılıç, 2012).

Tablo 35. ORKÖY' den alınan krediden hala yararlanma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	17	14
Evet	104	86
Toplam	**121**	**100**

Katılımcıların ORKÖY kredisi ile gerçekleştirilen projenin gelirlerine olan değişikliği Tablo 36'da verilmiştir. Buna göre katılımcıların %66.7'si ORKÖY kredisi ile gerçekleştirilen projenin gelirine faydasının olduğunu %33.3'ü faydasının olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 36. ORKÖY kredisi ile gerçekleştirilen projenin gelire olan değişikliğine neden olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	40	33.3
Evet	81	66.7
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredilerinin gelirlerine olan yansıması Tablo 37'de verilmiştir. Buna göre ORKÖY kredisi ile gerçekleştirilen projenin gelirine faydası olduğunu katılımcıların %79'u gelirinin olumlu arttığın, %21'i gelirini etkilemediğini belirtmişlerdir. ORKÖY kredilerinin orman köylüsünün gelirine katkılarının olduğu ve kredilere olumlu baktıkları ortaya çıkmıştır. Ağırman (2021) 'e göre katılımcıların %73.4'ü gelirinin değişmediğini, %22.8'i gelirinin arttığını, %3.8'i ise gelirinin azaldığını belirtmiştir. Önal (2010) ise çalışmasında ORKÖY projelerinin %84'ü gelir arttırıcı olarak bulunmuştur.

Tablo 37. ORKÖY kredisi ile gerçekleştirilen projenin gelirine faydalı olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Olumlu	64	79
Gelirimi etkilemedi	17	21
Toplam	**81**	**100**

Katılımcıların ORKÖY kredilerinin gelirlerine olan yansımalarını yeterli bulma düşünceleri Tablo 38'de verilmiştir. Buna göre katılımcıların %70.2'si ORKÖY' ün yöredeki orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik yaptığı çalışmaları yeterli bulmadığını, %29.8'i yeterli bulduğunu belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada çoğunluğun ORKÖY kredilerinin kalkınmaya bir desteğinin olmadığını ifade etmişlerdir. Kılıç (2012) çalışmasında ORKÖY'ün yöredeki orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik olarak yaptığı çalışmaları yeterli olup olmadığını öğrenmek için sorulan soruya verilen cevaplarda katılımcıların sadece %7.2'si evet cevabını vermiştir. Geri kalan %92.8'lik kısım ise ORKÖY'ün faaliyetlerini yetersiz bulduğunu ifade etmiştir. Yine benzer bir çalışmada Akçam (2019) çalışmasında katılımcıların %69.7'si ORKÖY'ün yapmış olduğu faaliyetlerin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Genel olarak ORKÖY çalışmaları yeterli bulunmamaktadır. Bu çalışmada da büyük çoğunluk ORKÖY çalışmalarını yeterli bulmamıştır.

Tablo 38. ORKÖY' ün yöredeki orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik yaptığı çalışmaları yeterli bulma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	85	70.2
Evet	36	29.8
Toplam	**121**	**100.0**

Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi projesinin köy için başarılı olma durumu ile ilgili toplamda 17 kişiye anket uygulanmış olup, Katılımcıların hepsi projesinin köy için başarılı bulduğunu belirtmiştir. Ağırman (2021) çalışmasında güneş enerjisi projesini kullananların %97.6'sı başarılı bulmuştur. Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi başarılı bulan katılımcıların; başarılı bulma nedenleri Tablo 39'da verilmiştir.

Tablo 39. Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi (Güneş Enerjisi) Projesi'nin Köyü İçin Başarılı Olma Nedenlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Elektrik ve diğer yakıt harcamalarında tasarruf sağlamıştır	8	47.1
Yöre için isabetli proje olmuştur	9	52.9
Toplam	**17**	**100.0**

Güneş enerjisi ile su ısıtma sistemi projesi'nin köy için başarılı olduğunu belirten katılımcıların %52.9'u yöre için isabetli proje olduğunu, %47.1'i elektrik ve diğer yakıt harcamalarında tasarruf sağladığını belirtmişlerdir. Ağırman (2019) da yaptığı çalışmada katılımcıların %68.8'i yöre için uygun bir proje olduğunu, %31.2'si ise elektrik-diğer yakıt harcamalarında tasarruf sağladığını belirtmiştir. Benzer bir bulguya ulaşan Tonyalı (2019) çalışmasında katılımcıların tamamı güneş enerjisi sistemi projesiyle gelirini arttırdığını belirtmiştir. Aynı çalışmada, kişilerin %45'i harcamalardan tasarruf sağlandığını, %16'sı yöre için uygun olduğunu ve %39'u projenin düşük maliyetli olduğunu belirtmişlerdir.

ORKÖY'den Süt sığırcılığı desteği alan katılımcıların bu desteğin yeterli gelişme göstermesi hakkındaki düşünceleri Tablo 40'ta verilmiştir. Buna göre ORKÖY'ün desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı için yeterli gelişmeyi gösterme maddesine cevap veren katılımcıların %68.6'sı gelişme gösterdiğini, %31.4'ü gelişme göstermediğini belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada çoğunluğun süt sığırcılığının gelişmekte olan bir kredi desteği olduğunu belirtmişlerdir. Yine benzer bir çalışmada katılımcıların %85.7'si (90 kişi) ORKÖY tarafından verilen süt sığırcılığı projesinin yeterli gelişmeyi gösterdiğini belirtmiştir (Çiray, 2021). Bu bulguya farklı bir tespitte bulunan Önal (2010) çalışmada katılımcıların %44'ü, köylerinde süt sığırcılığının yeterli gelişme gösterdiğini, %56'sı ise yeterli gelişme göstermediğini ifade etmişlerdir.

Tablo 40. ORKÖY'ün desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı sizce yeterli gelişmeyi gösterme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	27	31.4
Evet	59	68.6
Toplam	**86**	**100.0**

Süt sığırcılığı desteğini başarılı bulan katılımcıların, başarılı bulma nedenleri Tablo 41'de verilmiştir. Buna göre ORKÖY'ün desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı için yeterli gelişmeyi gösterdiğini belirten katılımcıların bunun nedenlerin sırasıyla; kalite yüksekliği (%35.6), işletme yeterliliği (%25.4), sağlıklı (%11.9), destekleme (%11.9), verim yüksekliği (%11.9) ve diğer (%3.4) olarak ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmada orman köylülerinin süt sığırcılığı desteğinin başarılı bulmalarındaki en büyük sebep olarak ekonomik durumlarını yükseltmesi olarak göstermişlerdir.

Tablo 41. ORKÖY'ün desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı için yeterli gelişmeyi gösterdiğini belirten katılımcıların bunun nedenlerine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
İşletme Yeterliliği	15	25.4
Sağlıklı	7	11.9
Destekleme	7	11.9
Kalite Yüksekliği	21	35.5
Verim Yüksekliği	7	11.9
Diğer	2	3.4
Toplam	**59**	**100.0**

Katılımcıların süt sığırcılığını tercih etme sebepleri Tablo 42'de verilmiştir. Süt sığırcılığı/ koyunculuğu kredilerinin çok tercih edilme sebeplerine cevap veren katılımcıların dağılımları sırasıyla; hayvanların ortama ayak uydurması (%43.4), mera alanlarının yeterli olması (%41), yem temindeki kolaylıklar (%10.8) ve diğer (%4.8) olarak saptanmıştır. Alınan sonuçlarda orman köylüleri süt sığırcılığı için uygun ortamın bulunması ve besleyecek ürünün temininindeki kolaylık etkili olduğu tespit edilmiştir. Farklı bir tespitte bulunan benzer bir araştırmada süt sığırcılığı/koyunculuğu kredilerinin tercih edilmeme sebeplerini %50.9 ile yem fiyatların yüksek oluşu, %18.9 ile mera alanların yetersizliği ve %17.6'sı ile yem temininde yaşanan zorluklar olduğunu belirtilmiştir (Ağırman, 2021).

Tablo 42. Süt Sığırcılığı/ koyunculuğu kredilerinin çok tercih edilme sebeplerine göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Mera alanlarının yeterli olması	34	41.0
Hayvanların ortama ayak uydurması	36	43.4
Yem teminindeki kolaylıklar	9	10.8
Diğer	4	4.8
Toplam	**83**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredileri ile birlikte oluşan yeni iş imkânlarını değerlendiren veriler Tablo 43'te verilmiştir. ORKÖY kredileri ile köyünüzde yeni iş kolları ortaya çıkma durumuna cevap veren katılımcıların %91.5'i iş kollarının ortaya çıkmadığını, %8.5'i ortaya çıktığını belirtmiştir. Böylelikle orman köylüleri ORKÖY kredileri aldıklarında yeni bir iş imkanı oluşmadığını belirtmişlerdir. Benzer bir sonuca ulaşan Önal (2010) çalışmasında ORKÖY kredileri verildikten sonra köyünüzde hangi yeni iş kolları ortaya çıktı sorusuna katılımcıların %95'i herhangi bir iş kolu ortaya çıkmamıştır sonucuna varılmıştır.

Tablo 43. ORKÖY kredileri ile köyünüzde yeni iş kolları ortaya çıkma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	107	91.5
Evet	10	8.5
Toplam	**117**	**100.0**

Katılımcıların verilmesini istedikleri kredi türleri Tablo 44'te verilmiştir. Köyünüzün kalkınması için ORKÖY gelir arttırıcı işlere kredi verme durumuna göre dağılım sırasıyla; hayvancılık (%43.3), süt sığırcılığı (%19.2), besi sığırcılığı (%13.3), dış cephe mantolama (%10), arıcılık (%8.3) ve diğer (orman- Güneş enerjisi ile su ısıtma sistemi) (%5.9) olarak elde edilmiştir. Yapılan çalışmada en çok hayvancılığın revaçta olduğu ortaya çıkmıştır. Uzunhasan, (2022) çalışmasında 1974-2020 yılları arasında arıcılık desteği alan kişi sayısında genel bir azalma trendi olduğu ifade etmiştir. Genel olarak, gelir arttırma yönünden ORKÖY kredilerine orman köylülerinden talep olduğu söylenebilir.

Tablo 44. Köyünüzün kalkınması için orköy hangi tür projelerden kredi vermeli durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Arıcılık	10	8.3
Dış cephe mantolama	12	10.0
Hayvancılık	52	43.3
Süt sığırcılığı	23	19.2
Besi Sığırcılığı	16	13.3
Diğer (orman- Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi)	7	5.9
Toplam	**120**	**100.0**

Katılımcıların alınan ORKÖY kredilerinin, kadınların yaşam standartlarına olan etkileri Tablo 45'te verilmiştir. Bu maddeye cevap veren katılımcıların %64.3'ü ORKÖY faaliyetleriyle orman köylerinde yaşayan kadınların yaşam standartlarında değişim yaşanmadığını %35.7'si değişim yaşandığını belirtmiştir. Yapılan çalışmada alınan kredilerin çoğunluğunu erkek orman köylülerinin aldığı ve kullandıkları, bu nedenle kadınların yaşamlarına olan etkilerinin az olduğu tespit edilmiştir. Alkan (2007) çalışmasında orman köylerindeki ekonomik ve kültürel gelişimin bu köylerde yaşayan kadınların yaşamını kolaylaştırdığı belirtmiştir.

Tablo 45. ORKÖY Faaliyetleriyle Orman Köylerinde Yaşayan Kadınların Yaşam Standartlarında Değişim Yaşanma Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	63	64.3
Evet	35	35.7
Toplam	**98**	**100.0**

Katılımcıların kredilerden elde edilen gelirleri kullandıkları alanlar Tablo 46'da verilmiştir. ORKÖY desteklenmesi geliri arttırdıysa geliri en çok kullandıkları yerlere cevap veren katılımcıların dağılımları sırasıyla; çocukların eğitimi (%37.2), konut tadilat ve onarımı (%23.5) ile yeni arazi satın alma (%5.3) olup diğer (%34) olarak saptanmıştır. Yapılan çalışmada alınan kredilerin getirileri ile en çok çocuklarını okuttukları bunun yanında yaşam alanlarının standartlarını yükseltmekte kullandıkları ortaya çıkmıştır. Az bir kesim ise yeni arazi alarak işleri büyütüp daha fazla gelir sağlamak istediklerini ifade etmişlerdir. Ağırman (2021) çalışmasında katılımcıların %70.3'ü çocuk eğitiminde, %16.2'si konut yapımında, %9.5'i borç ödemelerinde ve %4.1'i ise taşıt alımında kullanmışlardır.

Tablo 46. ORKÖY projesi ile elde edilen geliri nerede kullandıklarına göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Çocukların Eğitimi	35	37.2
Konut tadilat ve onarımı	22	23.5
Yeni arazi satın alma	5	5.3
Diğer	32	34.0
Toplam	**94**	**100.0**

Katılımcıların krediler ile ilgili düşünceleri Tablo 47'de verilmiştir. ORKÖY tarafından sağlanan kredilerle ilgili olarak yetersiz bulduğunu noktalara göre katılımcıların dağılımları sırasıyla; kredi miktarı düşük (%90.6), kredi vadesi kısa (%1.7) ile ihtiyaca göre kredi yok (%1.7) olup diğer (%6) olarak saptanmıştır. Yapılan çalışmada kredilerinin yeterli miktarda bulmadıkları ortaya çıkmıştır. Soydan (2010) da çalışmasında kredi miktarının düşüklüğü (%53.93), kredi faizlerinin yüksekliği (%15.73), sınırlı sayıda kişiye veriliyor olması (%13.48), ihtiyaca göre kredi türü olmaması (%9.0), kredi vadelerinin kısa olması (%7.86) nedeniyle ORKÖY kredilerini yetersiz bulmuşlardır ve 19 kişi (%17.59) ise sebep belirtmemiştir.

Tablo 47. ORKÖY tarafından sağlanan kredilerle ilgili olarak yetersiz bulduğunu noktalara göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
İhtiyacıma göre kredi yok	2	1.7
Kredi miktarı düşük	106	90.6
Kredi vadesi kısa	2	1.7
Diğer	7	6.0
Toplam	**117**	**100.0**

Katılımcıların başka bir kredi kurumlarını kullanma durumları Tablo 48'de verilmiştir. Katılımcıların %31.9'u ORKÖY dışında başka kurumlardan kredi kullandıklarını %68.1'i ise kullanmadıklarını belirtmiştir. Verilerden yola çıkarak katılımcıların çoğunlukla ORKÖY kredilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Benzer bir sonuca ulaşan Çiray (2021) de katılımcıların %81'i ORKÖY dışından banka kredi almadıklarını tespit etmiştir. Aynı şekilde benzer bir tespitte bulunan Soydan (2010) çalışmasın da katılımcıların %79.8'i başka bir kurumdan kredi almamıştır.

Tablo 48. ORKÖY Dışında Kredi Kullandığınız Başka Kurumlar Olma Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	81	68.1
Evet	38	31.9
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredisi sonrasında hayatında farklılık gösterme durumları Tablo 49'da verilmiştir. Katılımcıların %54.5'i ORKÖY kredisi sonrasında hayatınızda bir farklılık olduğunu %45.5'i farklılık olmadığını belirtmiştir. Yapılan çalışmada katılımcıların neredeyse yarısı alınan kredilerle hayatında bir değişikliğin olmadığını diğer yarısının ise gelirlerinin artmasıyla birlikte hayatında farklılaşmaların olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 49. ORKÖY kredisi sonrasında hayatınızda bir farklılık olma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hayır	55	45.5
Evet	66	54.5
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredilerinden sonra harcamalarının yönelme durumları Tablo 50'de verilmiştir. Bu maddeye cevap veren katılımcıların %55.7'si ORKÖY kredisi sonrasında harcama kalemlerinin değiştiğini %44.3'ü ise değişmediğini belirtmiştir. Yapılan ankette kredilerle birlikte değişim gösteren gelirlerinin, harcamalarındaki değişiklik arasındaki ilişkinin doğru orantılı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 50. ORKÖY Kredisi Sonrasında Harcama Kalemlerinin Değişme Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hayır	51	44.3
Evet	64	55.7
Toplam	**115**	**100.0**

Katılımcıların aldıkları ORKÖY kredilerinden sonra değişen harcama alanlarının verileri Tablo 51'de verilmiştir. ORKÖY kredisi sonrasında harcama kalemlerinin değiştiğini belirten katılımcıların %32.8'i ev gideri, %28.1'i hayvanların yem ihtiyacı, %17.2'si hayvan alma ve hayvan gideri, %10.9'u veteriner ve %10.9'u diğer olarak belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada orman köylüleri en fazla temel ev giderlerine harcama yapmakta olduklarını belirtmişlerdir. Daha sonrasında yapmakta olduğu hayvancılık üzerine harcamalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 51. ORKÖY Kredisi Sonrasında Harcama Kalemlerinin Değişme Nedenlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	**Frekans**	**Yüzde**
Hayvanların yem ihtiyacı	18	28.1
Veteriner	7	10.9
Ev gideri (ihtiyaç, mobilya, beyaz eşya, onarım)	21	32.8
Hayvan alma ve hayvan gideri	11	17.2
Diğer	7	10.9
Toplam	**64**	**100.0**

ORKÖY kredisi sonrasında harcama kalemlerinin değiştiğini belirten toplam 64 katılımcının ihtiyaç olduğu için harcama yaptıklarını belirtmiştir.

3.1.4. Katılımcıların Sosyal Yaşam ile ORKÖY Arasındaki İlişkiye Bağlı Bulgular

Katılımcıların daha öncesinde akıllı telefon kullanma durumlarına ilişkin veriler Tablo 52'de verilmiştir. Bu maddeye cevap veren katılımcıların %64.7'si daha önce akıllı telefon kullandıklarını %21.6'sı destekten sonra aldıklarını ve %13.8'i kullanmadıklarını belirtmiştir. Yapılan çalışmada çoğunluğun akıllı telefonu aldığı krediden önce de kullandığı, çok az bir kesimin ise hem ihtiyaç olması hem de ekonomik bakımdan refaha erdiği için aldığı ve kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 52. Daha Önce Akıllı Telefon Kullanma Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Kullanmıyordum	16	13.8
Kullanıyordum	75	64.7
Destekten sonra aldım	25	21.5
Toplam	**116**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredisi sonrasında gündelik rutin dışına çıkma durumları Tablo 53'te verilmiştir. Bu maddeye cevap veren katılımcıların %60.7'si ORKÖY kredisi sonrasında gündelik rutininin dışına çıkılmadığını %39.3'ü dışarı çıkıldığını belirtmiştir. Yapılan ankette orman köylülerinin alınan kredilerle günlük rutin hayatları arasında bir bağlantı olmadıklarını ve rutin işlerine devam ettiklerini ifade etmişlerdir. Yine de rutin yaşamını etkileyen, faaliyetlerini aldıkları krediye göre uyarlayan orman köylülerinin olduğu da ortaya çıkmıştır.

Tablo 53. ORKÖY Kredisi sonrasında gündelik rutinin dışına çıkılma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	68	60.7
Evet	44	39.3
Toplam	**112**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredisi almadan önce aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünlerin yer alma durumları Tablo 54'te verilmiştir. Bu maddeye cevap veren katılımcıların %55.1'i ORKÖY kredisi almadan önce aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünlerin yer aldığını, %44,9'u yer almadığını belirtmiştir. Yapılan çalışmada katılımcıların yarısından fazlası teknolojik

aletlerin krediden önce de hayatında olduğu, diğer yarıya yakını ise kredilerle birlikte hayatlarında teknolojik aletlerin yer aldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 54. ORKÖY kredisi almadan önce aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünlerin yer alma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	53	44.9
Evet	65	55.1
Toplam	**118**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredisi aldıktan sonra aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünlerin yer alma durum verileri Tablo 55'te verilmiştir. Bu maddeye cevap veren katılımcıların %43.2'si ORKÖY kredisi aldıktan sonra aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünlerin yer aldığını, %56.8'i yer almadığını belirtmişlerdir.

Tablo 55. ORKÖY kredisi aldıktan sonra aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünlerin yer alma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	67	56.8
Evet	51	43.2
Toplam	**118**	**100.0**

Katılımcıların ORKÖY kredilerinden sonra tekrar kente göç etme düşüncelerine ait veriler Tablo 56'da verilmiştir. Katılımcıların %94.2'si ORKÖY kredilerinden sonra tekrar kente göç etmeyi düşünmediklerini, %5.8'i göç etmeyi düşündüklerini belirtmiştir. Yapılan çalışmada ORKÖY kredilerinin köyde yaşamaları için olanak sağladığı ve oranın yerlileri oldukları için kente göç etmeyi düşünmedikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 56. ORKÖY kredilerinden sonra tekrar kente göç etmeyi düşünme durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Hayır	114	94.2
Evet	7	5.8
Toplam	**121**	**100.0**

Katılımcıların eğitim için nasıl desteklere ihtiyaçları olduklarına dair veriler Tablo 57'de verilmiştir. Bu maddeye cevap veren katılımcıların eğitim için destek alma durumlarına göre dağılım sırasıyla; maddi destek (%43.3), ihtiyacım yok (%26.9), köy okullarının açılması (%17.3), internet desteği (%6.7) ve ulaşım desteğinin sağlanması (%5.8) olarak saptanmıştır.

Tablo 57. Eğitim için destek alma durumuna göre frekans ve yüzde dağılımı

Grup	Frekans	Yüzde
Maddi destek	45	43.3
Köy okullarının açılması	18	17.3
Ulaşım desteğinin sağlanması	6	5.8
İhtiyacım yok	28	26.9
İnternet desteği	7	6.7
Toplam	**104**	**100.0**

3.1.5. Ki-Kare Analizine Yönelik Bulgular

Bu başlık altında ankette yer alan kategorik değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare analiz yöntemi ile incelenmiştir.

Katılımcıların aile gelir kaynakları ile aile geliri geçimi sağlama durumları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için ki-kare analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda katılımcıların aile gelir kaynakları ile geçimi sağlama durumu arasında istatiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir (χ=3.413, p>.05). Bu analize göre aile geçimini sağladığını ifade edenler ve sağlayamadığını ifade edenler arasında hayvancılığın en fazla gelir getiren faaliyet olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 58. Aile gelir kaynağı ile aile gelirinin geçimini sağlama durumu arasında ki-kare tablosu

Aylık Gelir Kaynağı ve Aylık Gelirin Geçimi Sağlamaya Yeterli Olma Durumuna İlişkin Değişkenler			Aylık geliriniz geçiminizi sağlayabilmek için yeterli midir?		X^2	P
			Hayır	Evet		
Ailenizin gelir kaynakları nelerdir?	Hayvancılık	N	17	31	3.413	0.491
		%	44.7%	37.3%		
	Emekli Maaşı	N	5	16		
		%	13.2%	19.3%		
	Tarım	N	4	7		
		%	10.5%	8.4%		
	Tarım-Hayvancılık	N	11	20		
		%	28.9%	24.1%		
	Diğer	N	1	9		
		%	2.6%	10.8		

Katılımcıların ORKÖY tarafından verilen kredilerden memnuniyet durumu ile krediyi yetersiz bulma nedenleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için Ki-kare analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda katılımcıların ORKÖY tarafından verilen kredilerden memnuniyet durumu ile krediyi yetersiz bulma nedenleri arasında istatiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir (χ^2=1.132, p>.05). Bu analize göre ORKÖY

kredisi almış olmaktan memnun olan katılımcılar ile memnun olmayan katılımcıların kredi miktarının düşük olduğunu düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 59. ORKÖY tarafından verilen kredilerden memnuniyet durumu ile krediyi yetersiz bulma durumu arasında ki-kare tablosu

ORKÖY Kredisinden Memnun Olma Durumu ve Yetersiz Bulunan Noktalara İlişkin Değerler			Sizce ORKÖY tarafından sağlanan kredilerle ilgili olarak yetersiz bulduğunuz noktalar nelerdir?				X^2	P
			İhtiyacıma göre kredi yok	Kredi miktarı düşük	Kredi vadesi kısa	Diğer		
ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun musunuz?	Hayır	N	0	6	0	1	1.132	0.769
		%	0%	85.7%	0%	14.3%		
	Evet	N	2	100	2	6		
		%	1.8%	90.9%	1.8%	5.5%		

Katılımcıların kredi aldıktan sonra yakınlaşmaya başladıkları meslek grupları ile kredi aldıktan sonra çalışmaya başladıkları kişiler arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla Ki-kare analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda katılımcıların kredi aldıktan sonra yakınlaşmaya başladıkları meslek grupları ile kredi aldıktan sonra çalışmaya başladıkları kişilere ilişkin durumlar arasında istatiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir (χ^2=1.17, p>.05). Bu analize göre hem tek başına hem de çocuklarıyla birlikte çalışan katılımcıların kredi aldıktan sonra yem satıcıları ile yakın ilişki içinde oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 60. Kredi aldıktan sonra meslekler ile yakınlaşma durumu ile kredi aldıktan sonra kimlerle çalışmaya başlama durumu arasında ki-kare tablosu

Kredi Aldıktan Sonra Yakın İlişki Zorunluluğu Oluşan Meslek Durumu ve Kredi Aldıktan Sonra Birlikte Çalışmaya Başlanılan Kişilere İlişkin Değişkenler			Kredi aldıktan sonra kim ya da kimler sizinle çalışmaya başladı?		X^2	P
			Çocuklarım	Tek başıma		
Kredi aldıktan sonra hangi mesleklerle yakın ilişki içine girme zorunluluğunuz oldu mu?	Veteriner	N	8	13	1.170	0.557
		%	38.1%	61.9%		
	Yem Satıcıları	N	32	32		
		%	50.0%	50.0%		
	Diğer	N	3	5		
		%	37.5%	62.5%		

Katılımcıların ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun olma durumu ile ORKÖY kredilerinden sonra tekrar kente göç etme düşünceleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için Ki-kare analizi yapılmıştır. Analize göre katılımcıların ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun olma durumları ile ORKÖY kredilerinden sonra tekrar kente göç etme düşünceleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir (χ^2=0.985, p>.05). Bu analize göre kredi almış olmaktan memnun olan katılımcıların çoğunluğunun tekrardan kente göç etmeyi düşünmedikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 61. ORKÖY kredisi almış olmaktan memnuniyet durumu ile ORKÖY kredisinden sonra tekrar kente göç etme düşüncesi arasında ki-kare tablosu

ORKÖY Kredisi Almış Olmaktan Memnuniyet Durumu ve ORKÖY Kredisinden Sonra Tekrar Göç Etme Düşüncesine İlişkin Değişkenler			ORKÖY kredilerinden sonra tekrar kente göç etmeyi düşünüyor musunuz?		X^2	P
			Hayır	Evet		
ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun musunuz?	Hayır	N	6	1	0.985	0.321
		%	85.7%	14.3%		
	Evet	N	108	6		
		%	94.7%	5.3%		

Katılımcıların ORKÖY kredisi ile birlikte harcama kalemlerinin değişme durumu ile kalemlere harcama yapma sebepleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için Ki-kare analizi yapılmıştır. Analize göre katılımcıların ORKÖY kredisi ile birlikte harcama kalemlerinin değişme durumu ile kalemlere harcama yapma sebepleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir (x^2 = 1.204, p>.05). Bu analize göre hem ihtiyaç hem de gerekli olduğu için harcama yaptıklarını ifade eden katılımcıların en çok harcama yaptığı kalemin hayvanların yem ihtiyacı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 62. ORKÖY kredisi ile birlikte harcama kalemlerin değişmesi durumu ile kalemlere harcama yapma sebepleri arasında ki-kare tablosu

ORKÖY Kredisi ile Birlikte Harcama Kalemlerinin Değişmesi Durumu ve Kalemlere Harcama Yapma Sebeplerine İlişkin Değişkenler			Niçin bu kalemlere harcama yapma zorunluluğu hissettiniz?		X^2	P
			İhtiyaç olduğu için	Gerekli olduğu için		
Eğer harcama kalemleriniz değişti ise yeni olarak ne gibi kalemler eklendi?	Hayvanların yem ihtiyacı	N	16	2	1.204	0.877
		%	88.9%	11.1%		
	Veteriner	N	5	2		
		%	71.4%	28.6%		

Tablo 62. (Devamı)

ORKÖY Kredisi ile Birlikte Harcama Kalemlerinin Değişmesi Durumu ve Kalemlere Harcama Yapma Sebeplerine İlişkin Değişkenler			Niçin bu kalemlere harcama yapma zorunluluğu hissettiniz?		X^2	P
			İhtiyaç olduğu için	Gerekli olduğu için		
Eğer harcama kalemleriniz değişti ise yeni olarak ne gibi kalemler eklendi?	Ev gideri (ihtiyaç, mobilya, beyaz eşya, onarım)	N	17	4	1.204	0.877
		%	81.0%	19.0%		
	Hayvan alma ve hayvan gideri	N	9	2		
		%	81.8%	18.2%		
	Diğer	N	6	1		
		%	85.7%	14.3%		

Katılımcıların şehir veya kasabaya göç etme durumu ile şehir veya kasabaya göç etme istekleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla Ki-kare analizi yapılmıştır. Analize göre katılımcıların şehir veya kasabaya göç etme durumu ile şehir veya kasabaya göç etme istekleri arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir ($x^2 = 8.654$, $p< .05$). Katılımcıların şehir veya kasabaya göç etme durumu ile şehir veya kasabaya göç etme istekleri arasındaki farklılığa bakıldığında; katılımcıların büyük bir kısmının hayat şartlarının zor olması nedeniyle şehir veya kasabaya göç istedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan göç etmeyi düşünen diğer katılımcıların buna sebep olarak çocuklarının eğitimini ve işsizliği gösterdiği de analiz sonucunda ulaşılan bir diğer bulgudur.

Tablo 63. Şehir veya kasabaya göç etme durumu ile şehir veya kasabaya göç etme isteğinin nedenleri arasında ki-kare tablosu

Şehir veya Kasabaya Göç Etme Durumu ve Şehir veya Kasabaya Göçme Etme İsteğinin Nedenlerine İlişkin Değişkenler			Şehir veya kasabaya göç etmeyi düşünüyorsanız bunun nedeni nelerdir?				X^2	P
			Çocukların Eğitimi	Hayat Şartlarının Zorluğu	İşsizlik	Tarım Alanlarının Yetersizliği		
Şehir veya kasabaya göç, etmeyi düşünüyor musunuz?	Hayır	N	0	0	5	0	8.654	0.034
		%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%		
	Evet	N	3	6	3	1		
		%	23.1%	46.2%	23.1%	7.7%		

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Gümüşhane'nin orman köylerinde yaşayan bireylerin katılımıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı orman köylülerine sağlanan imkânların ormanlar üzerindeki etkilerin belirlenmesi için gerçekleştirilmiştir. Orman köylerinde ekonomik faydaların sağlanması sosyal baskıları azaltarak ekosistem sürekliliğine katkı sağlamaktır. Hazırlanan yüksek lisans tezinde elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- ✓ Gümüşhane'de bulunan orman köylerinde yapılan bu çalışma 16 orman köyünde yaşayan 121 adet orman köy hanesindeki bireylerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma katılımcılarının çoğunun %19,8'lik oranla Subaşı köyündedir. En az katılım sağlanan köylerin ise %2,5 oranla Kazanpınar, Pirahmet ve Sungurbeyli köyleridir.
- ✓ Katılımcıların %90,9'u erkek, %9,1'i ise kadındır. Katılımcıların yaşları ise 24-78 arasında değişmektedir. Yaş ortalamasının 52,2 olduğu hesaplanmıştır.
- ✓ Medeni durumları incelendiğinde; %96,7'lik oranla evli, %1,7'sinin bekar ve %1,7'sinin dul olduğu tespit edilmiştir.
- ✓ Eğitim durumları incelendiğinde %72,7 oranında ilköğretim mezunu olduğu görülmüştür. Eğitim durumu %2,5 lisans düzeyinde olduğu görülmüştür. Orman köylülerin eğitim düzeylerinin oldukça düşük olması orman köylerinde eğitim düzeyinin yükseltilmesine yönelik çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.
- ✓ Hane halk sayısı bakımından %20,6'lık oranla 2 kişi olduğu görülmektedir. Aile bireylerinin 6 kişi ve üzeri olduğu oranı ise %18,9 olarak tespit edilmiştir. Hane halkından %27,9'unun 4 çocuk sahibi olduğu, tek çocuklu ailelerin oranının ise %7,2 olduğu belirlenmiştir. Orman köylülerinin mesleki durumları incelendiğinde; %66,9'luk oranla çiftçilik yaptığı saptanmıştır. %39,7'sinin gelir kaynağını hayvancılık oluşturmaktadır. Öte yandan orman köylülerinin ikinci gelir kaynağı ise tarımsal faaliyetlerdir. Bu sebeple katılımcıların ORKÖY'den bu iki faktör için uygun krediler hazırlaması istediği görülmüştür.
- ✓ Ekonomik gelir düzeylerine bakıldığında; 90 köy hanesinin (%74,4) orta gelir seviyesindedir. Gelirinin kötü olduğunu düşünen 25 katılımcı vardır. Ayrıca %68,8'inin aylık gelirlerini yeterli bulduğunu ifade etmişlerdir. Ancak katılımcıların gelir düzeylerine yönelik verdikleri cevap göz önüne alındığında

orman köylerinde gelir düzeyinin çok yüksek olmadığını görülmektedir. Bu nedenle ORKÖY tarafından verilen kredilerin miktarlarının arttırılması ve ödemede kolaylıklar sağlanması önerilmektedir.

- ✓ Katılımcıların %36,7'sinin şehir merkezlerine minibüslerle gitmektedir. Bunların dışında katılımcıların %57'sinin orman köylerindeki altyapı imkanlarını yeterli bulduğu görülmüştür. Ancak geriye kalan %43'lük kesim ise orman köylerindeki altyapı olanaklarının yeterli olmadığına dair kanaatleri bulunmaktalar.
- ✓ ORKÖY desteğinden yararlanan orman köylüsünün %85,1'inin orman köylüsü olmaktan memnun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Orman köylüsü olmaktan memnun olmayan katılımcıların buna sebep olarak; istihdam olanaklarının azlığını, geçim kaynaklarının yetersiz oluşunu, çocuklarının eğitimlerini tamamlayamamalarını ve tarım alanlarının yetersizliğini gösterdiği görülmüştür. Orman köylerinde işsizliğin ve eğitimin hala büyük bir sıkıntı olduğunu ve buna yönelik iyileştirmeler yapılması gerektiği düşünülmektedir.
- ✓ Araştırma alanındaki köylerde katılımcıların zati ihtiyaçlarına ilişkin veriler incelendiğinde, %82,6'sının özellikle zati ihtiyaç kullanmakta olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların zati ihtiyaçlarını yakacak amaçla tükettiklerini ve çoğu katılımcının odunu ısınma amacıyla kullandığını ifade etmişlerdir.
- ✓ Orman köylerindeki göç etme durumuna bakıldığında katılımcılardan %46,7'sinin ailelerinden göç vermişler. %89,3'ünün göçe yönelik düşünceleri bulunmadığı görülmüştür. Göç etmeyi istememe nedenleri arasında alışılmış yaşam tarzının ve kurulu bir düzene sahip olmaları gibi nedenler olduğu görülmüştür. Göç etmeyi düşünen 13 katılımcının bu duruma en büyük sebep olarak işsizliği öne sürmüşlerdir. Bunun dışındaki sebepler de hayat şartlarının zorluğu, çocukların eğitimi ve tarım alanlarının yetersizliğidir. Buradan hareketle yeterli istihdam sağlanması, orman ürünlerinden faydalanmayı düzeyli şekilde sağlamayı ve çocuklara eğitim olanaklarının sunulmasını sonucunda göçlerin azalacağı düşünülmektedir.
- ✓ Anket çalışması yapılan köylerde, köylünün ormancılık teşkilatının sunduğu hizmetlerden haberdar olduklarını belirtmişlerdir. Haber kaynağı olarak %87,6'sının Muhtar ve %9,9' ü ORKÖY birimi gösterilmiştir.
- ✓ En çok tercih edilen ORKÖY desteğinin ekonomik amaçlı krediler olduğu görülmüştür. Ankete katılanların %38,7'sinin kredi alma sebebi olarak yaşam standartlarını iyileştirmek cevabını vermiştir. Bununla birlikte ek gelir kaynağı oluşturmak için kredi alanlar da mevcuttur. Bu oranlar incelendiğinde orman

köylülerinin yaşam standartlarını çok da iyi olmadığını göstermektedir. Bu nedenle orman köylerine ORKÖY tarafından verilecek desteklerin daha kapsamlı ve geliştirilerek verilmesi önerilmektedir.

- ✓ Kredi kullanmış olan katılımcıların %94,2'sinin ORKÖY kredisi almış olmaktan dolayı memnun olduklarını belirtmişlerdir. ORKÖY'den daha önce destek alanların %62'lik oranla en çok süt sığırcığından kredi aldığı saptanmıştır. Bu durum orman köylerinde hayvancılığın daha yaygın olduğunu dolayısıyla en çok desteğin de hayvancılık üzerinden alındığını göstermektedir. Çünkü katılımcıların %58,7'sinin ORKÖY'den destek almadan önce de hayvancılıkla geçindiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla hayvancılık ve tarım üzerine verilen kredilerin çeşitlendirilmesinin orman köylüsünün kalkındırılmasında önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.
- ✓ ORKÖY' den kredi alan orman köylüleri aldıkları kredilerden %89,3 oranla başarı sağladıklarını belirtmişlerdir. Ancak 13 katılımcı, kaynaklar ile proje arasındaki ilişkinin yetersiz olması sebebiyle kredileri başarısız bulmuştur. Kredilerin bir kısım katılımcı tarafından başarısız bulunmasına rağmen %86'sı projeden hala yararlanmaya devam etmektedir. Kredilerden yararlanan katılımcıların %66,7'si krediler sayesinde gelirlerinde artış olduğunu belirtmiştir. Bu durumda kredilerin başarılı olduğunun ve gelirleri olumlu yönde etkilediğinin söyleyebiliriz. Ayrıca alınan desteklerin orman köylüsüne tek seferlik değil uzun vadede yarar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada, verilen desteklerin kalitesinin artırılmasının ve sürdürülebilirlik bakımından iyileştirilmesinin ülke anlamında da kazanç sağlayacağı düşünülmektedir.
- ✓ ORKÖY kredileri çoğu katılımcı tarafından başarılı bulunmuştur. Ancak ORKÖY'ün orman köylerine yönelik yapılan çalışmaları %70,2'lik bir oranla başarısız bulunmuştur. Bu durumda ORKÖY projelerinin kalkındırma amaçlı çalışmalarının daha yetkin ve aktif bir şekilde yapılması gerektiğini göstermektedir.
- ✓ ORKÖY'ün sosyal nitelikli projelerinden olan güneş enerjisi ile su ısıtma sistemi projesinden yararlanan toplam 17 katılımcı bu projenin başarılı olduğunu ifade etmiştir. Başarılı bulma sebepleri ise projenin yöreye uygun bir proje olması ile yakacak odun ve elektrik harcamalarında tasarruf edildiğini ifade etmişlerdir. Buradan yola çıkarak; orman köylerinin genelinde güneş enerjisi ile su ısıtma Sistemi projelerinin desteğinin artırılması ve teşvikin daha etkin bir şekilde

yapılması orman köylerinin kalkındırılmasında önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.

- ✓ Anket çalışması kapsamında ORKÖY' ün verdiği ekonomik nitelikli kredilerden olan süt sığırcılığı desteği alan katılımcıların %68,6'sının projeyi özellikle kalite yüksekliğinde ötürü başarılı bulduğunu dile getirmiştir. Ayrıca hayvanların ortama ayak uydurabilmesi de süt sığırcılığının tercih edilmesindeki en önemli etkenlerden biri olarak görülmektedir.
- ✓ Çalışma verilerinden elde edilen bulgulara göre ORKÖY kredileri orman köylerinde yeni bir iş kolunun ortaya çıkmasında etkili olamamıştır. Yapılan projeler zaten bölgede var olan işler üzerine yapıldığı için bu durum kredi kullananların gelirlerini artırmaktan öte bir yarar sağladığı düşünülmemektedir. Ancak katılımcıların daha çok destek verilmesi gereken krediler sorusuna en çok hayvancılık cevabını vermesi, yöre halkının durumundan memnun olduğunu göstermektedir.
- ✓ ORKÖY projeleri sadece gelir artırıp istihdam oluşturmak amacıyla değil yöredeki yaşam standartlarını tüm bireyler için geliştirmektir. Gümüşhane'de bulunan orman köylerine yönelik yapılan bu çalışmada, ORKÖY projelerinin kadınların yaşam standartlarına etkisi de sorulmuştur. Bu soruya katılımcıların %64,3'ü olumsuz cevap vererek, projelerin kadınların yaşam standartlarında herhangi bir gelişme göstermediğini ifade etmişlerdir. Bu durum orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik olarak yapılan projelerde kadınların yaşam standartlarının her anlamda düşünülüp faaliyete geçirilmesi gerektiğini göstermektedir.
- ✓ Anket çalışması kapsamında orman köylülerinin %66,7'si verilen kredilerin gelirlerine etki edildiğini ifade etmişlerdir. ORKÖY kredileriyle gelirlerinin arttığını düşünen katılımcıların, kazandıkları gelirleri çocuklarının eğitimlerine ve yaşadıkları konumu iyileştirmede kullandıkları tespit edilmiştir. Gelirinin artmadığını düşünen katılımcıların ise sebep olarak kredi miktarlarının düşük olduğunu belirttikleri görülmüştür. Kredi miktarlarının yükseltilmesinin katılımcılar tarafından istenilen bir durum olduğu ortaya çıkmıştır.
- ✓ Çalışma kapsamında katılımcıların %68,1 ORKÖY dışında başka kurumlardan destek almadıkları tespit edilmiştir. Kurumların birlikte çalışması ve orman köylüsünün isteklerini karşılamaları sonucunda halkın kalkınacağı ve kendine yetebileceği düşünülmektedir. Öte yandan ORKÖY kredisi sonrasında katılımcıların harcamalarındaki değişime olan yaklaşımlarının sayısal olarak

yakın oldukları tespit edilmiştir. Harcamalarında değişiklik olduğunu savunan orman köylülerinin bu değişikliğin verilen desteğe göre farklılaştığını ve bunun sebebinin ihtiyaç duymaları olduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

- ✓ Teknolojik aletlere olan harcamaların orman köylerinde de arttığı tespit edilmiştir. Ancak %21,5'i akıllı telefonu ORKÖY desteklerinden sonra edindiği öğrenilmiştir. Haberleşme ve bilgi edinmede önemli rol oynayan akıllı telefonların yaygınlaşması sayesinde hem orman köylüsünün bilgileneceği hem de verilen desteklerden verimli yararlanılması sağlanacağı savunulmaktadır. Ayrıca internetin erişebilir ve ucuz olması orman köylülerinin bilgilendirilmesinde faydalı olacaktır.
- ✓ ORKÖY kredilerinin gelir artırıcı olması gerekmektedir. Buna göre ORKÖY kredileri yörenin hayvancılıktaki ivmesini artırmıştır. Ancak çalışma verilerinden elde edilen bulgulara göre krediler ve projeler yöreyi kalkındırma açısından yetersiz kalmaktadır. Sosyal anlamda gelişme gösterilse de bu oran olması gerekenden çok düşüktür. Tüm bunlardan yola çıkarak; ileriye yönelik ORKÖY projelerinde çeşitliliğin, sosyal yaşamın ve kadınların yaşam standartlarının göz önünde bulundurulması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Ağırman, Y. (2021). Trabzon İli Maçka İlçesi'nde ORKÖY Tarafından Verilen Kredilerinin Uygulama Sonuçlarının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Akbulut, Ö. (2020). Tablolar ve Grafikler- Biyoistatistik. 1-21. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık öğretim Yayınları, (www.ataaof.edu.tr.) (Erişim: 4 Mayıs-2023).

Akçam, E. (2019). Orman Köylerine Verilen Desteklerde Etkili Olan Yerel Aktörlerin Sosyal Ağ Analizi İle Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta.

Alkan, S. (2014). Kırsal nüfus değişiminin, ormanlar ve ormancılık üzerine etkileri (Trabzon ili örneği). *Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 14(1): 69-78.

Alkan, S.ve Toksoy, D. (2008). Orman köylerinde sosyo-ekonomik yapı: Trabzon ili örneği. *Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi,* 8(1),37-46.

Anonim. (2018). Orman Köylülerinin Sosyo-Ekonomik Yapısının Araştırması-Algılar, İhtiyaçlar, İmkânlar ve Stratejiler(ss.85). Ankara: Yaşama Dair Vakıf Yayını.

Anonim. (2020). Orman Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu.

Atmiş, E. (2020). Orman köyleriyle orman mahalleleri arasındaki sosyoekonomik farklılaşmanın yarattığı fırsatlar. *Journal of Bartin Faculty of Forestry,* 22(3), 1004-1013.

Bulut, A. (2018). Orman Köylerindeki Sosyoekonomik Değişimin Orman Alanları Üzerine Olan Etkilerinin Belirlenmesi (Kastamonu İli Örneği). Doktora Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Coşgun, U. (2018). Development conditions and possibilities for forest villages (A case study: Western Black Sea region). *Eurasian Journal of Forest Science,* 6(1), 68-77.

Çakır, G. ve Tonyalı, S. A. (2021). Effects of Using Solar Water Heating System on Fuelwood Consumption in Forest Villages. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, 21(1), 55-64.

Çağlar, Y. (2012). Türkiye Ormancılık Tarihi. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

Çiray, İ. (2021). Kütahya İli Merkez İlçe Orman Köylerinde Orköy Uygulama Projelerinin Sonuçlarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı.

Daşdemir, İ. (2019). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (2. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık ve Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. Yayın No: 1536, ISBN 978-605-320-442-8.

Daşdemir, İ. ve Çakmak, G. (2017). Orman İşletme Şefliklerinin Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Orman ve Av Dergisi,* 6(95), 27-31.

Daşdemir, İ. ve Karcı, A. (2021). Ormancılık Kooperatiflerine Yönelik Algı ve Beklentiler: Yenice Orman İşletmesi Örneği. *Turkish Journal of Forestry,* 22(2).

Daşdemir, İ. (2002). Sarıkamış ve Oltu Yöresindeki Ormancılık Kooperatiflerinin Kırsal Kalkınma ve Bölge Ormancılığı Açısından Değerlendirilmesi. I. Ulusal Ormancılık Kooperatifleri Sempozyumu Bildirisi, OR-KOOP Sempozyum Kitabı, 22-23 Mart, Kastamonu.s.107-128.

Daşdemir, İ. ve Kanburoğlu, S. (2009). Devlet Orman İşletmelerinde Odun Hammaddesi Üretiminde Tahtacıların Rolü II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi 19-21 Şubat 2009, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Daşdemir, İ. ve Yılmaz, A. (2016). Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada ORKÖY'ün Rolü (Samsun Orman İşletmesi Örneği). ISEM2016, 3rd International Symposium on Environment and Morality, 04-06 November 2016, Antalya.

Daşdemir, İ. Ve Bozdağ, S. (2019). Devrek Orman İşletme Müdürlüğü Orköy Faaliyetlerinin Sosyoekonomik Analizi. 5th European Conference on Science, Art - Culture (ECSAC'19), Cilt;1, sayı;1, Ankara.

Dündar, D. (1987). Hipotez testi ve ki-kare ile bir uygulama. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası,* 45, 196-212.

Gümüşhane İlinde Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023. https://docplayer.biz.tr/20280261-Gumushane-ilinde-doga-turizmi-master-plani-2013-2023.html, Erişim Tarihi: 26.11.2022.

Güngör, M. ve Bulut, Y. (2008). Ki-kare testi üzerine. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 7(1), 84-89.

Günşen, H.B. (2012). Orman Köylerinde İç Göçleri Etkileyen Faktörler (Bartın-Kastamonu Örneği). Doktora Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.

Gürler, M. (2010). Ulus Orman İşletme Müdürlüğü Karakışla Orman İşletme Şefliği Bünyesinde Orman-Halk-Ormancılık Etkileşimleri. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.

Kızılaslan, H. (1993). Tokat Merkez İlçesine Bağlı Orman Köylerinde ORKÖY Kredilerinin Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 10 (1993), 182-187.

K., Kaan., K, Esra. ve Bal, G. H S. (2019). Orman Köylülerine Yönelik Orköy Destekleri, Üretici Memnuniyeti, Desteklerin Kullanılırlığı ve Sürdürülebilirliği (Tokat İli Almus İlçesi Örneği). 3. Uluslararası Ünidokap Karadeniz Sempozyumu" Sürdürülebilir Tarım Ve Çevre", 21-22-23 Haziran 2019, s. 749-759.

Kılıç, M. (2012). Orman Köylülerinin Ormancılık Etkinliklerine İlişkin Algı Ve Beklentilerinin Belirlenmesi (Sivas Orman İşletme Müdürlüğü Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Kılıç, S. (2016). Ki-kare Testi, *Journal of Mood Disorders*, 6(3), 180-182.

Kiniş, S. (2009). Orman İşletmeciliğinde Endüstriyel Odun Üretimi ve İstihdam Sorunları (Aladağ Orman İşletmesi örneği). II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi. SDÜ. 188-189. Isparta.

Kubar, Y. (2016). Az Gelişmiş Ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Kalkınma Göstergeleri İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Bir Panel Veri Analizi (1995-2010). *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(4), s. 65-99.

Lemeshow, S., Hosmer Jr, D.W., Klar, J. ve Lwanga, S.K. (1990). Adequacy of Sample Size in Health Studies. John Wiley & Sons, ISBN 0 471 92517 9, New York, USA.

Mather, A. S. ve Needle, C. L. (2000). The relationship of population and forest trends, The Geographical Journal, 166(1), 2-13.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü, (2023). Gümüşhane ili resmi meteoroloji istatistikleri (Ölçüm periyodu 1961-2022), yayınlanmış rasat verileri. https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=A&m=GUMUSHANE

Nagendra, H., Pareeth, S. ve Ghate, R. (2006). People within parks-forset villages, land-cover change and landscape Fragmentation in the Tadoba Andhari Tiger Reserve, India, Applied Geography, 26(2), 96-112.

Nazik, S. (2017). Orman Kaynaklarının Yoksulluk Yönetimi ve Kırsal Kalkınma Üzerine Sosyo – Ekonomik Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.

OGM, (2023). 2022 Yılı İdare Faaliyet Raporu, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.

OGM, (2021). Türkiye Orman Varlığı. Orman Genel Müdürlüğü; Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı. Ankara.

OGM, (2023). Ormancılık İstatistikleri 2022. (https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler) (Erişim: 30/06/2023)

Ok, K. (2019). Karma Ormancılık Üretim Sistemleri ve Türkiye'nin Kırsal Kalkınma Sorunu. Kırsalda Üretim ve İstihdam Temelli Kalkınma Çalıştayı, İzmir.

Ökten, Ş. ve Çeken, H. (2008). GAP Projesinin Türkiye'nin Kırsal Kalkınma Politikaları İçindeki Yeri ve Önemi. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 14(1).

Önal, P. (2010). Orman Köylerinde Orköy Tarafından Gerçekleştirilen Köy Kalkındırma Projelerinin Uygulama Sonuçlarının Araştırılması (Şile-İstanbul), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Önal, P. ve Bekiroğlu, S. (2011). Orman köylerinde ORKÖY tarafından gerçekleştirilen köy kalkındırma projelerinin uygulama sonuçlarının araştırılması (Şile-İstanbul). *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University* 61.2.

Özsan, M. (2011). Beypazarı Orman Köylerinde Kırsal Kalkınma Araştırmaları. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.

Özsoy, C. (2012). Kalkınma Ekonomisinin Anlam ve İçeriği, İktisadi Kalkınma, (Ed.). Günsoy B. ve Özsoy C., Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 2668, ss. 2-26.

Pak, M., Akçay, O. N. ve Okumuş, A. (2021). Ormancılık faaliyetlerinde karşılaşılan teknik, ekonomik ve sosyal sorunların belirlenmesi (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği). *Turkish Journal of Forest Science*, 5(1), 246-265.

Pak, M., Hasırcı, O. ve Okumuş, A (2022). Ormancılık Faaliyetlerinde Karşılaşılan Teknik Sorunlar Ve Çözüm Önerileri: Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü Örneği. *Ormancılık Araştırma Dergisi*, 2022, 9.2: 51-61.

Ritter, E. ve Dauksta, D. (2012). Human-forest relationship: ancient values in modern perspectives, Environment, Development and Sustainability, 15(3), 645-662.

Saruhan, Ş.C. ve Özdemirci, A. (2016). Bilim, felsefe ve metodoloji. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Sayar, L. (1966). Memleketlerimizde Köy Topluluklarının Ekonomik Ve Sosyal Sorunların Halinde Kooperatifler. Ankara, 6. Türk Kooperatifçilik Kongresi.

Solmaz, E. (2007). Muğla Orman Köylerinin Kalkınmasına Yönelik Uygulanan Politikaların Yoksulluk Düzeyi Ve Orman Kaynaklarının Kullanımına Etkisi. Muğla Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 19.

Soydan, G. (2010). Adana İlinde Orman Köylerinin Kalkındırılmasına Yönelik Olarak Orköy Kredileri Uygulaması Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

T.C Tarım Ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, (2020). Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter Ve Göstergeleri Türkiye Raporu 2019, Ankara.

TOD, (2019). Türkiye Ormancılığı: 2019, ISBN: 978-975-93478-4-0, 164-20 sayfa. Ankara: Kuban Matbaacılık Yayıncılık.

Tok, E. (2010). Türkiye Yaklaşımı İle Birlikte Kalkınma Kavramı ve Alt Bileşenleri, Mesleki Sunum, İl Planlama Uzmanlığı Derneği, Ankara.

Toksoy, D., Ayaz, H. ve Şen, G. (2008). Artvin İli Orman Köylerinin Sosyo-ekonomik Özellikleri. *Artvin Çoruh Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 9 (1-2): 1-11, Artvin.

Turan, B. ve Dağdaş S. (2010). Güneş Enerjisi ve Artan Kullanım İmkanları. III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi 20-22 Mayıs 2010 Cilt: I Sayfa 97-106.

Toksoy, D., Yenigün, M. ve Şen, G. (2009). Orman Köylerindeki Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Swot Analizi İle Değerlendirilmesi (Maçka İlçesi Örneği). *Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 2009, 9 (1): 12-18.

Tolunay, A. (1998), Sosyal ormancılık ve Türkiye açısından önemi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Tolunay, A. ve Korkmaz, M. (2005). 35. Kuruluş Yılında ORKÖY, 1. Çevre ve Ormancılık Şurası, Antalya.

Tolunay, A. (1991). Sosyal Ormancılık Nedir? Araştırma Bülteni. Ankara: Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Tonyalı, S. A. (2019). Orman Köylülerinin Güneş Enerjili Su Isıtma Sistemlerini Kullanmasıyla Ortaya Çıkan Sosyo Ekonomik Durumun Değerlendirilmesi Gümüşhane Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.

Toksoy, D., Ayaz, H., Şen, G. ve Özden, S. (2005). Doğu Karadeniz Bölgesinde orman-köylü ilişkileri. *Kafkas Üniversitesi, Artvin Orman Fakültesi Dergisi,* 6 (1- 2), (2005).

TUİK, (2022). https://www.tuik.gov.tr/ Erişim Tarihi: 07.03.2022)

Türker, M. F. ve Yılmaz, C. (2010). Doğu Karadeniz, Türkiye ve Dünya Ormancılığının Sorunları ve Bu Sorunları Doğuran Kök sorunların İrdelenmesi. III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, Artvin, 1. cilt, s. 80-92.

URL-1.(2022). www.un.org/development/desa/dpad/least-developed-country-category/ldc-criteria.html. Erişim Tarihi: 05.12.2022.

URL-2, (2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/12/20051231-27.htm, Erişim Tarihi:26.12.2022

URL-3.(2022). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.6831.pdf, Erişim Tarihi: 07.12.2022.

URL-4.(2022). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20157255.pdf, Erişim Tarihi:18.12.2022.

URL-5.(2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/07/20110704M1-2.htm, Erişim Tarihi: 10.12.2022.

URL-6.(2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/12/20051231-27.htm, Erişim Tarihi:10.01. 2023.

Usta, O. (2020). Orman Köylüsünün Ormancılık Kooperatifleri Hakkındaki Düşünceleri (Artvin İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin.

Uzgören, N. ve E. Uzgören (2007). "Dumlupınar Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Memnuniyetini Etkileyen Bireysel Özelliklerin istatistiksel Analizi-Hipotez Testi, Ki-Kare Testi ve Doğrusal Olasılık Modeli", *DPÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:17, Kütahya.

Uzun, H., Bekiroğlu Öztürk, S. ve Kalkan Balcı, K. K. (2023). ORKÖY ferdi proje uygulamalarının orman köylüsüne sosyoekonomik katkısı (Sakarya Orman Bölge Müdürlüğü Örneği), *Ormancılık Araştırma Dergisi*, 10(2), 41-56.

Uzun, Ş. (2010). Bartın Orman İşletme Müdürlüğü Amasra Orman İşletme Şefliği Bünyesinde Orman-Halk-Ormancılık Etkileşimleri. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.

Uzunhasan, S. (2022). Orman Köylüsüne Yapılan Desteklerin Beklentileri Karşılama Düzeylerinin Ekonomik Ve Sosyal Açıdan Değerlendirilmesi (Daday Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Yetiş, Ş. (2017). Sosyal Devlet İlkesi Işığında Türkiye'de Orman Köylüsünün Durumu, Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı.

EKLER

Ek 1. Anket Formu

Değerli Katılımcı,

Bu anket çalışması, Orman Köylerine Yapılan Desteklerin Sosyal Hayat Üzerindeki Etkisini ölçmeyi hedeflemektedir. Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ormancılık ve Çevre Bilimleri Anabilim Dalında hazırlanacak olan " orman köylerine yapılan desteklerin sosyal hayat üzerindeki etkilerinin araştırılması: Gümüşhane ili örneği" konulu Yüksek Lisans tezi çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda vereceğiniz cevapların samimi ve doğruluğu araştırmanın sonucu açısından büyük önem arz etmektedir. Bilimsel çalışmamıza vereceğiniz katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

Mevla KUBAY
Gümüşhane Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi

Ankete Katılmak istiyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
Köy adı:	
1. Yaş (yalnızca sayı giriniz)	
2. Cinsiyet	Kadın ( ) Erkek ( )
3. Medeni durum	Evli ( ) Bekar ( )
4. Eğitim durumunuz	İlköğretim ( ) Ortaöğretim ( ) Lise ( ) Ön Lisan ( ) Lisans ( ) Lisansüstü ( )
5. Hanedeki kişi sayısı (yalnızca sayı giriniz)	
6. Çocuk sayısı (yalnızca sayı giriniz)	
7. Meslek	Çiftçi ( ) Öğrenci ( )

	Esnaf ( ) Memur ( ) İşçi ( ) Ev hanımı ( ) Diğer ( )
8. Aylık net hane geliri	İYİ (15.000 TL yukarısı ( ) ORTA (5000- 15000 TL) ( ) KÖTÜ (5000 TL aşağısı) ( )
9. Ailenizin gelir kaynakları nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)	Tarım ( ) Hayvancılık ( ) Arıcılık ( ) ODOÜ ( ) Emekli maaşı ( ) Serbest meslek ( ) Ormancılık ( ) Diğer( )
10. Aylık geliriniz geçiminizi sağlayabilmek için yeterli midir?	Evet ( ) Hayır ( )
11. Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
12. Orman köylüsü olmaktan memnun değilseniz bunun nedeni nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)	Orman işçiliği getirisinin kısıtlı olması ( ) İstihdam olanaklarının kısıtlı olması ( ) Yeterli teşvik verilmemesi ( ) Köydeki altyapı hizmetlerinin yetersiz olması ( ) Diğer nedenler ( )
13. Köyünüzde var olan altyapı hizmetlerini yeterli buluyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )

14. Zati ihtiyaç alıyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
15. Zati ihtiyaç alıyorsanız hangi amaçla kullanıyorsunuz?	Yapacak ( ) Yakacak ( )
16. Şehir veya kasabaya göç etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
17. Ailenizden büyük şehre göç eden var mı?	Evet ( ) Hayır ( )
18. Bugünkü durum itibarıyla büyük şehre göç etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
19. Şehir veya kasabaya göç etmeyi düşünüyorsanız bunun nedeni nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)	İşsizlik ( ) Çocukların eğitimi ( ) Tarım alanlarının yetersizliği ( ) Şehirde yaşama isteği ( ) Hayat şartlarının zorluğu ( ) Sağlık sorunları ( ) Evlilik ( ) Diğer ( )
20. Köyünüzden diğer köylere ve ilçeye ulaşımı nasıl sağlıyorsunuz?	Taksi( ) Minibüs ( ) Motosiklet ( ) Servis ( ) Özel araçlarla ( ) Diğer ( )
21. ORKÖY ‘den herhengi bir destek aldınız mı?	Evet ( ) Hayır ( )

22. Cevabınız evet ise hangi destekleri aldınız?	
23. ORKÖY projesinden yararlanmadan önceki geçim kaynağınız neydi?	Hayvancılık ( ) Ormancılık ( ) Tarım ( ) Serbest meslek ( ) Diğer ( )
24. ORKÖY kredilerinden nasıl haberdar oldunuz?	Tarım İl veya İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri( ) Orman İşletme Müdürlüğü- Şeflikler ( ) Basın yayın organları-internet ( ) ORKÖY ( ) Muhtar ( ) Diğer köyler ( )
25. ORKÖY'den kredi alma sebepleriniz nelerdir?	Ek gelir sağlamak ( ) Yaşam standartlarını iyileştirmek ( ) Hane için yeni iş olanakları oluşturmak ( ) Diğer ( )
26. ORKÖY'den daha önce kredi aldınız mı? Yanıtınız "Evet" ise hangi kredilerinden faydalandınız?	Dam örtülüğü ( ) Isıtma pişirme ( ) Kat kaloriferi sistemi ( ) Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi ( ) Dış Cephe Mantolama (Isı Yalıtımı) ( ) Süt Sığırcılığı ( ) Süt Koyunculuğu ( ) Besi Sığırcılığı ( ) Besi Koyunculuğu ( )
27. Köyünüzde ORKÖY tarafından verilen kredilerden en çok hangisi tercih edilmiştir?	Ekonomik amaçlı krediler ( ) Sosyal amaçlı krediler ( )
28. ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun musunuz?	Evet ( )

	Hayır ( )
29. Kredi aldıktan sonra kim ya da kimler sizinle çalışmaya başladı?	Tek başıma çalışıyorum ( ) Çocuklarımda benimle çalışmaya başladı ( ) Köy içinden eleman aldım ( ) Köy dışından eleman aldım ( )
30. Kredi aldıktan sonra hangi mesleklerle yakın ilişki içine girme zorunluluğunuz oldu?	Yem satıcıları ( ) Veteriner ( ) Muhasebeci ( ) Diğer ( )
31. ORKÖY'den aldığınız kredi ile gerçekleştirdiğiniz proje başarılı oldu mu?	Evet ( ) Hayır ( )
32. ORKÖY'den aldığınız kredi ile gerçekleştirdiğiniz proje başarısız olduysa bunun nedeni nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)	Pazarlama eksikliği ( ) Bilgi eksikliği ( ) Sahip olunan kaynaklar ile proje arasındaki ilişkinin yetersizliği ( ) Diğer ( )
33. ORKÖY'den aldığınız kredi ile gerçekleştirdiğiniz projeden hala yararlanıyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
34. ORKÖY kredisi ile gerçekleştirmiş olduğunuz proje gelirinizde bir değişikliğe neden oldu mu?	Evet ( ) Hayır ( )
35. Cevabınız evet ise gelir artışı hayıtınızı nasıl etkiledi.	
36. ORKÖY'ün yöredeki orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik olarak yaptığı çalışmaları yeterli buluyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
37. Günısı (güneş enerjisi) projesi köyünüz için başarılı olmuş mudur?	Evet ( ) Hayır ( )
38. Günısı (güneş enerjisi) projesi köyünüz için başarılı olduysa bunun nedeni nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)	Yöre için isabetli bir proje olmuştur ( ) Elektrik ve diğer yakıt harcamalarında tasarruf sağlamıştır ( )

	İşgücünden tasarruf sağlamıştır ( ) Diğer ( )
39. ORKÖY'ün vermiş olduğu arıcılık desteklemelerinden memnun musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
40. ORKÖY tarafından verilen arıcılık kredileri ile ilgili sorun yaşıyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
41. ORKÖY tarafından verilen arıcılık kredileri ile ilgili sorun yaşıyorsanız bunun nedeni nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)	Bilgi eksikliği ( ) Pazarlama zorlukları ( ) Ruhsatlı ilaçların pahalı olması ( ) Var olan bitki türlerinin mevcut arı popülasyonunun ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalması ( ) Kredi tutarının yetersizliği ( ) Diğer ( )
42. ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı sizce yeterli gelişmeyi göstermiş midir?	Evet ( ) Hayır ( )
43. ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı yeterli gelişmeyi gösterediğini düşünüyorsanız bunun nedeni nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)	Kalite yüksekliği ( ) Sağlıklı ( ) Destekleme ( ) Düşük maliyet ( ) İşletmenin yeterliliği( ) Sulama ( ) Verim yüksekliği ( ) Diğer ( )
44. Süt sığırcılığı/koyunculuğu kredilerinin çok tercih edilme sebepleri nelerdir?	Mera alanlarının yeterli olması ( ) Yem teminindeki kolaylıklar ( ) Hayvanların ortama ayak uydurmaları ( ) Kredi faiz oranlarının orantılı olması ( ) Verilen kredi miktarının yeterli olması ( ) Yem fiyatlarının istenilen düzeyde olması ( ) Diğer ( )

45. ORKÖY kredileri ile köyünüzde yeni iş kolları ortaya çıktı mı?	Evet ( ) Hayır ( )
46. Köyünüzün kalkınması için sizce ORKÖY hangi tür projelerden kredi vermelidir?	Dam Örtülüğü ( ) Arıcılık ( ) Mikro Kredi ( ) Dış cephe mantolama ( ) Hayvancılık ( ) El sanatları ( ) Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi ( ) Besi Sığırcılığı ( ) Süt Sığırcılığı ( )
47. ORKÖY faaliyetleriyle orman köylerinde yaşayan kadınların yaşam standartlarında değişim yaşandı mı?	Evet ( ) Hayır ( )
48. ORKÖY'ün bu zamana kadar verdiği krediler düşünüldüğünde son on yılda hayat standartlarınızda ne gibi değişiklikler oldu?	Yaşam koşulları iyileşti ( ) On yıl öncesiyle aynı ( ) Yaşam koşulları daha da kötüleşti ( ) Fikrim yok ( )
49. ORKÖY projesi ile elde ettiğiniz geliri nerede kullandınız?	Yeni arazi satın almaya ( ) Konut yapımı veya yenilemesine ( ) Çocukların eğitimine ( ) Taşıt alımına ( ) Diğer (lütfen belirtiniz) ( )
50. Sizce Orköy tarafından sağlanan kredilerle ilgili olarak yetersiz bulduğunuz noktalar nelerdir?	Kredi miktarı düşük ( ) Kredi vadeleri kısa ( ) Kredi faizleri yüksek ( ) İhtiyacıma göre kredi yok ( ) Diğer ( )
51. ORKÖY dışında kredi kullandığınız başka kurumlar var mı?	Evet ( ) Hayır ( )

52. ORKÖY Kredisi sonrasında hayatınızda ne gibi farklılıklar gerçekleşti?	
53. ORKÖY Kredisi sonrasında harcama kalemleriniz değişti mi?	
54. Eğer harcama kalemleriniz değişti ise yeni olarak ne gibi kalemler eklendi?	
55. Niçin bu kalemlere harcama yapma zorunluluğu hissettiniz?	
56. Daha önce akıllı telefon kullanıyor muydunuz? Yoksa bu destekler sonrasında mı satın alma yoluna gittiniz?	
57. ORKÖY Kredisi sonrasında gündelik rutininin dışına (Seyahat, yeni ürün veya ürünlerin satın alınması) yoluna gidildi mi?	
58. ORKÖY kredisi almadan önce aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünler yer alıyor muydu?	Evet ( ) Hayır ( )
59. ORKÖY Kredisi sonrasında aile fertlerine yönelik olarak yapılan harcamalar içerisinde teknolojik ürünler yer alıyor muydu?	Evet ( ) Hayır ( )
60. ORKÖY kredilerinden sonra tekrar kente göç etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet ( ) Hayır ( )
61. Eğitim için nasıl desteklere ihtiyacınız var?	

ETİK KURUL KARARI

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

Sayı : E-95674917-108.99-137701
Konu : Etik Onay

Sayın Prof. Dr. Günay ÇAKIR

"ORMAN KÖYLÜLERİNE YAPILAN DESTEKLERİN SOSYAL HAYAT ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ"
konulu etik kurul başvurunuz, Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun **26/10/2022 tarih 2022/6 sayılı** toplantısında görüşülmüş olup; projenin yürürlükteki mevzuata uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.
Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Günay ÇAKIR
Kurul Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

Mevla KUBAY, ilkokul ve ortaokul eğitimini Muş İlinde, Lise eğitimini ise 2013 yılında Bitlis İli Adilcevaz İlçesi Adilcevaz Lisesinden tamamladıktan sonra. 2019 yılında Gümüşhane Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım bölümünden lisans derecesini, yine aynı yılda Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane Meslek Yüksekokulu, Ormancılık programından Ön lisans derecesini almıştır. 2020 yılında Gümüşhane Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ormancılık ve Çevre Bilimleri Programını kazanmıştır. Meslek hayatına 2020 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde Orman Muhafaza Memuru olarak göreve başlamış ve halen görevine devam etmektedir.